

LUUK n sob gbaun si'a Yesu Kiristo labasun yela la nwa

Gbaun la sobir yela

¹ Naa, ninvosun Teofiluse, nidib bedego kpe'enji ba men n sob bun line wusa tume ti sa'an. ² Ba sob lin wusa ka nimbane daa nye pin'ilugin ka mool labaar la, yeli ti ka ti wum. ³ Dinzugo, Teofiluse, man n dolis yelbama su'uŋa ba pin'ilugin la zug, ka m ten'es ka li a su'um ye m sobi tienn uf li yela wenne lin nar si'em. ⁴ M ninjid ne'eŋa ye fu ban ye, yel ban wusa ka ba pa'al uf la ane sida.

Malek n kenn Zekaria sa'an la yela

⁵ Sanjan ka Herod daa dit na'am Juuda tenjin la, dau so' daa be anina ka o yu'ur buon Zekaria. O da ane Wina'am maalmaan, one a maalmaan Abija doog nid. Ka o po'a one yu'ure buon Elizabet a Aaron one da a Wina'am maalmaan la doog nid. ⁶ Ba daa ane popielim dim Wina'am tuon, ka di'ed Wina'am noor ne o noor yelug la wusa, ka ka' taale. ⁷ Ba da pu mor biiga, bozugo Elizabet da ane kundu'ar, ka babayi la wusa me kudigne.

⁸ Ka Zekaria ne o maalmaan taaba saŋa paae ye ba tum Wina'am pu'usum yir tuuma.

⁹ Maalmaanib daa yiti bugulumne gaŋ one na

nyu'e tudaare, ka ban daa bugulum la, li daa lu Zekaria zug ye o kpen' Wina'am malun doogin n nyu'e tudaare n tis Wina'am. ¹⁰ Ka tudaare la nyu'er saɲa la, ka nidib bedego kpelim yiin n sosid Wina'am.

¹¹ Ka Zugsob malek nie o meɲ n pa'al Zekaria n zi'e maan zin'ig kan ka ba nyu'ed tudaare la datiuɲ. ¹² Ka Zekaria n nye o la, ka yirig hale, ka dabiem kpen' o. ¹³ Ka malek la yel o ye, "Zekaria, da zot dabiem, bozugo Wina'am wumi fu sosug. Fu po'a Elizabet na du'a biribiɲ. Ka fu na pud o yu'ur ye Joon. ¹⁴ Ka ya sunya na ma'ae. Ka ya mor sumalisim bedego. Ka nidib bedego na mor sumalisim biig la du'am zug. ¹⁵ Ka o na lieb nintita'ar Zugsob sa'an, ka ku nu daam bee dankpi'unjo. Wina'am Siig Sun na pe'el o, hale o du'am saɲa zaɲ ken sa. ¹⁶ Ka o na mor Israel nidib bedego n leb ba Zugsob sa'an na, ¹⁷ ka na deɲ Zugsob la tuon, ka mor Wina'am Siig ne paɲ kan ka Wina'am nodi'es Elija da pun mor la, ka na maal ba'anam ne ba biis yela, ka ke ka nimbane ki'isid Wina'am noor la lieb popielim ne ya'am dim, ka ke ka Zugsob nidib la ti'eb ka gur ba Zugsob."

¹⁸ Ka Zekaria bu'os malek la ye, "M na nin wala n siak nwa? Bozugo man ne m po'a wusa kudigne."

¹⁹ Ka malek la lebis o ye, "Man yu'ur buon Gabirel, one zi'e Wina'am sa'an la. Ka one tumi m na ye m tu'as uf ka yel uf labasuɲ nwa. ²⁰ Gosima, fu na lieb gik, ka ku tun'e pian'a, asee lin wusa ka m yel uf la ti niɲe naae, bozugo fu

pu niŋi m pian'ad la yaddaa. Li saŋa ya'a paae li na niŋ ameŋa.”

²¹ Nidib la daa gur Zekaria yiib na, ka bood ye ba baŋ line ke ka o yuug Wina'am pu'usum yin la. ²² Ka on yi na la, o pu tun'e pian'ada. Ka ba baŋ ye o nyene bunnyalima Wina'am pu'usum yin la. Ka o pa'ani ba ne nu'us, ka kpelim a gik.

²³ Ka o tuuma saŋa daa naae la, ka o kul yin. ²⁴ Ka lin nya'aŋ la, o po'a Elizabet daa tuk poog, ka sua' li nwadis anu, ka pu yel so', ka yel ye, ²⁵ “Nwa ane Zugsob la tuuma, one yu'un gos m yela, ka yiis m nyan nidib soogin.”

Malek n kenn Meeri sa'an la yela

²⁶ Ka Elizabet poog la nwadis ayuobu saŋa la, Wina'am daa lem tum malek Gabirel, Galilee so'olim lin be Nazaret teŋin la, ²⁷ ye o keŋ po'asadir one nan zi' dau sa'an. O ane Josef po'a'eliŋ. Ka o yu'ur buon Meeri. Josef ane na'ab David yaan. ²⁸ Ka malek la keŋ Meeri sa'an n pu'us o ye, “Ne fu zugsuŋ. Zugsob la be ne fun, ka niŋ fu zug yelsum.”

²⁹ Malek yelug la zug ka Meeri yirig hale ka dabiem kpen' o, ka o ten'esid ye, bo pu'usum nwa? ³⁰ Ka malek la yel o ye, “Meeri, da zot dabiem, ka fu mor yelsum Wina'am sa'an. ³¹ Gosima, fu na tuk poog n du'a biribiŋ. Ka fu na pud o yu'ur ye Yesu. ³² O na ti a nintita'ar. Ka ba na buol o ye, Wina'am one gat bun wusa la Biig. Ka Zugsob Wina'am la na tis o, o yaab David na'am gbaun. ³³ O na niŋ Jakob yaas na'ab, saŋa line ka' naare. Ka o na'am saŋa ku mor benne.”

³⁴ Ka Meeri bu'os malek la ye, “Li na nin wala ka m tuk pooga, man zi' dau la?”

³⁵ Ka malek la lebisi n yel o ye, “Wina'am one gat si'el wusa la, na ke ka o Siig Sunj sigi fu zugin, ka Wina'am paŋ na be fu ni, dinzugo popielim bikan ka fu na du'a la, ba na buol o ye Wina'am Biig. ³⁶ Gosima, fu du'ad Elizabet one ka ba buon kundu'ar la, tuk biribiŋ poog nwadis ayuobu nwana, la'am ne on a po'anya'an la. ³⁷ Bozugo si'el kae' ka Wina'am ku nyaŋe maale.”

³⁸ Ka Meeri lebis ye, “Man ane Wina'am tumtum po'ak. Kel ka li nin ala n tisi m wuu fun yel si'em la.” Ka malek la bas o ka keŋ.

Meeri n keŋ ye o kaae Elizabet la yela

³⁹ Ka dabis ban ni, ka Meeri due to'oto n keŋ Juuda so'olim line a zueya teŋ la. ⁴⁰ Ka on paae Zekaria yin n pu'us Elizabet la, ⁴¹ ka Elizabet n daa wum pu'usug la, biig la due o poogin. Ka Wina'am Siig Sunj pe'el Elizabet, ⁴² ka o tans ye, “Fu mor yelsum po'ab soogin. Biig kane ka fu na du'a la na mor yelsum. ⁴³ Bozug ka fun kane a m Zugsob ma la, kena ye fu kaae ma? ⁴⁴ Gosima, fun kena ka m wum fu pu'usug la, biig kane be m poogin la duene ne sumalisim. ⁴⁵ Yelsum be ne one nin Wina'am pian'ad la yadda, ye lin ka o yel la wusa na maal.”

Meeri n yuum yuma n pian'a Wina'am la yela

⁴⁶ Ka Meeri yel ye,
 “M pian'ad Wina'am yu'ur ne m suunr wusa.
⁴⁷ M mor sumalisim, Wina'am one a m faangid
 la zug,

- 48 bozugo o tiend man kane a o tumtum po'ak tadinj la yela.
Ka nannanna ken sa, zumaana wusa na buon m ye yelsum sob.
- 49 Wina'am one mor panj la maal bunsuntita'ar n tis man.
O yu'ur ane yu'usunj.
- 50 Ka o zot nimbaanlig ne bane zot o la zumaana wusa ni,
- 51 ka o nu'ug tum tuumtita'ar,
ka sa'am nyeesim dim ne ba nyeesim potenda,
- 52 ka yiis na'anam bane mor panji ba na'am gbana zut,
ka du'os tadimnam,
- 53 ka diisid bane ko'om zabid la ne disuma, ka ba tig,
ka ke ka kpan'amnam leb nu'uzaalis.
- 54-55 Ka pu tam yel kan ka o daa tisi ti yaanam laa,
ka kena ye o sunj o tumtum Israel,
ka tiend o nimbaanzoor ne Abraham ne o yaas la wusa sanjkane ka' benne."
- 56 Ka Meeri daa be ne Elizabet paae nwadis atan', ka leb kul o yin.

Joon one suud nidib ne Wina'am ku'om la yela

- 57 Ka Elizabet du'am saɲa daa paae. Ka o du'a biribinj. 58 Ka o kpi'es ne o du'adib wum ye Zugsob la zo o nimbaanlig bedego. Ka ba wusa maal sumalisim ne o.
- 59 Ka daba anii daar la, ka ba kena ye ba kpen'es biig la baɲo, ka bood ye ba zaɲ o ba'

Zekaria yu'ur n pud o. ⁶⁰ Amaa o ma yel ye, “Ayei, o yu'ur na ane Joon.”

⁶¹ Ka ba lebis ye, “Fu du'adib baa yinni kae' ka o yu'ur buon alaa.”

⁶² Ka ba bu'os biig la ba' ne nu'us ye ba ban on bood ye ba pud biig la yu'ur si'a. ⁶³ Ka o pa'ali ba ne nu'ug ye ba tisi o si'el ka o sob. Ka o di'e sob ye, “O yu'ur ane Joon.” Ka li lidigi ba wusa.

⁶⁴ Ka aniņa yim ka o zilim lak, ka o ya'ae o noor n pian'ad Wina'am yu'ur. ⁶⁵ Ka dabiem kpen' ba kpi'es la wusa. Ka labakaņa yadig Juuda zueya tej la wusa. ⁶⁶ Ka ban wusa n daa wumi li yela la, daa ten'esid ka bu'osid ye, “Bikaņa na ti a ano'one? Bozugo Zugsob la nu'ug be o ni.”

Zekaria n di'e Wina'am pian'ad n tis nidib la yela

⁶⁷ Ka Wina'am Siig Sun kpen' biig la ba' Zekaria ni. Ka o di'e Wina'am pian'ad n yel ye,

⁶⁸ “Keli ka ti pian' Wina'am one a Israel Zugsob la yu'ur,
bozugo o kena ye o faaenn o nidib ka tisi ba yolisim.

⁶⁹ O tisi ti Faangir tita'ar,

one yi o tumtum David gbinin na la,

⁷⁰ wuu on da pian'a n tis o nodi'esuma bane da be kudum kudum sa,

⁷¹ ye, o na faaenn ti, ti bi'emnam nu'usin,
ne bane kisi ti la nu'usin.

⁷² Ala ka o pa'al o nimbaanzoor ne ti yaanam,
ka tiendi o noor zi'elug ne ba.

⁷³ Li ane poor kan ka o daa po' ne ti yaab Abraham la,

- 74 ye o na faaenn ti, ti bi'emnam nu'usin,
ka ke ka ti tum o tuuma, ka dabiem kae'.
- 75 Ka ti na be o tuon ne tuumsoma ne yelmenjir
ti nyovur ben wusa ni.
- 76 Ka fun, m biig nwa, ba na buon uf ye,
Wina'am one gat bun wusa la nodi'es,
bozugo fu na denj tuoni n maal suere n tis
Zugsob la.
- 77 Ka fu na yel nidib la ye,
Wina'am na faaenn ba ka yiisi ba tuumbe'ed
n bas.
- 78 Li ane Wina'am nimbaanzoor la zug
ka o yelsum daar na nie nyain
- 79 n tis bane be likin ne bane ka ku'um kpen'esidi
ba dabiem,
ka pa'ali ti suekane ka ti na dol ka nye
sumalisim."
- 80 Ka biig la nobug, ka mor ya'am ne siig la
panj, ka be moogin hale n ti paae sanjan ka o
yiisi o menj paalo ni Israel dim sa'an.

2

Yesu du'am la yela (Mateo 1.18-25)

¹ Sanjan la ka Room na'ab Ogestus daa tis noor ye ba sob nidib wusa yuda. ² Li daa ane yiiga nidib yuda sob sanjan ka Kuirinius n daa a Siriya gomena la. ³ Ka nidib wusa kul ba menj teensin ye ba sob ba yuda.

⁴ Ka Josef me yi Nazaret, Galilee so'olim, n ken na'ab David tenj du'adig, line a Betilehem n be Juuda so'olim, bozugo o ane na'ab David yaan.

⁵ On ne o po'a'elinj Meeri kenj ye ba sob ba yuda.

Saŋkan la ka Meeri mor poog. ⁶ Ban nam be Betilehem la, ka o du'am dabisir paae. ⁷ Ka o du'a o biribiŋ kpeŋ, ka vil biig la ne fuug n digil o konbid ya'am daka poogin, bozugo fal daa kae' saam yin ka ba na gbeenn.

Konbkemnib ne maleknam la yela

⁸ Ka teŋ kan ni, konbkemnib daa guri ba konbid yu'uŋ kan. ⁹ Ka Zugsob malek sigi ba sa'an na. Ka Zugsob na'am paŋ nie ba sa'an nyain. ¹⁰ Ka dabiem kpen'e ba bedego hale. Ka malek la yeli ba ye, "Da zoti dabiem, ka m more labasuŋ ye m yeli ya. Ka li na malis nidib wusa bedego. ¹¹ Yu'uŋkaŋa nwa ka po'a du'a faangid la David teŋin, one a Zugsob Kiristo la. ¹² Ka dine na ke ka ya baŋ biig la, ya na nye o ka ba vil o ne fuug n digil konbid ya'am daka poogin."

¹³ Ka maleknam bedego kpelim sig na n pa'as yinni la zug. Ka ba yuumne du'osid Wina'am yu'usuŋ ¹⁴ ye, "Wina'am one be agol la ka laafe be dunia ni ne bane ka Wina'am sunf ma'ae ne ba."

¹⁵ Ka maleknam la n leb arazana ni naae la, ka konbkemnib la yel taaba ye, "Keli ka ti keŋ Betilehem n gos linnam ka Zugsob la yeli ti la."

¹⁶ Ka ba keŋ to'oto n nye Meeri ne Josef ne bilia la, ka o dig konbid ya'am daka poogin. ¹⁷ Ka konbkemnib la n nye o la, ba pian' biig la yela, wuu malek la pa'a yeli ba si'em la. ¹⁸ Ka ban wusa wum konbkemnib la yeli ba si'em la, li lidigi ba ne. ¹⁹ Ka Meeri tienn yela nwa wusa n ten'esid o suunrin sa. ²⁰ Ka konbkemnib la daa

lebid ka pian'ad Wina'am yu'ur bedego, bozugo ba wum ka nye malek la pa'a yeli ba si'em la.

Yesu yu'ur pudub la yela

²¹ Ka daba anii la saŋa daa paae, ka ba na kpen'es biig la baŋo. Ka ba pud o yu'ur ye Yesu, yu'ur kan la ka malek daa yel ye ba ti pud o, saŋkan ka Meeri daa nam pu tuk o poog la.

Ba n zaŋ Yesu n tis Wina'am la yela

²² Ka biig la zug zuŋur saŋa daa paae wuu Moses da zi'el la, ka ba mor biig la keŋ Jerusalem ye ba zaŋ o pa'alim Wina'am, ²³ wen wuu lin sob si'em Wina'am wada la ni ye, "Biribin kpeŋ wusa na ane Zugsob la din." ²⁴ Ba daa keŋne ye ba maal maan n tis Wina'am wen wuu Zugsob wada la n yel si'em la ye ba tis "Sian'adawan ayi, bee na'adawan bibis ayi la."

²⁵ Saŋkan la ka dau daa be Jerusalem, ka o yu'ur buon Simeon. O ane popielim daan ka zot Wina'am. Ka Wina'am Siig Suŋ be ne o. Ka o gu'usid Israel faangid la ken na. ²⁶ Ka Siig Suŋ la daa pun yel o ye, o ku kpii, asee o ti nye Zugsob Kiristo la. ²⁷ Ka Siig Suŋ la ke ka o keŋ Wina'am pu'usum yin la, daakan ka Yesu ba' ne o ma daa mor o keŋ ye ba maal Wina'am wada maan la. ²⁸ Ka Simeon di'e biig la o nu'usin ka pu'us Wina'am n yet ye,

²⁹ "Nannanna basim suer ka fu tumtum kpi ne sumalisim

wuu fun daa zi'el noor si'em la,

³⁰ bozugo m nini nye faangid kan ka fu tum na la,

³¹ on ka fu ti'eb dunia dim wusa zug la,

³² one ke ka li nie nyain n tis buudi wusa,
ka na ke ka Israel dim yu'ur du."

³³ Ka Simeon tu'as biig la yela. Ka li lidig biig la ba' ne o ma. ³⁴ Ka Simeon kaanb ba nosuŋ ka yel Meeri, biig la ma, ye, "Gosima, Wina'am gaŋ bikaŋa ye o ke ka Israel dim bedego lu, ka bedego me du. One a zanbin ka Wina'am tis na, ka nidib bedego na ti zan'as o, ³⁵ ka dina na nie paalo ni line sua' ba potenda ni. Ka fu na paam susa'an hale."

³⁶ Saŋkan la men, ka Wina'am nodi'es po'ak me daa be ka o yu'ur buon Anna. Ka o ba' yu'ur buon Panuel, one a Aser doog nid. On daa a po'asadir la ka o kul sid paae yuma ayopoi ka o sid la kpi. ³⁷ Ka o sid la kpi la, ka o kpelim pokoonr hale kudug n ti paae o du'am yuma piisnii ne anaasi. O daa bene Wina'am pu'usum yin saŋa wusa ka pian'ad Wina'am yela nintaŋ ne yu'uŋ wusa, ka pu basida, ka lood noor n sosid Wina'am. ³⁸ Saŋkan la ka o kena ye o pu'us Wina'am bareka, ka tu'asid biig la yela n tisid ban wusa gu'usid saŋkan ka Wina'am na lem di'e Jerusalem teŋ n lebisi tisi ba la.

³⁹ Ka ban naae si'el mekama wusa wuu Zugsob n zi'el si'em la, ka Josef ne Meeri leb kul Nazaret teŋin line be Galilee so'olim la. ⁴⁰ Ka biig la nobug n mor paŋ ne ya'am, ka Wina'am yelsum be o zug.

Yesu n daa a biig ka kpelim Jerusalem la yela

⁴¹ Yuum yuum ka Yesu ba' ne o ma, ken Jerusalem maluŋ tienr la saŋa. ⁴² Ka Yesu n daa a yuma piiga ne ayi la, ka ba ken maluŋ la wuu ban

yiti ninjid si'em la. ⁴³ Ka malun la dabisa naae la, ka ba lebid n kun. Ka Yesu kpelim Jerusalem tenin ka o ba' ne o ma daa pu ban ye o kpelim yaa. ⁴⁴ Ba daa ten'es ye o dolne ba ten dim la, ka ken dabis mum ken. Ka ban ie o ba du'adib ne ba zuanam sa'an ka pu nye o la, ⁴⁵ ba daa lebid Jerusalem n ied o. ⁴⁶ Daba atan' daar ka ba nye o Wina'am pu'usum yin la, ka o zin'i ne pa'anib la n kelisid ka bu'osidi ba bu'osa. ⁴⁷ Ka ban wusa daa wum la, daa ten'esid hale o banir ne o ya'am lebisa la zug. ⁴⁸ Ka li lidig o ba' ne o ma ban nye o la. Ka o ma bu'os o ye, "M biiga, bo ka fu ninji ti wala? Man ne fu ba' ie uf hale ne susa'an."

⁴⁹ Ka o lebisi ba ye, "Bo ka ya iedi ma? Ya zi' ye li su'um ye m be m Ba' yin nee?" ⁵⁰ Ka ba pu ban o pian'ad la gbin ne.

⁵¹ Ka Yesu doli ba kul Nazaret tenin, ka siaki ba noor. Ka o ma sua' yelbama wusa o suunrin.

⁵² Ka Yesu nobug ka mor ya'am ka Wina'am ne nidib kaanbsun be o zugin.

3

Joon one suud nidib Wina'am ku'om labasun moolug la yela

(Mateo 3.1-12; Maak 1.1-8; Joon 1.19-28)

¹ Ka na'ab Tiberius daa dit Room na'am la yuma piiga ne anu sanja la, Pontus Pilate daa ane Juuda gomena. Ka Herod a Galilee na'ab. Ka o ba'abiig Filip, me a Ituria ne Trakonitis na'ab. Ka Lisanius a Abilene na'ab. ² Ka Annas ne Kaifas a Wina'am maalmaan kpeenmnam. Sanjan la ka Joon, Zekaria biig la, daa be moogin, ka di'e Wina'am pian'ad, ³ n ken teens bane be Joodan

mo'ar ben wusa, moon ye, “Tiakimi ne ya sunya ka di'e Wina'am ku'om suub, ka Wina'am tisi ya suguru ka yiisi ya tuumbe'ed n bas.” ⁴ Ka Wina'am nodi'es Azaya da sob gbaunin ye,

“So' moon moogin n tansid ye,

‘Maalimi suer su'uṅa n ti'ebi gur Zugsob la.

Keli ka suer a su'um n tis o,

⁵ ka pe'el bombu'a la wusa,

ka birig zueya wusa,

ka maal suegolun ka li due sapi

ka pin' suer bombu'a ka li nin su'uṅa.

⁶ Ka ninsaalib wusa na nye Wina'am Faangir.' ”

⁷ Ka nidib bedego la'as n kenne o sa'an na ye o suu ba ne ku'om. Ka o yeli ba ye, “Yanam bane wenne wiigi nwa, ano'on yeli ya ye ya zom yi Wina'am supeen line kenna la ni? ⁸ Tumi tuuma bane pa'an ye ya tiake ya sunya, ka da ten'esid n tisi ya men ye, Abraham ane ya yaaba. Ka m yeti ya ye, Wina'am tun'e zan kuga nwa maal yaas n tis Abraham. ⁹ Nannanna lien be tiis gbina ni, ka tikan wusa n pu wel welsuma la, ba na nwa'e li n lob bugumin.”

¹⁰ Ka nidib la bedego bu'os o ye, “Ti na nin wala?”

¹¹ Ka Joon lebisi ba ye, “One mor fuud ayi, on pudugum tis one kae' la. Ka one mor diib on me ninim ala.”

¹² Ka lampodi'esidib me kena ye o suu ba ne Wina'am ku'om, ka bu'os o ye, “Pa'ana, ti na nin wala?”

¹³ Ka o lebisi ba ye, “Da di'e ligidi dine gaad ban yeli ya si'em la.”

¹⁴ Ka sogianam me bu'os o ye, “Ka tinama, ti na niŋ wala?”

Ka o yeli ba ye, “Da di'e so' bun ne paŋa, bee gban'e nidib zaalim zaalim, ka di'e si'ela. Keli ka ya yood la siakiya.”

¹⁵ Ka nidib bane da gur Kiristo one a Faangid ken na la, pin'ile ten'esidi ba sunya ni ye Joon pa'ati ane Kiristo la. ¹⁶ Ka Joon lebisi ba ye, “M suudi ya ne Wina'am ku'om, amaa so' be mor paŋ gat man, one kenna ka m pu nar ye m pidig o ta'adaa. O na suu ya ne Wina'am Siig Suŋ ne bugum. ¹⁷ O zanl nwam kane yelegid ki o nu'usin, ka na yeleg o ki line be zienŋin la n vaae su buorin ka nyu'e udug ne bugum line pu kpiigida.” ¹⁸ Pian'ad bedego nwa ka Joon da zan n sa'al nidib on da moon Wina'am labasuŋ la.

¹⁹ Amaa Joon pian' zerig na'ab Herod, on dii o meŋ pitu po'a one yu'ur buon Herodias ka tum tuumbe'ed sieba bedego la zug. ²⁰ Herod n daa gban'e Joon n kpen'es sarega ni la, daa maligim pa'as o tuumbe'ed la.

Yesu ku'om suub la yela

(Mateo 3.13-17; Maak 1.9-11)

²¹ Joon n da su nidib wusa ne ku'om la, o daa su Yesu men. Ka Yesu n daa pu'usid Wina'am la, ka arazana yo'og, ²² ka Wina'am Siig Suŋ la sig o zugin na, ka ba nye o ka o wenne dawan ne. Ka kukor yi arazana na ye, “Fune a man meŋ bikan ka m nonŋ hale, ka m sunf malis ne uf.”

Yesu yaanam la yela

(Mateo 1.1-17)

²³ Ka Yesu n da pin'il o tuuma la, o da ane yuma piistan', ka nidib da ten'es ye o ane Josef biig. Josef saam da ane Heli, ²⁴ ka Heli saam da ane Matat, ka Matat saam da ane Levi, ka Levi saam da ane Melki, ka Melki saam da ane Janai, ka Janai saam da ane Josef, ²⁵ ka Josef saam da ane Matatias, ka Matatias saam da ane Amos, ka Amos saam da ane Nahum, ka Nahum saam da ane Esli, ka Esli saam da ane Nagai, ²⁶ ka Nagai saam da ane Maat, ka Maat saam da ane Matatias, ka Matatias saam da ane Semein, ka Semein saam da ane Josek, ka Josek saam da ane Joda, ²⁷ ka Joda saam da ane Joanan, ka Joanan saam da ane Resa, ka Resa saam da ane Zerubabel.

Ka Zerubabel saam da ane Sealtiel, ka Sealtiel saam da ane Neri, ²⁸ ka Neri saam da ane Melki, ka Melki saam da ane Addi, ka Addi saam da ane Kosam, ka Kosam saam da ane Elmadam, ka Elmadam saam da ane Er, ²⁹ ka Er saam da ane Josua, ka Josua saam da ane Elieza, ka Elieza saam da ane Jorim, ka Jorim saam da ane Matat, ka Matat saam da ane Levi, ³⁰ ka Levi saam da ane Simeon, ka Simeon saam da ane Juda, ka Juda saam da ane Josef, ka Josef saam da ane Jonam, ka Jonam saam da ane Eliakim, ³¹ ka Eliakim saam da ane Melea, ka Melea saam da ane Mena, ka Mena saam da ane Matata, ka Matata saam da ane Natan, ka Natan saam da ane David.

³² Ka David saam da ane Jese, ka Jese saam da ane Obed, ka Obed saam da ane Boaz, ka Boaz saam da ane Sala, ka Sala saam da ane Nahson, ³³ ka Nahson saam da ane Aminadab,

ka Aminadab saam da ane Admin, ka Admin saam da ane Arni, ka Arni saam da ane Hezron, ka Hezron saam da ane Perez, ka Perez saam da ane Juda, ³⁴ ka Juda saam da ane Jakob, ka Jakob saam da ane Isaak, ka Isaak saam da ane Abraham.

Ka Abraham saam da ane Terah, ka Terah saam da ane Nahor, ³⁵ ka Nahor saam da ane Serug, ka Serug saam da ane Reu, ka Reu saam da ane Peleg, ka Peleg saam da ane Eber, ka Eber saam da ane Sela, ³⁶ ka Sela saam da ane Keinan, ka Keinan saam da ane Arfaksad, ka Arfaksad saam da ane Sem, ka Sem saam da ane Noa, ka Noa saam da ane Lamek, ³⁷ ka Lamek saam da ane Metusela, ka Metusela saam da ane Enok, ka Enok saam da ane Jared, ka Jared saam da ane Mahalaleel, ka Mahalaleel saam da ane Keinan, ³⁸ ka Keinan saam da ane Enos, ka Enos saam da ane Set, ka Set saam da ane Adam, ka Adam saam da ane Wina'am.

4

*Sutaana daa mak Yesu la yela
(Mateo 4.1-11; Maak 1.12-13)*

¹ Ka Wina'am Siig Sun la pe'el Yesu ka o naam Joodan kodaugin la leb na, ka Wina'am Siig Sun mor o ken moogin. ² Anina ka Sutaana mak o dabisa piisnaasi. Ka o pu di si'el dabisban nii. Ka lin gaad la ka o ko'om zabid.

³ Ka Sutaana la yel o ye, "Fu ya'a a Wina'am Biig fun yelim kuga nwa ka li kilim diib."

⁴ Ka Yesu lebis o ye, "Li sob Wina'am gbaunjin ye, 'Ninsaal pu voe diib yela ma'anee.' "

⁵ Ka Sutaana la mor o keŋ du zuer zug ka pa'al o dunia so'olim wusa. ⁶ Ka yel o ye, "M na tis uf paŋ kaŋa ne li kpan'am wusa. Ba tis mam ne ka man me na tis on wusa ka m bood. ⁷ Dinzug fu ya'a siaki zun'e man, li wusa na niŋi fu din."

⁸ Ka Yesu lebis o ye, "Li sob ye, fu zun'em fu Zugsob Wina'am gullim ka tumi n tisid on ma'aa."

⁹ Ka Sutaana la lem dol o keŋ Jerusalem n du'os o Wina'am pu'usum yir zug, ka yel o ye, "Fu ya'a a Wina'am Biig fun basimi fu meŋ ka naami agol la n lu teŋin; ¹⁰ ka li sob ye, Wina'am na tumi o maleknam ka ba gur uf.

¹¹ Ka ba na mor uf ne ba nu'us ka fu ku tu'ugi fu nobir ne kugire."

¹² Ka Yesu lebis ye, "Wina'am gbaun yel ye, mit ka fu maki fu Zugsob Wina'am."

¹³ Ka Sutaana la mak o naae la ka bas o saŋa bi'ela.

*Yesu n pin'il o tuuma Galilee teŋin la yela
(Mateo 4.12-17; Maak 1.14-15)*

¹⁴ Ka Yesu leb Galilee ne Wina'am Siig Suŋ la paŋ. Ka o labaar gilig teŋ kpemisin wusa. ¹⁵ Ka o zamisi ba la'asug doodin ka ba wusa pian' o yela su'um.

*Ba n daa zan'as Yesu Nazaret teŋin la yela
(Mateo 13.53-58; Maak 6.1-6)*

¹⁶ Ka Yesu daa keŋ Nazaret ban da ugus o teŋ si'a la. Ka Jew dim vu'usum daar, ka o kpen' la'asug doogin wuu on yiti kpen'ed si'em la, ka due zi'en ye o karem. ¹⁷ Ka ba tis o gbaun kane

ka Wina'am nodi'es Azaya da sob la. Ka o lak gbaun la, ka nye zin'ig kan ka li sob ye,

¹⁸ “Zugsob Siig la be m ni,

ka ganem ye m mool labasun la tis nonj dim

ka tumi m ye m mooli tis bane namisid la, ba yolisim yela,

ka nie zunzoos nini,

ka yiis bane be namisug poogin la n bas,

¹⁹ ka mool san'kan ka Zugsob na zo nidib nim-baanlig ka di'e ba.”

²⁰ Ka o kpilim gbaun la n lebis n tis one gur gbana la, ka zin'in. Ka nidib ban wusa be la'asug doogin la gosid o kii. ²¹ Ka o pin'il n yeti ba ye, “Zina nwa lin ka ba sob Wina'am gbaunin ka m karem nwa la ninj amena.”

²² Ka ba pian' taaba o pian'asuma la yela, ka bu'osid ye, “Li ka' Josef biig la nwaa?”

²³ Ka Yesu yeli ba ye, “M mi' ye ya na siilim siilinj kana ye, ‘Tiim daana, ti'ebim fu menj.’ ” Ka lem yel ye, “Bun lin ka fu daa ninj Kapeenum tenjin ka ti wum la, ninjimi li fu menj tenjin kpela men.”

²⁴ Ka o yel ye, “Amena ka m yeti ya ye, Wina'am nodi'es baa yinni ku nye pian'asun o menj tenjine. ²⁵ Amaa li a amena ka m yeti ya ye, pokonya bedego da be Israel tenjin Elija sana la, ka saa pu ni yuma atan' ne nwadis ayuobu, ka ko'om tita'ar lu tenjin la wusa. ²⁶ Amaa Wina'am pu tum Elija ye o kenj pokoonbama la sa'ane. Ka lee tum o ne pokoonr yinni one be Zarefat tenjin line be Sidon so'olim la. ²⁷ Ka kukoma bedego da be Israel tenjin Elisa sana la, amaa baa yinni pu

nye laafe. Asee Naaman one yi Siriya so'olim la gullim nye laafe.”

²⁸ Ka ban wum ala la'asug doogin la, ba wusa susunya daa pelig hale. ²⁹ Ka ba kad o tenj la poogin mor o n kenj zuer la zug ye ba tebug o bas ka o lu na. ³⁰ Amaa ka o kpen bunj nidib la sisoojin n gaad kenj.

Dau kane ka kikirig dol o la yela
(Maak 1.21-28)

³¹ Ka Yesu da kenj Kapeenum tenj kane be Galilee ni la. Ka vu'usum daar ka o zamisi ba. ³² Ka o pa'alug la lidigi ba, o pian'ad la daa mor panj la zug.

³³ Ka dau daa be la'asug doogin la ka kikirig dol o. Ka o tans ne kukor tita'ar ³⁴ ye, “Aa! Yesu one a Nazaret nida, fu ba'a bo be ne ti? Fu kena ye fu sa'ami ti nee? M mi' fun a so'. Fu ane Wina'am one a popielim sob la.”

³⁵ Ka Yesu yel kikirig la ye, “Kel vuud, ka yi o sa'an!” Ka kikirig la lub o nidib la soogin ka yi o ni na, ka lee pu poa'alim oo.

³⁶ Ka ba wusa lidig n yet taaba ye, “Pa'alug kaɲa a bo? Bozugo o mor panj ne kpi'eunj ka tansid kikiris ka ba yit.” ³⁷ Ka o labaar gilig tenj kpemisin wusa.

Yesu n ti'eb nidib bedego la yela
(Mateo 8.14-17; Maak 1.29-34)

³⁸ Ka Yesu due yi la'asug doogin la n kpen' Simon yir. Ka Simon diem po'a ben'ed ka o ninj tul. Ka ba pian' o yela n tis Yesu. ³⁹ Ka o kenj zi'en o sa'an ka tans ban'a la, ka li bas o. Ka o due to'oto n maali ba saauj

⁴⁰ Ka winig n kpen'ed la ka ba mor ban'adnam ban wiim a gun gun n kenn Yesu sa'an na, ka o pa'ali o nu'us ba yinni yinni zugin n ti'ebi ba. ⁴¹ Ka kikiris me yi sieba ni bedego na n tansid ye, "Fu ane Wina'am Biig." Ka Yesu tansi ba ka pu siak ye ba pian'a si'el si'ela ban da ban ye o ane Kiristo one a Faangid la zug.

Yesu n moon Wina'am labasuŋ la'asug doodin la yela

(Maak 1.35-39)

⁴² Ka beug nie la ka Yesu yi teŋ poogin la ken zin'ig kane ka so' kae'. Ka nidib la bedego ie o hale ti nye o, ka mood ye o da lem yi ba sa'ane. ⁴³ Amaa ka o yeli ba ye, "Asee ka m mool Wina'am labasuŋ la teŋ sieba ni men, ka lin yela ka Wina'am tum man na." ⁴⁴ Ala ka o moon labasuŋ la Juuda teŋ la'asug doodin.

5

Yesu n buol o yiiga nya'andolib o sa'an la yela
(Mateo 4.18-22; Maak 1.16-20)

¹ Yesu daa zi'ene n kpi'e Gennesaret beuŋ noorin, ka nidib muk o, ye ba wum Wina'am pian'ad. ² Ka o nye aaruma ayi ka ba zi'e kpi'e beuŋ la ka zingban'adib yi ba poogin n piesidi ba la'ad line ka ba more gban'ed zimi. ³ Ka o kpen' aaruŋ yinni ni line a Simon din ka yel o ye, "Da'ami li ka li keŋ bi'ela." Ka o niŋ ala. Ka Yesu zin'in aaruŋ la poogin n pa'an nidib la.

⁴ Ka on pa'ali ba naae la ka yel Simon ye "Da'am aaruŋ la n keŋ ku'ozuluŋin ka sigis fu la'ad line gban'ed zimi la."

⁵ Ka o lebis ye, “Zugsoba, ti namisne yu'unjin sa ka pu gban'e si'ela, amaa fu yelug la zug m na sigisi m la'ad line gban'ed zimi la.”

⁶ Ka ba ninj ala ka gban'e zimi bedego hale ka ba la'ad la bood aansug. ⁷ Ka ba amisi buol ba taaba aarunj yinni la ni ye ba kena sunj ba. Ka ba kena sunj ba, ka ba pe'el aaruma ayi la wusa ne zimi hale ka ba bood siimug.

⁸ Simon Piita n nye ne'enja la, ka o igin Yesu tuon n yel o ye, “Zugsoba, yimi m sa'an, ka man ane tuumbe'ed sob.” ⁹ Bozugo on ne o taaba la daa nye zimi la gban'abi a si'em la ka li lidigi ba. ¹⁰ Ala men ka li daa lidig Zebedee biis Jemes ne Joon ban daa a Simon tumtum taaba la.

Ka Yesu yel Simon ye, “Da zot dabiem, ka nannanna wa'ae sa fu na la'ased nidib wenne fun daa gban'ad zimi si'em la.”

¹¹ Ka ba mor aaruma la n du'os guur, ka bas si'el wusa ka dol Yesu.

*Yesu n ti'eb kukom la yela
(Mateo 8.1-4; Maak 1.40-45)*

¹² Ka Yesu daa be tenj si'a ni ka dau so' daa a kukom n kenn anina. Ka on nye Yesu la, o lu vabin tenjin n pu'us o, ka yel o ye, “M Zugsoba, fu ya'a bood, fu maali m ka m nye laafe nyain.”

¹³ Ka Yesu tien o nu'ug n si'is o ka ye, “M bood, nyem laafe nyain.” Ka wiim la bas o aninja yim.

¹⁴ Ka Yesu yel o ye, “Mit ka fu yel so', amaa kem noki fu menji n pa'al Wina'am maalmaan, ka maal maan n tis Wina'am wuu Moses da sob ye ba ninj si'em la, ka li pa'al nidib ye fu yu'un mor laafe.”

¹⁵ Amaa Yesu labaar la daa lem yadig bedego ka nidib bedego kena ye ba kelis o pian'ad ka o ti'ebi ba wiim la. ¹⁶ Amaa o yiti ken zin'ikan ka nidib kae' la n sosid Wina'am.

*Yesu n ti'eb pon'or la yela
(Mateo 9.1-8; Maak 2.1-12)*

¹⁷ Ka daar yinni ka o pa'an nidib ka Farisee dim ne wada pa'anib bane be Galilee ne Juuda ne Jerusalem keenn o sa'an na. Ka Zugsob paɗ daa be o ni ka o ti'eb ban'adnam. ¹⁸ Ka dap sieba kena n zeed dau ka o a pon'or ka o digi o digisig zug n kpe'enid ye ba mor o kpen' yin la n digil o Yesu tuon. ¹⁹ Ka nidib la muk la zug ka ba pu nyaɗe nye paalo mor o kpen'ee, ka zee o n du mopil la zugin n kibig voonr n sigis o ne o digisig la nidib la soogin n digil o Yesu tuon.

²⁰ Ka Yesu nye bane zee pon'or la niɗ o yadda si'em la, ka yel pon'or la ye, "M zua, fu tuumbe'ed yiya ka bas uf."

²¹ Ka wada pa'anib la ne Farisee dim pin'ili n bu'osid taaba ye, "Ano'one nwa pian'adi sa'amid Wina'am yu'ure? Ano'one na nyaɗe n yiis tuumbe'ed n basi, ka ka'ane Wina'am gullimne"

²² Amaa Yesu baɗ ban ten'esid si'el la ka bu'osi ba ye, "Bo ka ya ten'esid ne'eɗanama? ²³ Bo a na'ana ne man naan yelin ka li niɗine? M yiisi fu tuumbe'ed n bas la bee duom keɗe? ²⁴ M yu'un na pa'ali ya ye Ninsaal Biig mor paɗ dunia ni n na yiis tuumbe'ed n bas." Ka o yel pon'or la ye, "Duom ka noke fu digisig la n kul." ²⁵ Aniɗa yim ka pon'or la due ba wusa tuon, n nok o digisig kan ka o digin la kun ka zun'od Wina'am. ²⁶ Ka

ba wusa lidig ka dabiem kpen'e ba ka ba zun'od Wina'am n yet ye, "Ti nye yel nyalima zina."

Yesu n buol Levi o sa'an na la yela
(*Mateo 9.9-13; Maak 2.13-17*)

²⁷ Ne'ena nya'anj ka Yesu yi ka nye lampodi'es ka o yu'ur buon Levi ka o zin'i lampo di'esug doogin. Ka Yesu yel o ye, "Dol man." ²⁸ Ka o due ka bas si'el wusa ka dol o.

²⁹ Ka Levi maal diib o yin n tis Yesu ka on ne lampodi'esidib ne nidib bedego zin'i dit. ³⁰ Ka Farisee dim sieba ne ba wada pa'anib nyone tisid Yesu nya'andolib la ye, "Bo ka ya dit ka la'am nuud ne lampodi'esidib ne tuumbe'ed dima?"

³¹ Ka Yesu lebis ye, "Nimbane mor laafe pu bood du'ataa. Asee bane ben'ed ma'aa bood. ³² M pu kena ye m buol popielim dima, amaa m kena ye m buol tuumbe'ed dim ka ba tiak."

Noloor la yela
(*Mateo 9.14-17; Maak 2.18-22*)

³³ Ka sieba yel o ye, "Joon nya'andolib lood noor saña wusa ka pu'usid Wina'am la'am ne Farisee dim nya'andolib, amaa fun nya'andolib ditne ka nuud."

³⁴ Ka o lebis ye, "Ya ten'es ye bane kenj po'adiir di'ema na tun'e lo noor ka po'a saan la sid naan be ba ni bee? ³⁵ Amaa saña na kena ka ba na zanj po'a daan la yiisi ba sa'an. Ka li saña ka ba me na lo noor."

³⁶ Ka Yesu yeli ba siilinj ye, "So' pu zanjd fupaali n ligid fukudugo. O ya'a ninj ala o na sa'am fupaalig la. Ka pien paal la ku di'e ne fukudug laa. ³⁷ So' men pu lied danpaal waa kudug nii. O

ya'a ninj ala danpaal la na ke ka waa la tans, ka daam la me kpa'e ka waa la sa'am. ³⁸ Danpaal liedne wapaalis ni. ³⁹ So' pu nuud daam kane bi'ig ka lem bood pubi'ire. O na yel ye, dakane bi'ig la a su'uŋa."

6

Vu'usum daar la yela (Mateo 12.1-8; Maak 2.23-28)

¹ Vu'usum daar yinni ka Yesu bunjid kipoog ka o nya'andolib gisid ki la nwe'emi n onbid. ² Ka Farisee dim sieba yel ye, "Bo ka ya tum line ka ti wada kis vu'usum daare?"

³ Ka Yesu lebisi bu'osi ba ye, "Ya pu karem David ne dap bane da be ne o ka ba ko'om da zabid ka David ninj si'em laa? ⁴ O da kpen' Wina'am pu'usum doogin n di bodobodo line pu su'um ye nidib dit yoo yoogo, asee Wina'am maalmaan gullim." ⁵ Ka o yeli ba ye, "Ninsaal Biig la a one so'e vu'usum daar la."

Dau kane ka o nu'ug kpi la yela (Mateo 12.9-14; Maak 3.1-6)

⁶ Vu'usum daar yinni ya'as ka Yesu kpen' la'asug doogin n pa'an nidib. Ka dau da be anina ka o datiuŋ nu'ug kpi. ⁷ Ka gbaunmi'idib ne Farisee dim gosid dau la kii ye Yesu na ti'eb nidib vu'usum daar la, bee o ku ti'ebe. Ba da boodne suer kan ka ba na ye o tum taal on sa'am vu'usum daar la. ⁸ Ka Yesu ban ba ten'esa ka yel dau nu'ukpiilin la ye, "Duom n zi'en nidib la soogin." Ka o due zi'en anina.

⁹ Ka Yesu yeli ba ye, “Kel ka m bu'osi ya, suer be ka so' na maal su'um bee be'ed vu'usum daare?” Ka lem bu'os ye, “Li a su'um ka ti tilig nidib be ti ku?”

¹⁰ Ka o gosi ba wusa gilig ka yel dau la ye, “Tienmi fu nu'ug la.” Ka o tienn ka nu'ug la leb niŋ su'uŋa wuu nu'ug kaŋa la. ¹¹ Ka ba sunya pelig hale ka ba gban'ed ban na niŋ o si'em.

*Yesu n gaans o tumtumnib piiga ne ayi la yela
(Mateo 10.1-4; Maak 3.13-19)*

¹² Ka saŋkan la ka Yesu daa yi teŋin n du zuer zug ye o sos Wina'am, ka be ani yu'uŋkan wusa n sosid Wina'am. ¹³ Ka beugo nie la, ka o buol o nya'andolib n gaans ban piiga ne ayi, ka buoni ba ye Tumtumnib. Li gbin ane bane ka o tum la. ¹⁴ Ba da ane Simon on ka o tis o yu'ur ya'as ye Piita, ne Andrew on a Piita ba'abiig, ne Jemes ne Joon ne Filip ne Bartolomew ¹⁵ ne Mateo ne Tomas ne Jemes one a Alfeus biig la, ne Simon one ka ba buon ye Zealot, ¹⁶ ne Judas one a Jemes biig la, ne Judas Iskariot one daa lieb zam sob la.

(Mateo 4.23-25)

¹⁷ Ka Yesu ne o nya'andolibi naan zuer la zug sig na la, nidib bedego la'as o sa'an na ne nidib bedego bane yi Juuda ne Jerusalem ne ateuK noorin line be Taya ne Sidon so'olim. ¹⁸ Ba kena ye ba kelis o pian'ad la ka o lem ma'ae ba ban'as. Ka ban ka kikiris daamne ba daa nye laafe. ¹⁹ Ka nidib bedego wusa bood ye ba si'is o, bozugo paŋ yitne o ni tisid ba wusa laafe.

*Yelsum ne yeltoog la yela
(Mateo 5.1-12)*

20 Ka Yesu godigi o nini n gosi o nya'andolib la ka ye,

“Yelsum be ne yaname a nonjdim la,
bozugo Wina'am na'am la a ya din la zug.

21 Yelsum be ne yanam ban ko'om zabid nannanna.

Ya na ti dii siak.

Yelsum be ne yanam bane kaasid.

Ya na ti la'ad.

22 Yelsum be ne yanam ban ka nidib kis

ka zan'asi ya ka tu'udi ya
wenne ya ane tuumbe'ed dim,

Ninsaal Biig la zug.

23 “Li ya'a niŋ ala yanam maalimi sumalisim dabiskan, ka wa' ne sumalisim, ya nyood tita'ar n be arazana ni la zug. Ala men ka ba yaanam daa niŋ n tis Wina'am nodi'esidib la.

24 ‘Woo! Li na toe tis yanam kpan'amnam,
yanam pun nye yaname bood si'el la zug.

Woo! Li na toe tis yanam bane tig nannanna.

Ya na ti ken ne ko'om.

25 Woo! Li na toe tis yanam bane la'ad nannanna.

Ya sunya na ti sa'am ka ya kaas.

26 Woo! Li na toe tis yanam ban ka nidib wusa na pian' ya yela su'uŋa.

Ba yaanam daa niŋ ne ala n tis ziri nodi'esidib la.’

Bi'emnam nonjir la yela

(Mateo 5.38-48; 7.12)

27 “Amaa m yeti yanam bane wumi m pian'ad la ye, nonjimi ya bi'emnam, ka tumi su'um tisid bane kisi ya. 28 Ka kaanbid su'um n tisid bane kaanb be'ed n tisidi ya. Ka pu'usid Wina'am tisid

bane tu'udi ya. ²⁹ So' ya'a nwe' fu yier yinni fun kel ka o nwe' line kpelim la men. Ka so' ya'a faaenn fu banaa fun kel ka o zaŋi fu dansik n paas. ³⁰ Ka one wusa sos uf si'el fun tisim o. Ka so' ya'a zaŋ line a fu bun fun da di'e ya'ase. ³¹ Niŋim bam wuu fun bood ye ba niŋ uf si'em la.”

³² “Ya ya'a noŋ bane noŋi ya ma'aa li su'um a bo? Hale tuumbe'ed dim noŋ bane noŋi ba. ³³ Ka ya ya'a maal su'um tis bane maal su'um n tisi ya ma'aa, li su'um a bo? Hale tuumbe'ed dim niŋidi ala. ³⁴ Ka ya ya'a pe'eŋi tis bane gullim ka ya mi' ye ya na lem di'e li, li su'um a bo? Hale tuumbe'ed dim pe'eŋid tuumbe'ed dim ka di'ed ya'as. ³⁵ Amaa noŋimi fu bi'emnam, ka maal su'um n tisi ba. Pe'eŋim tis ka da ten'esid ye fu di'e ya'ase, ka ya nyood na niŋ buntita'ar. Ka ya na a Wina'am one gaad bun wusa la biis. Bozugo o a su'um n tis bane zi' bareka pu'usum hale ne bugusum dim. ³⁶ Zom nimbaanlig wuu ya Ba' Wina'am n zot nimbaanlig si'em la.”

Taaba taal yelug la yela
(Mateo 7.1-5)

³⁷ “Da pian'ad ye ya taab maal be'ede, ka ba ku niŋ ala tisi yaa. Da yel ye nidib ka' boode, ka ba ku ye ya ka' boode. Dimi ya taaba suguru, ka ba na niŋ ala n tisi ya. ³⁸ Tisim bam ka Wina'am na tisi ya mak suŋ ka li din'isi pe'eli yaam ka ya di'e li ya fuudin. Yaname mak si'em n tisi ya taaba la, ala ka Wina'am me na maki tisi ya.”

³⁹ Ka Yesu yeli ba siiliŋ kaŋa ye, “Zunzoŋ na nyaje ve' o zunzoŋ tiraan ka ba wusa ku lu

bumbokinee? ⁴⁰ Zamis pu gati o pa'ana amaa zamis on wusa naae o zamisug, o na wen wuu o pa'an ne.

⁴¹ “Bo ka fu nye sauk bil kane be fu zua nifin amaa ka pu nye datita'ar kane be fu mej nifin ne? ⁴² Fu na niŋ wala n yeli fu zua ye, kel ka m yiis sauk la fu nifin, amaa ka pu nye datita'ar kane be fu mej nifin ne? Zam daana, yiisim datita'ar la fu mej nifin yiiga ka naan nyaŋe nye su'uŋa ka yiis sauk bil kane be fu zua nifin la.”

Tiig ne li wela la yela

(Mateo 7.16-20; Mateo 12.33-35)

⁴³ Tisuŋ kae' n wen wel be'ede. Tibe'ed me kae' n wen wel sumaa. ⁴⁴ Ba baŋid tiis wusa, ne ba wela ni. Gon'os ku wel kekamaa, ka zaan me ku wel ganyaa. ⁴⁵ Ninsuŋ niŋid tuumsuma ka li yitne o popielim ne poten'esuŋ line yit o sunfin. Ka nimbe'ed me tumid tuumbe'ed ka li yi poten'ebe'ed line be o sunfin. Ninsaal noor pian'ad bun lin wusa be o sunfin.

Tan meedib ayi la yela

(Mateo 7.24-27)

⁴⁶ “Bo ka ya buon man ye, ‘Zugsoba, Zugsoba,’ ka lee pu tum lin ka m yeti ya? ⁴⁷ On wusa kenn m sa'an na ka kelisi m pian'ad ka tumi li, m na pa'ali ya on wen so'. ⁴⁸ O wenne dau one bood ye o mee o yir ka tuu paae tampiing zug n me'. Ka saa ni ka ku'om pe'el kolis n badigi du na geel yikaŋa, ka li pu luu, lin me' su'uŋa la yela. ⁴⁹ Amaa one wum m pian'ad ka pu tumi lii, o wen wuu dau one mee o yir teŋ zug, ka pu tu

eenbire. Ka saa ni ka ku'om pe'el kolis n badigi du na geel yir la, ka li lu yimmo n sa'am hale."

7

Yesu n ti'eb Room sogia kpeenm tumtum la yela (Mateo 8.5-13)

¹ One tu'as nidib la ne'ejanam wusa n naae la ka keŋ paae Kapeenum. ² Ka Room sogia kpeenm be anina n more o tumtum on ka o noŋ ka o ben'ed n bood ku'um. ³ Ka o wum Yesu labaar ka tum Jew dim kpeenm sieba o sa'an n sos o ye o kena n ti'eb o tumtum la. ⁴ Ka ba kenn Yesu sa'an na n belim o hale n yel ye, "Li nar ka fu suŋ dau kaŋa. ⁵ Bozugo o noŋi ti buudi ka me' la'asug doog n tisi ti."

⁶ Ka Yesu n doli ba wa'ae, n ti li'el yir la, ka sogia kpeenm la tum o zuanam ye ba yel o ye, "Zugsoba, da namisi fu meŋa. M pu nar ka fu keenn m yin naa, ⁷ dinzug ka m pu ten'es ye mam meŋ nar ka m keenn fu sa'an naa. Kudim pian'am ne noor ma'aa ka m tumtum la nye laafe. ⁸ Ka man meŋ ane sogia, ka more sogianam kpeenmnam bane so'e man, ka man me so'e sieba. Ka m ya'a yel oŋa ye o kem, o kenne, ka m ya'a yel o ye kem na, ka o kenna. Ka m ya'a yeli m tumtum ye o niŋim ne'eŋa, o niŋidne."

⁹ Yesu n wum ne'eŋa la o daa lidig ne ka fendigi n yel nidib bane dol o la ye, "M nam pu nye yadda niŋir daan wenne dau kaŋaa, hale Israel teŋin ne." ¹⁰ Ka bane ka o tum la lebi ba sogia kpeenm la yin n nye ka tumtum la mor laafe.

Yesu n vu'ug pokoonr biig la yela

¹¹ Ka beug nie ya'as ka Yesu kej Nain tenjin ka o nya'andolib ne nidib bedego dol o. ¹² Ka on paae tenj la yanjirin la o nye ka ba zeed ku'um yit na. Dau one kpi la daa ane pokoonr biyimir ka tenj la nidib bedego be o sa'an. ¹³ Ka Zugsob nye pokoonr la ka nimbaanlig gban' o ka o yel o ye, "Da kaasida."

¹⁴ Ka Yesu kej n si'is sonduoya la. Ka nidib bane zeed la zi'en ka o ye, "Dasanj bila, m yet uf ye, duom." ¹⁵ Ka one kpi la vu'ug due zin'in ka pin'ili pian'ad. Ka o zan o tis o ma.

¹⁶ Ka dabiem kpen' so' mekama ka ba zun'e Wina'am ka yel ye, "Wina'am nodi'es tita'ar nie ti sa'an na." Ka lem ye, "Wina'am kena kaae o nidib." ¹⁷ Ka labakana gilig Juuda tengbaunjin ne teens bane kpi'e la wusa.

*Joon n daa tum o nya'andolib Yesu sa'an la yela
(Mateo 11.2-19)*

¹⁸ Ka Joon nya'andolib n tu'as Joon ne'enanam wusa la, ka o buol o nya'andoliba ayi ¹⁹ n tumi ba Zugsob la sa'an ye ba bu'os o ye, "Fune la a on ka ba da ye o na kena laa, bee ti gu'usim so'?"

²⁰ Ka ba paae Yesu sa'an na n yel o ye, "Joon one suud nidib ku'om la tumi ti na ye ti bu'os uf ye, 'Fune la a on ka ba da ye o na kena laa, bee ti gu'usim so'?' "

²¹ Sanjan la ka Yesu ti'eb ban'adnam bedego bane mor wiim buudi buudi ne bane ka kikiris doli ba la, ka ke ka zunzoos bedego nini yu'un nyet. ²² Ka o lebis ban ka Joon tum na la ye, "Lem yeli Joon yaname nye si'el ka la'am wum si'el la.

Zunzoos nini nyet, ka wabis ken, ka kukoma nyet laafe, ka tobkpida wum ka bane kpi vu'ug kumin, ka labasuŋ la mooli n tis tadimnam. ²³ Sumalisim be ne one pu bi'esid ne man yelaa.”

Yesu n tu'as Joon one suud nidib ku'om la yela

²⁴ Ban ka Joon tum na la, leb la, ka Yesu pin'il n bu'os nidib Joon yela ye, “Ya daa yii keŋ moogin la n bood ye ya nye bo? Ya nye moog kan ka pebisug da'ad ka li del bee? ²⁵ Bo ka ya daa yi ye ya nye? Ya nye dau ka o ye' na'am fuude? Nidib bane yeed na'am fuud ka ba la'ad wusa a su'um bene na'ayin. ²⁶ Yelimini ma, ya daa yi ye ya nye ne Wina'am nodi'es bee? Asida ka m yeti ya ye, ya daa nye one gat nodi'es. ²⁷ Ka Joon a one ka li sobi o yela ye, ‘Wina'am yel ye, “Ona a m tumtum ka m tum o ye o denjimi fu tuon maal suer.” ’ ’ ”

²⁸ Ka Yesu yel ye, “Po'abi du'a sieba wusa pu gaadi Joon ne, amaa one kpelim kpaanr Wina'am na'amin la gat Joon.”

²⁹ Ka nidib la wusa ne lampodi'esidib la n wum ne'eŋa la ka zun'e Wina'am. Ba ane bane ka Joon daa pun su ba ku'om. ³⁰ Amaa Farisee dim la ne gbaunmi'idib zan'as line ka Wina'am bood ye o mooli n tisi ba la. Ba ane bane pu siak ka Joon suu ba ku'om la.

³¹ Ka Yesu bu'os ye, “Dinzugo bo ka m na nok mak ne zumaanƙaŋa nwa nidiba. Ba wen wuu bo? ³² Ba wen wuu biis n di'em da'an ka yel taaba ye, ‘Ti zaŋ wiigi pieb ka ya pu wa'ada. Ka ti da'a kuur ka ya pu kaasida.’ ³³ Joon one suud nidib ku'om la daa kena n lo noor ka pu nuud

daam ka ba yel ye, kikirig dol o. ³⁴ Ka Ninsaal Biig la kena n dit ka nuud ka ba yel ye, gosim dau kaɲa a dindiis ne danuud, ka a lampodi'esidib ne tuumbe'ed dim zua. ³⁵ Bane dol ya'am suer la pa'al ye ba mor ya'am."

Yesu n be Simon one a Farisee nid yin la yela

³⁶ Farisee dim nid yinni daa buol Yesu ye, o kenn o yin na, ka ba di. Ka o keɲ yin la n zin'in ye o di. ³⁷ Ka teɲ la dim po'a so', one a tuumbe'ed sob, wum ye Yesu be Farisee nid la yin n dit diib, ka kena, n mor tudaare ka li be kolibveninjin, ka li nyuug malis. ³⁸ Ka o kena n zi'e n kpi'e Yesu noba baba n kum. Ka o ninto'om yi n mad Yesu noba. Ka po'a la duus Yesu noba la ne o zuobid, ka muak o noba, ka suenn ba ne tudaare la.

³⁹ Ka Farisee nid one buol Yesu la n nye li la, o yel o poogin ye, "Dau kaɲa ya'a ane Wina'am nodi'es, o naan baɲin po'a kane si'is o la a so', bozugo po'a nwa ane tuumbe'ed sob." ⁴⁰ Ka Yesu yel dau la ye, "Simon, m mor si'el ye m yel uf."

Ka o lebis n bu'os ye, "Pa'ana, li a bo?"

⁴¹ Ka Yesu yel o ye, "Dau da be, ka mor o samditib ayi. Ka arakon' sam a ligidi yolug kobusnu. Ka arakon' la me mor piisnu. ⁴² Ka bane da pu nyan yo la zug, o bas ligidi la n tisi ba. Babayi la, ano'on na noɲ ligidi daan la bedego?"

⁴³ Ka Simon lebis o ye, "M ten'es ye, one ka o sam zu'e la."

Ka Yesu yel o ye, "Fu lebisug la a sida."

⁴⁴ Ka o gi'e n gos po'a la, ka bu'os Simon ye, "Fu nye po'a nwa?" Ka yel o ye, "Man kpen' fu yin na la, fu pu tisi m ku'om ye m pie m nobaa.

Amaa po'a la pie m noba ne o ninto'om, ka duusi ba ne o zuobid. ⁴⁵ Fu pu na'asi m, n muak m noore. Amaa man n kpen' na la, po'a la pu bas man noba muakire. ⁴⁶ Fu pu tisi m kpaam ye m suenn m zugoo, amaa o suenn man noba ne tudaare. ⁴⁷ Dinzugo m yet uf ye, Wina'am yiis o tuumbe'ed bane zu'e la n bas, ka o nonjilim line zu'e la pa'ani li. Amaa on ka Wina'am yiis o tuumbe'ed bi'ela n bas la, o nonjilim ane bi'ela men."

⁴⁸ Ka Yesu yel po'a la ye, "Fu tuumbe'ed la yiya ka bas uf."

⁴⁹ Ka bane daa dit ne o la, pian'ad ne taaba n bu'osid ye, "Ano'on nwa n yiisid nidib tuumbe'ed n basida?"

⁵⁰ Ka Yesu yel po'a la ye, "Fu yadda ninjir la faann uf. Kem ne sumalisim."

8

Po'ab bane dol Yesu la yela

¹ Ne'ēja nya'anj la ka Yesu kenj tenj poosin ne tenkpemisin n moon Wina'am na'am labasuŋ la yela. Ka o nya'andolib piinayi la dol o, ² la'am ne po'ab bane ka o kad kikiris yiis ba ni ka ti'eb ba wiim la. Po'a yinni yu'ur buon Meeri Magdalene, on ka kikirisa ayopoi daa yii o ni la, ³ ne Joanna one a Kuza po'a. Kuza a kpeenm kane gosid na'ab Herod la'ad. Ka Susaana ne po'ab bedego me paas bane more ba menj la'ad sunjid Yesu ne o nya'andolib la.

*One yi ye o waal o bunbuuda la siilij
(Mateo 13.1-9; Maak 4.1-9)*

⁴ Ka nidib kpelim yit teens kon'ob kon'ob n kenn Yesu sa'an na. Ka ban daa ti la'as bedego na la, ka o siilim ba siilin ye, ⁵ “Dau daa yi ye o waali o bunbuuda. On waan la ka sieba lu suer zug ka nidib noo li ka niis kena di, ⁶ ka sieba lu tampiing zug ka bul ka ma'asim kae' la zug ka li zenrigi kpi. ⁷ Ka bunbuud sieba lu gon'os soogin n due ne gon'os la ka gon'os la sianki ba. ⁸ Ka sieba lu tej sunjin due n wel biili bedego.”

Ka o tansi yel ye, “One na wum on wum.”

Wina'am yelsua'ada la yela

(Mateo 13.10-17; Maak 4.10-12)

⁹ Ka o nya'andolib la bu'osi o siilin la gbin. ¹⁰ Ka o yel ye, “Wina'am ke ka ya ban Wina'am na'am yelsua'ada la. Amaa bane kpelim la wumi line siilis poogin, ka ba na gos ka ku nyee, ka na wum ka ku bani li gbin ne.”

Bunbuuda siilin la gbin

(Mateo 13.18-23; Maak 4.13-20)

¹¹ Siilin la gbin ane anwa. Bunbuuda la ane Wina'am pian'ad la. ¹² Ka bunbuuda bane lu suer zug la ane bane wum pian'ad la amaa ka Sutaana kena yiisidi li ba sunya ni ka ba ku nyaŋe siak ka tilige. ¹³ Ka bunbuuda bane lu tampiing zug la ane bane wum pian'ad la ka di'e li ne sumalisim, amaa ka li pu kpen'e ba sunya ni su'uŋaa, ka ba siak li bi'ela. Ka makir saŋa ya'a kena ka ba bas. ¹⁴ Ka bunbuuda bane lu gon'os soogin la ane bane wum pian'ad la, ka dunia yela ne dunia boodim ne araza'as ya'amleog kpen'e ba n sianki ba ka ba pu nyaŋe wel wela. ¹⁵ Ka bunbuuda bane lu tej sunj ni la ane bane wum

pian'ad la ka gban'e li su'uŋa ne ba sunya wusa ka modig n wel wela la.

(Maak 4.21-25)

¹⁶ “So' pu nyu'ed fitla ka nok si'el pibin na bee sua' li dug leuŋune. O na suunli li si'el zug, ka bane kpen'ed la nye neesim. ¹⁷ Si'el kae' na sua' ka li ku yinaa, ka si'el kae' na ligil ka ba ku baŋi, bee ba more li yi paalo nii. ¹⁸ Dinzugo baŋimi yanam wum si'em la su'uŋa. Ka on wusa mor si'el ba na paas o, amaa one ka'a si'ela hale one ten'es ye o mor bi'ela la ba na di'e li o sa'an.”

Yesu ma ne o pitib la yela

(Mateo 12.46-50; Maak 3.31-35)

¹⁹ Ka Yesu ma ne o pitib kena ka pu nyaŋe paae o sa'ane, nidib la zu'e la zug. ²⁰ Ka so' yel o ye, “Fu ma ne fu pitib be samanin n bood uf.”

²¹ Ka o lebisi ba wusa ye, “Bane a m ma ne m pitib la ane bane wum Wina'am pian'ad ka siaki li la.”

Yesu ne sisi'em la yela

(Mateo 8.23-27; Maak 4.35-41)

²² Ka daar yinni, ka Yesu ne o nya'andolib kpen' aaruŋin, ka yeli ba ye, “Keli ka ti lo'oŋ beuŋ la gbeug.” Ka ba due keŋ. ²³ Ka ban lo'oŋid la, ka gbeenm zeeg Yesu ka o gbisid. Ka sisi'etita'ar due ku'om la zug, ka ku'om kpen'ed aaruŋ la poogin, ka li lieb toog n tisi ba.

²⁴ Ka ba keŋ nie Yesu n yel o ye, “Pa'anaa, pa'anaa, ku'om boodi dii ti.”

Ka on nie la, o yel sisi'em la ne ku'opila la ye, “Niŋimi foonn.” Ka li kpelim lebi a baanlim.

²⁵ Ka o bu'osi ba ye, “Bo ka ya pu ninj man yadda?”

Ka dabiem kpen'e ba. Ka ba lidig n bu'os taaba ye, “Dau kaŋa a bo n pian'ad ne sisi'em ne ku'om ka ba siakid o noore?”

Yesu ne kikirig sob la yela

(Mateo 8.28-34; Maak 5.1-20)

²⁶ Ka ba paae Gerasene tengbaunjin line kpi'e Galilee so'olim la. ²⁷ Ka Yesu yi aaruŋ poogin la. Ka tenj la nid yinni tu'os o, on ka kikiris dol o. O pu yeed fuugo, hale ka li yuug, ka o me pu gbeend yin ne, ka bene yaad zin'igin. ²⁸⁻²⁹ Noor bedego ka kikirig la yiti gban' o. Ka ba gur o, ka lo o noba ne o nu'us wusa ne bana. Ka o kens bana la. Ka kikirig la kad o kpen'es moogin. Ka Yesu yel kikirig la ye, “Yim ka bas dau la.” Ka dau la nye Yesu la, ka igin o tuon n tansid ne kukotita'ar n bu'osid ye, “Yesu, Wina'am one ka'a tiraan la biiga, bo be man ne fun sisooquine? M sosid uf ye fu da daami ma.”

³⁰ Ka Yesu bu'os o ye, “Fu yu'ure?”

Ka o lebis ye, “M yu'uri buon Legion.” (Li gbin a ye, bedego.) O yel ala bozugo kikiris bedego dol o. ³¹ Ka kikiris la sos Yesu ye, o da kadi ba ka ba keŋ bumbok zuluŋ la nii.

³² Ka kukurnam bedego be zuer zugin n onbid mood. Ka kikiris la sos Yesu ye o tisi ba noor, ka ba kpen' kukurnam la ni. Ka o siak tisi ba. Ka kikiris la bas dau la ka keŋ kpen' kukurnamin la.

³³ Ka kukurnam la wusa zo sig beuŋ poogin, ka ku'om dii ba.

³⁴ Ka bane guru ba la nye bun line maal la, ba zo keŋ tenj poogin ne tenj kpemis n pian'ad

line maal la wusa. ³⁵ Ka nidib keŋ ye ba gos bun line n pa'a maal la, ka kenn Yesu sa'an na n nye dau kane ka kikiris yi ka bas o la. Ka o ye' fuud n zin'i Yesu tuon ka yu'un mor ya'am su'uŋa. Ka dabiem kpen'e ba. ³⁶ Ka bane nye la tu'asi ba, Yesu n niŋ si'em ka ti'eb dau kane ka kikiris pa'a dol o la. ³⁷ Ka Gerasene teŋ gbaunŋ nidib la wusa sos Yesu ye, o yimi ba teŋin, bozugo dabiem bedego kpen'e ba. Ka Yesu kpen' aaruŋ ye o leb kul.

³⁸ Ka dau kane ka kikiris la yi ka bas o la, sos Yesu noor ye o dol o. Ka Yesu zan'as ka yel o ye, ³⁹ “Lem kul fu meŋ yin n pa'al bun lin wusa ka Wina'am maal tis uf la.” Ka o keŋ teŋ poogin wusa n moon Yesu n niŋ si'el bedego tis o la.

Jairus po'ayua ne po'a one si'is Yesu fuug la yela

(Mateo 9.18-26; Maak 5.21-43)

⁴⁰ Ka Yesu lem lo'oŋ beuŋ la guur ayinni la, ka nidib bedego pun la'as zi'e gur o. ⁴¹ Ka dau yinni one a la'asug doog kpeenm ka o yu'ur buon Jairus kena igin Yesu tuon n sos o ye, o kem o yin na; ⁴² ka o po'ayua yimir one a yuma piina ayi bood ku'um. Yesu n dol o wa'ae la, ka nidib bedego dol ka mik o. ⁴³ Ka po'a so' daa be anina n ben'ed ka ziim yuod o ni yuma piina ayi, ka o sa'am on mor si'el wusa tiim dim sa'an, amaa so' pu nyane ti'eb oo. ⁴⁴ Ka o kena n paae Yesu nya'aŋ n si'is o fuug noor ka o ziim la yuob gu'e.

⁴⁵ Ka Yesu bu'os ye, “Ano'one si'is ma?”

Ka so' wusa ki'is. Ka Piita yel ye, “Zugsoba, nidib la wusa la'ase giligi uf mik si'em nwaa.”

⁴⁶ Ka Yesu yel ye, “So' si'is m, bozugo pañi n yi m sa'an la zug ka m banj.”

⁴⁷ Po'a la banj ye o ku nyaje su'a ne Yesu la ka o kena ne kikirug n lu vabin o tuon, ka pian' ka nidib bane be anina wusa wum dinzug ka o si'is Yesu, ne on paam laafe vuguri la yela. ⁴⁸ Ka Yesu yel o ye, “M po'ayua, fu yadda ninjir ke ka fu nye laafe. Kem ne sumalisim.”

⁴⁹ Ka on nam kpelim pian'ad la ka nid yi la'asug doog kpeenm la yin na, n yel Jairus ye, “Fu po'ayua la kpiya. Dinzug da lem daam pa'an la ya'ase.”

⁵⁰ Ka Yesu wum ka yel Jairus ye, “Da zo' dabiem, amaa ninjim ne yadda gullim ka fu po'ayua la na paam laafe.”

⁵¹ Ka Yesu kej paae yin la ka pu ke ka so' dol o kpen' yin laa, asee Piita ne Jemes ne Joon ne biig la saam ne o ma. ⁵² Ka one wusa be yin la kum ka fabin biig la yela. Ka Yesu yeli ba ye, “Da kaasida, ka biig la gbisidne ka o pu kpai.”

⁵³ Ka ba la' o, ban mi' ye biig la kpine la zug. ⁵⁴ Ka Yesu gban'e biig la nu'ug ka buol o ye, “Biiga duom.”

⁵⁵ Ka o nyovur leb na, ka o due to'oto. Ka o yeli ba ye, “Tisim biig la si'el ka o di.” ⁵⁶ Ka o ba' ne o ma daa lidig hale, amaa ka Yesu yeli ba ye ba da yel so' line maali.

9

*Yesu n tum o nya'andolib piina ayi la yela
(Mateo 10.5-15; Maak 6.7-13)*

¹ Yesu daa buol o nya'andolib piina ayi la la'as, ka tisi ba paŋ ne kpi'eun̄ ye ba nyaŋe kad kikiris ka ma'ae ban'as, ² ka tumi ba ye ba mool Wina'am na'am ka ti'eb ban'adnam. ³ Ka yeli ba ye, “Da zaŋ si'eli keŋe ya ken la zugo. Da zaŋ dansaar bee kolug, bee diib, bee ligidi hale baa fuuda ayii. ⁴ Zin'ikan wusa ka ba di'e ya, yanam zin'inim yikan ni n ti paae yanam na ti yi teŋ kan ni. ⁵ Ka zin'ikan wusa ka nidib pu di'e yaa, yanam yim teŋ kan ni ka kpa'asi ya noba titan bas anina. Ka dine na pa'ali ba ye ba pu tum tuumsuma.” ⁶ Ka nya'andolib la yi keŋ teŋkpemis wusa ni n moon labasun̄ la ka ti'ebid ban'adnam.

Herod n zi' Yesu a so' la yela
(Mateo 14.1-12; Maak 6.14-29)

⁷ Na'ab Herod daa wum line wusa nin̄id la, ka li pak o hale bedego, bozugo ninsieba daa yel o ye Joon one daa suud nidib ku'om la vu'ug kumin. ⁸ Ka sieba ye Elija kena, ka sieba ye Wina'am nodi'es kudug yinni vu'ug kumin. ⁹ Ka Herod yel ye, “Man daa fi'ig Joon zug, ka oŋa a ano'on ka m wumi o yela nwa?” Ka o kpe'eŋid ye o nye Yesu.

Yesu n diis dap tusa la yela
(Mateo 14.13-21; Maak 6.30-44; Joon 6.1-14)

¹⁰ Ka tumtum̄nib la leb na ka tu'as Yesu ban tum si'el wusa. Ka o dol ban ma'aa yii keŋ teŋ si'a ka li buon Besaida. ¹¹ Ka nidib la n baŋ la ka dol o. Ka o di'e ba ka pian' Wina'am yela n tisi ba ka ti'eb ban'adnam.

¹² Ka winig n bood kpen'eb la ka nya'andolib piina ayi la keenn o sa'an na n yel o ye, "Kel ka nidib la kenj tenbibisin ne tenkpemisin bane kpi'e ba sa'an la n nye diib ne gbeensa; ka zin'ikaŋa nwa ka'a si'ela."

¹³ Amaa ka Yesu yeli ba ye, "Yanam menj tisimi ba si'el ka ba di."

Ka ba lebis ye, "Tinam mor si'el wusa la ane bodobodo bibisa anu ne zimi ayi, asee ka ti kenj da' diib na n tis nimbama wusa." ¹⁴ Dap kal daa ane wuu tusa anu.

Ka Yesu yel nya'andolib la ye, "Keli ka nidib la zin'in, zin'ig zin'ig, piisnu nu." ¹⁵ Ka ba ke ka ba zin'in ala. ¹⁶ Ka Yesu zaŋ bodobodo gbila anu ne zimi ayi la ka godigi gos saazug n pu'us Wina'am bareka, ka gben'es bodobodo la tis o nya'andolib la ka ba tot nidib la. ¹⁷ Ka ba wusa di tig ka nya'andolib la vaae line kpelim la ka li pe'el peed piiga na ayi.

Piita n yel Yesu a so' la yela
(Mateo 16.13-19; Maak 8.27-29)

¹⁸ Daar yinni ka Yesu ma'aa sosid Wina'am ka o nya'andolib la be o sa'an, ka o bu'osi ba ye, "Nidib yet ye m a ano'one?"

¹⁹ Ka ba lebis ye, "Sieba ye fu ane Joon one suud nidib ku'om la ka sieba ye, fu ane Elija, ka sieba ye fu ane Wina'am nodi'es kudug yinni one vu'ug kumin na."

²⁰ Ka o bu'osi ba ye, "Ka yanam yel ye man a ano'one?" Ka Piita lebis ye, "Fu ane Kiristo on ka Wina'am gaŋ la."

*Yesu n tu'as o namisug la yela
(Mateo 16.20-28; Maak 8.30-9.1)*

²¹ Ka Yesu sa'ali ba su'unja ye ba da yel so'o, ²² ka ye, “Li nar ye Ninsaal Biig la namis bedego ka tengbaun kpeenmnam ne maalmaan kpeenmnam ne gbaunmi'idib n zan'as o, ka ku o, ka daba atan' daar ka o vu'ug kumin.”

²³ Ka o yeli ba wusa ye, “So' ya'a ye o dol man, asee o ki'is o menj yela ka zan o ku'um dapuudir daar wusa dol man. ²⁴ Ninkane wusa bood ye o gu' o nyovur on daana na ko'onji li, amaa ninkane ko'onji o nyovur man zug o na gu' li. ²⁵ Li nyood a bo ka nid di'e dunia wusa ka o menj bodige? ²⁶ On mekama zo man ne m pa'alug nyan, Ninsaal Biig la me na zo o nyan o ya'a ti kena ne o na'am pan ne maleksuma la. ²⁷ M yeti ya ne sida ye, ya sieba be kpela n ku kpil asee ba ti nye Wina'am na'am la.”

*Yesu tiaker la yela
(Mateo 17.1-8; Maak 9.2-8)*

²⁸ Ka daba anii nya'an la ka Yesu zan Piita ne Jemes ne Joon n du zuer zug ye o sos Wina'am. ²⁹ On nam sosid Wina'am la ka o nindaa tiak ka o fuud peligi nyeen. ³⁰ Ka dapa ayi nie o sa'an vuguri na n pian'ad ne o. Ba daa ane Moses ne Elija ³¹ bane nie nyeen hale n pian'ad ne Yesu on na kpi Jerusalem wuu Wina'am da yel si'em la. ³² Ka Piita ne o taaba la gbisid, ka due n nye Yesu nyeen si'em ne nidiba ayi bane la'am zi'e o sa'an la. ³³ Ka nidib ayi la n daa bood ken la Piita yel Yesu ye, “M Zugsoba, li a su'um ye ti kpelim kpela. Kel ka ti ti' suga atan', fun din

yinni, Moses din yinni, Elija men din yinni.” O daa kudun pian'ane ka zi' on yet si'ela.

³⁴ On nam pian'ad la ka sangbaun kena n lusi ba ne ma'asim. Ka dabiem gban'e nya'andolib la sangbaun la lusi ba la zug. ³⁵ Ka kukor yi sangbaun la ni na n yel ye, “Ona a m Biig, on ka m gan. Kelisimi ne o.” ³⁶ Kukor la pian'a naae la ka ba nye ka Yesu gullim zi'e. Ka ba sin sankan la ka pu yel so' baa bi'ela ban nye si'el sangbana ni laa.

*Yesu n ti'eb bikan ka kikirig mor o la yela
(Mateo 17.14-18; Maak 9.14-27)*

³⁷ Ka beugo daa nie ka ba sig zuer la zug na la, nidib bedego daa tu'os Yesu. ³⁸ Ka dau so' kpen tans nidib la soogin n yel ye, “Pa'ana m belim uf ne, gosimi m biyimir zan zan on ka m du'a. ³⁹ Ka kikirig gban'ad o ka o kpelim kaasid ka ket ka o lut kpin'kpi'ir, ka nintoond yit o noorin. Ka kudun pu siak ye li yi ka bas o ⁴⁰ Ka m belimi fu nya'andolib ye ba kadi li n yiis ka ba pu nyane.”

⁴¹ Ka Yesu lebis ye, “Abba! Yanam a bonam nidibi kudun pu mor yadda ka me pun zi' lin nar ye ya tum. Abu la ka m ye m modig ne ya?” Ka Yesu yel dau la ye, “Mor biig la na.”

⁴² Ka biig la kenna la, ka kikirig la lub o ka o nwi'e. Ka Yesu tans kikirig la ye, “Basim biig la.” Ka kikirig la bas o ka o paam laafe, ka Yesu zan o n lebisi tisi o saam. ⁴³ Ka Wina'am pan tita'ar tuuma la lidigi ba wusa.

*Yesu n tu'as o kum la yela
(Mateo 17.22-23; Maak 9.30-32)*

Nidib la wusa daa nam kpelim lidig ne Yesu niñid si'el la, ka o yel o nya'andolib la ye, ⁴⁴ “Keli ka pian'abama kpen'e ya toba ni ka da tameyaa. Ba na zaŋ Ninsaal Biig n niñ ninsaalib nu'usin.”
⁴⁵ Amaa ka pian'ad la gbin ligili ba sa'an, ka ba pu baŋi li gbin ne. Ka dabiem more ba ne ban na bu'os o.

Kpi'eun nwa'asug la yela

(Mateo 18.1-5; Maak 9.33-37)

⁴⁶ Ka ba nwa'asid taaba kpi'eun yela. ⁴⁷ Ka Yesu baŋ line be ba sunya ni ka nok biig n zi'el o sa'an, ⁴⁸ ka ye, “One wusa di'e bikaŋa m yu'ur zug di'ene man, ka one me di'e man di'ene one tum man la na, bozugo one wusa a biigi ya sa'an la aa ya kpeenm.”

One me aa ti tumtum tiraan la yela

(Maak 9.38-40)

⁴⁹ Ka Joon yel ye, “Zugsoba, ti nye dau ka o kat kikiris yiisid fu yu'ur zug, ka on ka' tinam nid yinni la zug ka ti yel o ye o basim.”

⁵⁰ Ka Yesu lebis ye, “Da katin oo, ka on mekama pu kisi ti ane ti nid.”

Samaria teŋ si'a zan'as Yesu la yela

⁵¹ Dabisa la daa li'elne ban na zaŋ Yesu keŋ agol la, ka o gban'e ye asee ka o keŋ Jerusalem. O daa tum nidib o tuon. ⁵² Ka ba keŋ kpen' Samaria teŋbilin ye ba ti'eb gur o. ⁵³ Ka nidib bane daa be anina la pu di'e oo, on ken Jerusalem la zug.
⁵⁴ Ka o nya'andolib Jemes ne Joon baŋ ne'eŋa la ba bu'os o ye, “Zugsoba, fu bood ye ti buol

bugum, ka li yi agol na n dii baa?" ⁵⁵ Ka Yesu fendig n sa'ali ba ye ba kel, ⁵⁶ ka ba toom tenj.

Bane n ye ba bood Yesu dolim la yela
(Mateo 8.19-22)

⁵⁷ Ka ban ken suer zug la ka dau so' yel Yesu ye, "Man na dol uf n ken fun na ken zin'isi'a wusa."

⁵⁸ Ka Yesu lebis ye, "Tenjin bumis more ba vont, ka niis more teed, amaa Ninsaal Biig la pu mor zin'ikan ka o na digine vu'use."

⁵⁹ Ka o yel dau so' me ye, "Dolim."

Amaa ka dau la yel o ye, "Kel ka m kenj mumi m saam yiiga."

⁶⁰ Ka Yesu lebis o ye, "Kel ka bane kpi mumi ba menj ku'um. Amaa fun kem mool Wina'am na'am labaar la."

⁶¹ Ka dau yinni yel ye, "Zugsoba, m na dol uf, amaa kel ka m kenj keesi m yidim."

⁶² Ka Yesu lebis o ye, "One wusa gban'e na'akuoda kuunr ye o kua ka gosid nya'anj, o pu su'um ye o tum Wina'am so'olim tuumaa."

10

Yesu n tum o nya'andolib piisyopoi la yela

¹ Ne'enja nya'anj ka Yesu lem ganj dap piisyopoi sieba n tumi ba ayi yi ye ba gaad tuon n kenj teens ne zin'is ban wusa ka o menj bood ye o kenj.

² Ka o yeli ba ye, "Poog la zuud zu'eya, amaa ka tumtumnib la pood. Dinzug sosim poog la sob ka o bo tumtumnib na paas poogin la. ³ Kemne ka m tumi ya ne wenne pe'ebibis n be kunduna soogin.

⁴ Da zaŋ potmaan, bee kolugo, bee ta'adaa, ka da zi'eni pu'us so' suer zugo.

⁵ “Ka ya ya'a kpen' yi si'a ni, yiiga, yanam yelim ye, sumalisim be ne yikaŋa. ⁶ Ka sumalisim nid ya'a be anina, ya sumalisim na be o zugin. Ka sumalisim nid ya'a kae', li na lebi ya ni. ⁷ Sigim yikan ni n nuud ka dit ban tisi ya si'el, bozugo li nar ye tumtum di'e o yood. Ka da kenne gin nidib yaa.

⁸ “Ya ya'a yiti kpen' teŋ si'a ni ka ba di'e ya yanam dim line ka ba tisi ya la, ⁹ ka ti'eb ban'adnam teŋkan ni ka yel nidib la ye, ‘Wina'am na'am la li'eli ya sa'an.’ ¹⁰ Ka ya ya'a kpen' teŋ si'a ni ka ba pu di'e ya anina yanam yim sueren ka yel ye, ¹¹ ‘Hale ya teŋ uusug lin taae ti noba la, ti kpa'asi li ka li a ya zug yel. Amaa banjimi ne ye Wina'am na'am la li'eli ya.’ ¹² M yeti ya ne ye, saria kadib daar la li na toe n tis teŋkan dim n gat Sodom teŋ.”

*Teens bane pu niŋ Yesu yadda la yela
(Mateo 11.20-24)*

¹³ “Woo, Korazin ne Besaida dima, li na toe n tisi ya. Tuum titada line daa niŋi ya sa'an la, ya'a daa niŋin ne Taya ne Sidon teensin ba naani tiakini ba tuumbe'edin ka yeen boto fuud n zin'in tampeligimin n pa'al ye ba tiakeya. ¹⁴ Ka saria kadib daar la li ku toe n tis Taya ne Sidon dimi n paae yanama. ¹⁵ Ka yanam Kapeenum dima, ya ten'es ye ya na du n ti paae saazugo? Ayei, ya na sig ku'um zin'igin.”

¹⁶ Ka Yesu yel o nya'andolib la ye, “One wumi ya pian'ad wum ne man pian'ad, ka one ki'isi ya, ki'is ne man. Ka one ki'isi man la ki'is ne one tum man la na.”

Nya'andolib piisyopoi la n leb na la yela

¹⁷ Ka dap piisyopoi la yu'un leb na ne sumalisim n yet ye, “Zugsoba, hale ti nyan kikiris fu yu'ur la zug.”

¹⁸ Ka Yesu lebisi yeli ba ye, “M nye ka Sutaana naane arazana ni n lu wenne saa yiti iank si'em la. ¹⁹ Gosimi ya, m tisi ya paŋ ye ya noom namis ne wiigi hale ka nyan dataa la ne o paŋ wusa ka si'elsi'el kae' na daami yaa. ²⁰ Ka la'am ne wala da ke ka ya sunya malis yaname nyan kikiris la zugo, amaa ke ka ya sunya malis ne ya yuda sob arazana ni la zug.”

Yesu n maal sumalisim la yela

(Mateo 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Sanjan la ka Siig Sun la ke ka Yesu sunf malis ka o yel ye, “M Ba' one so'e arazana ne dunia la, m pu'us uf bareka ne fun sua' yelbama ka gbaunmi'idib ne mi'ilim dim zi' li, ka lee nie li n pa'al bibibis la. Asida, m Ba', ne'eŋa a fu boodim sun la zug.”

²² “M Ba' tisi m si'el wusa. Ka so' zi' Biig la a so'o, asee Ba' la, ka so' me zi' Ba' la a so'o, asee Biig la, ne ban ka Biig la bood ye o nie n pa'ali ba la.”

²³ Ka Yesu fendigi gosi o nya'andolib la ka yeli ba baanlim ye, “Yelsum bene bane ka ba nini nyet yanam nyet si'el la. ²⁴ Ka m yeti ya ye, Wina'am nodi'esidib ne na'anam bedego da bood hale ye ba nye li ka pu nyee, ka bood ye ba wum line ka ya wum la ka pu wum.”

Samaritan ninsun la siilin

25 Ka wada pa'an so' due zi'e ye o mak Yesu, ka yel ye, "Pa'ana, m na nin wala ka nye nyovur line ka'a naare?"

26 Ka Yesu lebis n yel o ye, "Bo ka ba sob Wina'am wada la ni? Fu karem ka li gbin a bo?"

27 Ka o lebis o ye, "Nonjimi fu Zugsob one a Wina'am ne fu sunf wusa, ne fu siig wusa, ne fu paŋ wusa, ne fu ya'am wusa, ka nonj fu taab wenne fun nonji fu meŋ si'em la."

28 Ka Yesu lebis o ye, "Fu yel su'uŋa. Ninjim wala, ka fu na voe."

29 Ka on bood ye o pa'al ye o ane ninvosuŋ la, o bu'os Yesu ye, "Ano'one a m tiraana?"

30 Ka Yesu lebis o ye, "Dau so' daa yi Jerusalem teŋin n ken Jeriko teŋin. Ka faandib gin' o ka yeesi o fuud, ka bu' o koosir, ka bas o ka keŋ.

31 Ka li nin nyalima ka Wina'am maalmaan yinni dol suekaŋa. Ka on nye o la, o biene gaad ka bas o. 32 Ala men ka Wina'am maalmaan sunjid kena nye o ka bie n gaad ka bas o. 33 Amaa Samaritan nid (on buudi ka Jew dim kis) daa kena nye o, ka zo o nimbaanlig, 34 ka kenn o sa'an na ka zaŋ kpaam ne daam bu'e nin o fen'ed la ka viligi ba, ka zaŋ o n ban'al o buŋ zugin mor o keŋ saan yir n gos o yela. 35 Ka beug nie, ka o yiis anzurifa ligidi ayi n tis saan yir gur la, ka yel o ye, 'Gosim o yela. Ka ligidi la ya'a po'og, m ya'a ti leb na, m na yo uf.' "

36 Ka Yesu bu'osi o ye, "Nidib atan' nwa, ano'on ka fu ten'es ye o nin dau kan ka faandib gin' la wuu o ane o tiraana?"

37 Ka wada pa'an la lebis ye, "One zo o nimbaanlig la."

Ka Yesu yel o ye, “Kem, ka me ninj ala.”

Meeri ne Marta la yela

³⁸ Ka ban daa ken la, Yesu daa ti kpen' tenbil si'a ni. Ka po'a one ka o yu'ur buon ye Marta di'e ba o yin. ³⁹ Ka o mor pitu, ka o yu'ur buon Meeri. Ka Meeri zin'in Zugsob la tuon n kelisid o pa'alug la.

⁴⁰ Amaa tuuma la daa galis n tis Marta bedego, ka o kej Yesu sa'an n yel o ye, “M Zugsoba, li pu daam uf ne m pitu la ke ka man tumi m kon'o kon' la? Yelim o ka o kena sunj m.”

⁴¹ Ka Zugsob la lebis n yel o ye, “Marta, Marta, si'elnam bedego daami fu suunr. ⁴² Amaa bun yinni ma'aa a su'um ye fu paam. Meeri gan bunsun, din ka ba ku maligim di'e o nii.”

11

Wina'am sosug pa'alug yela

(Mateo 6.9-13; 7.7-11)

¹ Yesu daa sosid Wina'am zin'isi'a, ka on ti naae la, o nya'andolib la yinni yel o ye, “Zugsoba, pa'alimi tiname na sos Wina'am si'em wenne Joon ne pa'al o nya'andolib si'em la.”

² Ka o yeli ba ye, ya ya'a sosid, yanam yelim ye,

“Ti Ba',

kel ka fu yu'ur nye pian'asun,

ka ke ka fu na'am kena.

³ Tisimi ti dabisir wusa ne li diib,

⁴ ka yiisi ti taal n bas,

ka tinam me ke bane tumi ti taal la n bas.

Ka da ke ka ti kpen' makir pooginee.”

⁵ Ka o yeli ba ye, “Ano'one be ya sa'an n mor o zua, ka o na kenj o ni yu'unj tisoos, n yel o ye, ‘M zua, tisim sa'apela atan', ⁶ ka m zua yi suer zug n sigi m na, ka m ka' si'el na tis o ka o dii.’

⁷ “Ka one be doog poogin la lebis yel o ye, ‘Da daami ma, ka m yoo m za'anoor ka m digne ne m biis, ka ku nyaŋe due n tis uf fun bood si'ela.’

⁸ Amaa m yeti ya ye, o ya'a pun ku nyaŋe due n tis o si'ela ban a zuod la zugo, o na due n tis on bood si'el la, bozugo on pu zo nyan ne sosug la zug.

⁹ “Ka m yeti ya ye, sosimi, ka ya na di'e. Iemi, ka ya na nye. Kabirimi, ka ba na siak ka yo'og n tisi ya. ¹⁰ Bozugo, on wusa sos na di'e. Ka one ied na nye. Ka one kabirid, ba na yo'og n tis o.

¹¹ “Ano'one be ya soogin nwa, ka o biig ya'a sos zinj, ka fu zaŋ waaf n tis o? ¹² Bee o ya'a sos gel, ka fu zaŋ naŋ n tis o? ¹³ Yanam bane a nimbe'ednam la ya'a baŋ ye ya zaŋ piini line a su'um n tis ya biis la, ya Ba' one be arazana ni niŋid line a su'um n gat yanam la ka na zaŋi o Siig Sunj n tis nimbane sosid o la.”

Yesu ne Beelzebul la yela

(Mateo 12.22-30; Maak 3.20-27)

¹⁴ Ka Yesu da kat kikirig kane da a gik, ka kikirig la da yi ka dau gik la yu'un pin'il pian'ad ka li pak nidib la. ¹⁵ Ka nidib la sieba yel ye, “O kat kikiris la ne Beelzebul one a kikiris na'ab la paŋ.” ¹⁶ Ka sieba bood ye ba mak o gos, ka ye o maalim tuum nyaluŋ si'a line yi arazana ni na ka ba nye.

¹⁷ Ka on baŋi ba potenda la, ka yeli ba ye, “Na'ab so'olim dim ya'a nwa'as ne taaba n welig, so'olim kan na sa'am. Ala men yir mekama me ya'a mor weligir li me wa'ae ne sa'uŋun ¹⁸ Ka weligir ya'a be Sutaana na'am so'olimine li ye li niŋ wala zi'ene? Yanam pun ye mam kat kikiris ne Beelzebul paŋ. ¹⁹ Ka mam ya'a kat kikiris ne Beelzebul paŋa, ka yanam nya'andolib la mor bo paŋi kati ba? Dinzugo ya nya'andolib la na kadi ya pian'ad la saria. ²⁰ Ka li ya'a ane Wina'am paŋ ka m more kat kikiris, alaa Wina'am so'olim la paae ya.

²¹ “Ka dau kane mor paŋ ya'a ti'eb su'uŋa ne o budaalim la'adi guri o yir la'ade, si'el si'el ku bodige. ²² Amaa one mor paŋi gat o ya'a kena zabi nyan o, o na faaenn o zaba la'ad ban ka o ti'eb la yiiga, ka nyaan faaenn o yir la'ad la ken ka ba pudug.

²³ “Ka on mekama pu be ne ma kisimne ka on mekama pu la'ased ne m la, widigidne.”

Kikirig yib ne li lebug la yela

(Mateo 12.43-45)

²⁴ Ka Yesu lem ye, “Kikirig ya'a yi nid sa'an o dolisidne pipirigin n ied zin'ig ye o be, ka o ya'a ie zin'ig la gu'uŋ, o yetne ye, ‘M na lebne m yikudug kan ka m yi na la.’ ²⁵ O ya'a leb na nyene ka li piis nyain n maal venliŋa n digil, ²⁶ o wa'ene n mor kikiris ayopoi bane tuumbe'edi gat on meŋ din la na ka ba kpen'e pe'es o anina, ka sanŋan la, dau kaŋa beilim yu'un na maligim a be'ede gaad o yiigin beilim la.”

Sida yelsum la yela

²⁷ Ka Yesu n yel ala naae la, ka po'a so' pian' bedego nidib la sisoogin ye, “Yelsum na be ne po'a kane du'a uf ka mo'as uf la.”

²⁸ Ka Yesu lebis yel ye, “Yelsum lee na be ne bane wum Wina'am pian'ad ka more li.”

Nyalima tuuma boodim la yela
(Mateo 12.38-42; Maak 8.12)

²⁹ Ka nidib maligim paasid la ka Yesu yel ye, “Zumaan be'ed nwa dim ane bane ied tuum nyalun, amaa ba ku lem nye tuum nyalun si'a, asee Wina'am nodi'es Jona tuum nyalun la ma'aa. ³⁰ Ka wenne lin da nin Jona si'em la ka li lieb zabin n tis Nineve ten dim la, ala men ka Ninsaal Biig la me a zabine n tis zumaan kaɲa dim. ³¹ Ka saria kadib daar la po'ana'ab one da yi Seba tenin la na, na due n zerig zumaan kaɲa nwa dim ba tuumbe'ed yela. Bozugo o da yine hale lallisa na ye o kelis na'ab Solomon ya'am pian'ad la, amaa one gat Solomon be kpela. ³² Ka Nineve dim me na due saria kadib daar la n zerig zumaan kaɲa nwa dim ba tuumbe'ed yela. Bozugo ban da tiake ba sunya ka bas tuumbe'ed, Jona da mool Wina'am pian'ad la. Ka gosima, so' be kpela n gat Jona.

Ningbina n a nyain la yela
(Mateo 5.15; 6.22-23)

³³ “So' ku nyu'e fitla ka zaɲi su'a bee noki li n pibil ne peogo, amaa o nokidne n sun'ul si'el zug ka li nie nyain n tis bane kpen'ed la. ³⁴ Ya nini aa ya ningbina fitla, ka ya nini ya'a a su'uɲa, ya ningbina wusa a nyain, ka ya nini ya'a ka'a su'uɲa, ya ane lik biridi. ³⁵ Dinzugo banimi ka

ya ningbina wusa line nie nyain la da lieb lika.
³⁶ Ka ningbina wusa ya'a nie nyain ka lua si'a ka'a lika, li wusa na nie nyain, wuu fitla nie si'em n tisid nidib la.”

Yesu n zerig Farisee dim ne wada pa'anib la yela

(Mateo 23.1-36; Maak 12.38-40; Luuk 20.46)

³⁷ Ka Yesu n da nam pian'ad la, ka Farisee dim nid yinni buol o ye, o kena ka ba la'am di. Ka o kpen'e zin'in ye ba di. ³⁸ Ka li pak Farisee nid la on nye ka Yesu pu pie o nu'use ka nyaan di la.

³⁹ Ka Zugsob la yel o ye, “Yanam Farisee dim piesidne ya nwama ne ya laas nya'an, amaa ka ba poogin lee pe'elne dian'ad wenne ya sunya pe'el ne faaung ne tuumbe'ed si'em la. ⁴⁰ Zon na! Li ka'ane Wina'am one maane li nya'an la me maane li poogin nee? ⁴¹ Nokimi line be nwama la ne laas la poogin la n tis nonj dim ka si'el wusa na lieb nyain n tisi ya.”

⁴² “Woo! Farisee dima, li na toe tisi ya. Bozugo zenvaand line la'am pu nara, hale ne dine ka ya nye wusa ya pudugid zin'is piiga ka zanjd yinni n tisid Wina'am ka lee pu tum yel sida ne Wina'am n nonj si'el la. Bama narin ye ya ninjin hale ne tuumsuma sieba.

⁴³ “Woo! Farisee dima, li na toe tisi ya. Ya bood zin'isuma la'asug doodin hale ka bood na'asi pu'usum da'asin.

⁴⁴ “Woo! Yanam, bane wenne yaad line naalim ne terj ka nidib noodi ba zuti gat ka zi' ye yaad be anina.”

⁴⁵ Ka wada pa'an yinni yel o ye, “Pa'ana, fu ya'a pian'ad ala, fu la'am po'ogidne ti wusa.”

⁴⁶ Ka Yesu lebis ye, “Woo! Yanam bane a wada pa'aniba, li na toe tisi ya. Ya pa'an wada la ka li wenne zetebisa ka ya ziil nidib, ka yanam meŋ lee pu si'isidi li ne ya nu'ubila.

⁴⁷ “Woo! Li na toe tisi ya. Yaname meed nodi'esidib bane ka ya yaanam da ku la yaad la.

⁴⁸ Ka yaname meed ban ku sieba la yaad la, pa'al ye ya siaki ye ya yaaname da tum si'el la a su'um.

⁴⁹ Dinzug ka Wina'am one mor ya'am la yel ye, 'M na tum nodi'esidib ne Tumtumnib tisi ya, ka ya na ku sieba ka na namis sieba,' ⁵⁰ ka zumaan kaŋa nwa dim na di'e ba tuumbe'ed namisug ban da ku nodi'esidib hale dunia pin'ilugin sa la, ⁵¹ ka li pin'ilne Abel kuubin la n ti paae Zekaria kuub saŋa, one ka ba kuu o maan maalug bimbim zug la ne Wina'am zin'isun teŋsuk la. Ka asida ka m yeti ya ye, zumaan kaŋa dim na nye namisug li wusa yela.

⁵² “Woo! Yanam bane a wada pa'anib, li na toe tisi ya. Bozugo ya kpiank banjir saafi la ya sa'an, ka yanam meŋ pu kpen'eda, ka me giŋ nidib bane mood ye ba kpen'e la.”

⁵³ Ka Yesu toomi anina ka gbaunmi'idib ne Farisee dim pin'il n boodi o noorin ka bu'osid o bu'osa bedego. ⁵⁴ Ka bood ye ba bend o, ka o noor ti fan' pian' pian'abe'ed ka ba gban' o.

12

*Zam dim sa'alug la yela
(Mateo 10.26-27)*

¹ Ka saŋkan la ka nidib maligim la'ase mik hale ka ba nood taaba noba, ka Yesu yeli o

nya'andolib la ye, “Gu'usimi ne ya menj ne Farisee dim dabin line a zam tuuma la. ² Line wusa ka ba pibil la na ti pibig, ka line wusa me sua' la na ti nie paalo ni. ³ Ka lin wusa ka ya pian'a likin la, ba na wumi li nintanin, ka lin ka ya nya'am doodin la, ba na ti pian' li bedego nidib wusa ni.”

One ka ya na zot la yela
(Mateo 10.28-31)

⁴ “M zuanama, m yeti ya ye, da zoti dabiem ne bane kuud ningbin ma'aa ka lee ku nyaŋe niŋ si'el pa'as laa. ⁵ Amaa m na pa'ali ya one ka ya na zo. Li ane Wina'am one na nyaŋe ku, ka li nya'aŋ ka o lem mor paŋ kane na tun'e kpen'esi ya bugum teŋin la. Eenn, asida zomini Wina'am. ⁶ Ba pu kuosid niimbibisa ayi'iŋa ne kobiree? Hale Wina'am pu tamidi yinni yelle. ⁷ Hale ne ya zuobid men, Wina'am mi' ba wusa kalli a si'em. Dinzugo da zoti dabiem; ka Wina'am nonji ya n gat niis la babiga.”

Kiristo siakir ne o ki'isug la yela
(Mateo 10.19-20, 32-33; 12.32)

⁸ “Ka m yeti ya ye, one mekama siak yel nidibin ye man Yesu Kiristo one a Ninsaal Biig la so'e o, m me na niŋ o ala Wina'am maleknam la tuon. ⁹ Ka one mekama ki'isi m nidibin, m me na ki'is o Wina'am maleknam la tuon. ¹⁰ Ka one mekama po'og mam Ninsaal Biig la, Wina'am na di suguru ne o ka yiis o tuumbe'ed la n bas, amaa one mekama n sa'am Wina'am Siig Sunj la yu'ur, Wina'am ku yiis o tuumbe'ed la base.

11 “Ba ya'a gban'e ya kej la'asug doodin ne na'anam tuon la'am ne kpi'emnam tuon na, yanam da ke ka yaname na lebis si'el bee yaname na pian' si'el yela paki yaa. 12 Bozugo Wina'am Siig Sun na pa'ali ya yaname na pian' si'el sanƙan la.”

Arazak daan one ka' ya'am la yela

13 Ka nid yinni one be nidib bedego la sisoogin, yel Yesu ye, “Pa'ana, yelim m bier la, ka o pudug faar la n tisi man m din.”

14 Ka Yesu lebis n bu'os o ye, “Ano'on tisi m noor ye m tu'a antu'a ka pudug faar n tisi ya?”

15 Ka Yesu yeli ba ye, “Banjimi, ka gu'usi ya mej ne line a fufum wusa, bozugo li ka' ye nid naan mor araza'as bedego la zug ka o na mor nyovure.”

16 Ka o siilimi ba siilin nwa ye, “Dau daa be, n a arazak daan. Ka o poog zood maal bedego.

17 Ka o ten'es o poten'erin ye, ‘Paalo kae' ka m na su m zood laa. Dinzug m na nin wala?’

18 “Ka o yel o mej ye, ‘M mi' man na nin si'em. M na nwa'e m buya la n me buya line yalim n su m ki la ne m si'elnam la wusa, 19 ka yu'un na yeli m mej ye, m sunf ma'eya. M na di ka nu bedego, bozugo m mor diib bedego dine na diis m yuma bedego.’

20 “Ka Wina'am yel o ye, ‘Zoluga, yu'un ƙana nwa m na buol fu siig ka li yi fu ni. Ka ano'on na so'e la'ad bane ka fu maal la? ’ ”

21 Ka Yesu lem yel ye, “Ala men ka li na nin ne bane bood araza'ase digin ba mej yela, ka lee pu mor Wina'am yir araza'ase.”

*Wina'am n gosi ti yela si'em la yela
(Mateo 6.25-34)*

²² Ka Yesu yeli o nya'andolib la ye, “Dinzug ka m yeti ya ye, da ke ka ya beilim yela paki ya ne lin ka ya na di yela, bee fuud lin ka ya na ye' n lusi ya ningbina yelle. ²³ Nyovur yela gat diib, ka ningbin yela me gat fuud. ²⁴ Ten'esimi gosi niise. Ba pu but bee buna, ka me pu sua'ad diib zin'isi'a bee suud buya nii, ka la'am ne wala, ka Wina'am diisidi ba. Ka tinam pu gat niis la noor piiga ne abuyi bee? ²⁵ Ka ano'one be ya soogin ka o nyovur yela pak o ka ne'e na tun'e ke ka o tugisi o nyovur dabisir bi'ela? ²⁶ Ka o ya'a ku nyaŋe nin bun line pu toe nwa, o ye o nin wala ne bane kpi'em la?

²⁷ “Ten'esimi tipuum venla la yela, ban nobugid si'em. Ba pu tumba bee wugid fuud n yeeda, amaa m yeti ya ye, hale baa na'ab Solomon na'am la'ad n venl si'em la wusa, li pu venne paae tipuum la yinni mene. ²⁸ Yanam bane ka ya yadda ninjir pu zu'e, Wina'am ya'a ket ka mood venl su'uŋa wenne li yene fuvenlin ne, ka li be zina ma'aa ka beug ka ba vaa li n los bugumin, o ku gosi ya su'uŋa n gaad ala bee? Ya yadda ninjir pood hale. ²⁹ Da iedi line ka ya na di bee line ka ya na nuu, bee more potenda ka li yela paki yaa. ³⁰ Dunia dim wusa ied ne'enam, ka ya Ba' Wina'am mi' ye ya boodi ba. ³¹ Line gaad wusa, iemini Wina'am na'am so'olim la, ka o na zaŋ bamanami n pa'asi ya.

*Kpa'am line be arazana ni la yela
(Mateo 6.19-21)*

³² “Yanam yadda niɲidiba, da zot dabiem; ka li ane ya Ba' boodim ka o na tisi ya o so'olim la. ³³ Kuosimini yaname mor si'el wusa, n tod bane a nonɲim, ka iene ligidi buoris bane ku kudug ka aanse n tisi ya meɲ ne kpan'am line be arazana ni ka pu mor sa'uɲ la, ka na'ayiis ku paae zuu, ka yala me ku paae sa'am. ³⁴ Bozugo, ya kpan'am n be si'ela, anina ka ya poten'er me be.

Tumtumɲib bane zi'e ka gu'usid la yela

³⁵ “Ti'ebime n nyu'e ya fitlanam n zi'el, ³⁶ wenne dap bane gur ye ba zugsob naan po'adiir di'ema zin'igin kul na n buol ka ba yo'og gam to'oto si'em la. ³⁷ Yelsum na be ne tumtumɲib bane ka ba zugsob paae na ka ba zi'e gur o la. Asida ka m yeti ya ye, o na ke ka ba zin'in ka o meɲ kena n todi ba diib. ³⁸ O ya'a ti kul na hale ka li ane yu'uɲ tisoose bee beugo bood niere, ka nye ka o tumtumɲib la kpelim gur o, ba na nye yelsum. ³⁹ Ala men, baɲimi ne', ye yidaan ya'a mi'in saɲa kan ka na'ayiig naan zuun o, o naan ti'ebin hale gurin o yir ka ku gbise ka na'ayiig la ku nyaɲe kpen'e zuun oo. ⁴⁰ Yanam meɲ me ti'ebimi ka zi'e su'uɲa, ka Ninsaal Biig la kenne saɲa kane ka so'o so' zi'isige.”

Sida bee ziri tumtum la yela

(Mateo 24.45-51)

⁴¹ Ka Piita bu'os o ye, “Zugsoba, fu siilim ne tinam bee so' mekama wusa?”

⁴² Ka Zugsob la lebis ye, “Ka ano'one a yisob tumtum kpeenm ka a ya'am ne sida soba? Li na ane on ka o zugsob na zaɲi o yir ben wusa n gu'ul o ye o tisi tumtumɲib la ba diib saɲa kan nar

wusa. ⁴³ Yelsum na be ne tumtum kpeenm kan ka o zugsob la ya'a kul na nye ka o tum wenne on yel si'em la. ⁴⁴ Asida ka m yeti ya ye, o zugsob la na ke ka o tumtum la lieb kpeenm n guri line wusa ka o so'e la. ⁴⁵ Amaa tumtum kpeenm kan ya'a yeli o sunfin ye, o zugsob ku kul to'o naa, ka pin'ili bu'ud dap ne po'ab bane a tumtum nib n be yin la, ka dit ka nuud hale n ti kool, ⁴⁶ o zugsob la na kul san'kan ka o zi' ka li na libig o. Ka o zugsob la na saans o hale ka la'as o ne bane pu niŋ yadda la.

⁴⁷ “Ka tumtum kane mi' o zugsob boodim ka pu niŋi dolisi o boodim la ka pu ti'ebe, ba na bu' o hale. ⁴⁸ Amaa tumtum one pu baŋ o zugsob boodim ka lee tum line pu nara ba na bu' o ne bi'ela. One ka ba tis o ka li zu'e, ba me mor poten'er ye o na lebis line zu'e, ka one ka ba gu'ul bedego, ba me na mor poten'er ye o na lebis hale bedego men.”

*Yesu na mor nwa'asug na la yela
(Mateo 10.34-36)*

⁴⁹ “M kena ye m zaŋne bugum lob dunia nwa zugin, ka m bood ye li pun ditin sa. ⁵⁰ Amaa yiiga asee m namis hale ti paae li ben ka nyaan paam sumalisim. ⁵¹ Ya ten'es ye m more sumalisim kenn dunia ni naa? Ayei, m yeti ya ye, m lee more weligir na. ⁵² Ka nannanna kudum wa'ae sa, yir yinni ni, nidiba anu ya'a be, weligir na be. Ka nidiba atan' na kis nidiba ayi, ka nidiba ayi na kis nidiba atan' la. ⁵³ Ka dau na kisi o dakoonr, ka o dakoonr me na kisi o saam. Ka po'a na kisi o po'ayua, ka po'ayua me na kisi o

ma. Ka bipo'a na kisi o dayaam, ka o dayaam me na kisi o bipo'a la.”

Sanja banjir la yela

(Mateo 16.2-3; Maak 8.11-13)

⁵⁴ Ka Yesu yel nidib la ye, “Ya ya'a nye sangbaun ya tuon ka li sobugi okidi tu'ae ya, ya yetne ye saa na ni, ka li sid ni. ⁵⁵ Ka ya'a lem nye ka pebisug da'ad ya dagobug baba na ya yetne walusug na kena, ka li sid ninj ala. ⁵⁶ Zam dima! Ya maki dunia ne sangbaun, ka mi' li saa beilim ne li ka'alim sanja, ka lee ninj wala n zi' nannanna nwa yela?”

Yela koosug la yela

(Mateo 5.25-26)

⁵⁷ “Bo ka ya menj ku tun'e banj ye ne'ena nwa dol suere? ⁵⁸ So' ya'a mor antu'a ne uf ka ya dol taaba n wa'ae koto ni, kpe'enjimi fu menj ka ya koos yel la sueren, ka li ya'a ka' ala ka li paae saria kat la sa'an on me na tolis uf n tis polunj ka on me mor uf n kenj kpar sarega ni. ⁵⁹ Asida ka m yet uf ye, fu ku nyane yi naa, asee ka fu yo fu sam la wusa hale ka kobir ku kpelim, ka fu naan nye suer.”

13

Tuumbe'edin tiaker la yela

¹ Ka sanjkan la ninsieba da be ani ka yel Yesu, Galilee dim yela, bane ka Pilate da ku, ban da maal maan n tis Wina'am ka ba ziim gendig ne maana ziim la. ² Ka o lebisi ba ye, “Ya ten'es ye Galilee dim ban ka ba ku nwa la, da a tuumbe'ed

dimi n gat Galilee dim bane kpelim la, ban namis namiskaŋa nwa zugoo? ³ Ayei, m yeti ya ye, asee ka ya tiake ya sunya tuumbe'edin, ka ya'a ka' alaa, ya me na bodig. ⁴ Ya me tenri Jerusalem nidib piiga ne ayi'inja la yela, bane ka Siloam yir kane me' tugis agol la da lu diinli ba n ku si'em la. Ya ten'es ye ban da ane tuumbe'ed dim n gat bane da kpelim n be Jerusalem laa? ⁵ Ayei, m yeti ya ye, asee ka ya tiake ya sunya tuumbe'edin, ka li ya'a ka' alaa, ya me na sa'am."

Kekaŋ line pu wel wela la siilin

⁶ Ka o yeli ba siilin kaŋa ye, "Da u so' more kekaŋ, o tiis lombo'ogin, ka kena ye o pun'e kekama la ka pu nyee. ⁷ Ka yel lombo'ogur la ye, 'Gosima, yuma atan' nwana ka m ken ka pu nye kekama kekaŋ nwa nii, hale baa yinni m pu nyee. Nwaami li bas, ka li sa'amidne tenj zaalim.'

⁸ "Ka o lebis o ye, 'Zugsoba, keli li yuum kaŋa ma'aa, ka m na kua li gbinin ka bo bugulim n bas, ⁹ ka yuum ya'a paae ka li wel, li a su'um, ka li ya'a pu lem wel ya'ase, fun on yu'un kuu li.' "

Yesu n ti'eb po'a vu'usum daar la yela

¹⁰ Li da ane vu'usum daar yinni ka Yesu be la'asug doogin n pa'an nidib. ¹¹ Ka po'a yinni be anina one ka kikirig dol o ka o pu nye laafe yuma piiga ne anii, ka pond ka ku nyaŋe due o meŋi zi'e sapii. ¹² Ka Yesu nye po'a la ka buol o ka yel o ye, "Po'aa, fu ban'a la bas uf." ¹³ Ka noki o nu'use n pa'al po'a la zugin, ka aniŋa yim ka ban'a la bas po'a la ka o kpelim tienn sapi ka zun'od Wina'am yu'ur.

¹⁴ Ka la'asug doog kpeenm suunr pelig ne Yesu on ti'eb po'a la vu'usum daar la zug. Ka yet nidib la ye, "Daba ayuobu bane be la ane tuuma dabisa, ka tuuma wusa naan pun tum naae. Ba kemi dabis ban na n ti'ebi ba mej ka lee da ken vu'usum daar na n ti'ebidi ba meŋa."

¹⁵ Ka zugsob la lebisi ba ye, "Zam dimaa! Vu'usum daare, ya yinni yinni pu idigidi ya lolis bee ya bumisi ba doodin kenne nulisidi ba ku'om? ¹⁶ Ka po'a kaŋa nwa one a Abraham yaan ka Sutaana lo yuma piiga ne anii nwa la, li pu nar ye m idig o vu'usum daare?"

¹⁷ Ka on yel ne'eŋa nwa la ka li kpen'es bane ki'isid o la nyan, ka nidib la sunya ma'ae ne o tuum nyalima bane ka o niŋ la.

So'od biili la siilin

(Mateo 13.31-32; Maak 4.30-32)

¹⁸ Ka Yesu bu'os ye, "Wina'am na'am la wen wuu bo? Ka m na zaŋ bo n mak ne li? ¹⁹ Li wen wuu so'od biili line ka dau budi li o lombon'ogin ka li nobugi kilim tiig. Ka niis kena n tee ba teedi li wila ni."

Dabin la siilin

(Mateo 13.33)

²⁰ Ka o lem yel ya'as ye, "Bo ka m na zaŋi mak ne Wina'am na'am? ²¹ Li wen wuu po'a mak bodobodo zom tansilabeda atan' n gendig dabin ka li uk si'em la."

Za'anoor kane pood la yela

(Mateo 7.13-14, 21-23)

²² Yesu n ken Jerusalem la o daa bunjid ten titada ne tenbibisin n pa'an nidib. ²³ Ka so' bu'os

o ye, “Zugsoba, ka nidib bi'ela ma'aa ye ba nye faangir bee?”

Ka o lebisi ba ye, ²⁴ “Kpe'eni ya meŋ ye ya kpen' za'anoor kane pood ni, ka m yeti ya ye, nidib babiga n zigid kpen'eb ka ku nyaŋe. ²⁵ Ka saŋa ya'a paae, yisob la na due n keŋ yo yanjir la, ka ya na kena zi'e yiŋe kabiridi n yet ye, 'Zugsoba, yo'ogum ka ti kpen'.'

“Ka o na yel ye, 'M zi' yaname yi si'el naa.'

²⁶ “Ka ya yu'un na pin'ili n yet ye, 'Li ka' tinam ne fun daa la'am dit ka nuudaa, ka fu kenne ti teŋin n pa'anaa?’

²⁷ “Amaa o na lem yeli ya ye, 'M zi' yaname yi zin'isi'a naa, dinzugo toomini m sa'an yanam bane a tuumbe'ed dim la.'

²⁸ “Ka yanam yu'un ti nye ka Abraham ne Isaak ne Jakob ne Wina'am nodi'esidib la ka ba be Wina'am na'amin, ka ba lee kat yaname bas ka ya na kum ka ga'adi ya nyina. ²⁹ Ka nidib na yit teens bane be lallisa na kena zin'in di diib Wina'am so'olimin la. ³⁰ Gosimiya, bane a yiiga dim la na yuolim, ka bane yuolim la na a yiiga dim.”

*Yesu n noŋ Jerusalem dim si'em la yela
(Mateo 23.37-39)*

³¹ Ka saŋkan la ka Farisee dim sieba kena yel Yesu ye, “Toom kpela, ka Herod boodne ye o ku uf.”

³² Ka o lebisi ba ye, “Kemi n yeli ya'am be'ed sob la ye, 'Gosima, m na kat kikiris yiis nidibin ka lem ti'eb nidib zina nwa ne beug ma'aa, ka daba atan' daar la ka m naae m tuuma la wusa.'

³³ Amaa ne wala sa m kudun ku gu'uje m ken

la zina, ne beug ne daar, bozugo li pu nar ye ba namis Wina'am nodi'esi n kuu o zin'isi'a ka li ya'a ka' Jerusalem nii.

³⁴ “Ou Jerusalem dima, Jerusalem dima, ya kuud Wina'am nodi'esidib ka lobid bane ka Wina'am tumi ba ya sa'an la ne kuga. Noorim babiga sa ka m bood ye m la'ase ya gumm wuu nonya'aji umi o biise o kpukpama ni si'em la ka ya pu siakida. ³⁵ Gosimi ya, m na basi ya yiri n tisi ya ka li lieb daboog, m lem yeti ya ye ya kudun ku lem nyee ma, asee ka ya ti ye, yelsum be ne one kenna ne Zugsob la yu'ur.”

14

Yesu n ti'eb dau vu'usum daar la yela

¹ Li da ane vu'usum daar yinni ka Yesu keŋ ye o di ne Jew dim kpeenmnam yinni one a Farisee nid, ka ba gosid o. ² Ka ba nye ka dau so' be anina ka o ningbin mod. ³ Ka Yesu pian'ad ne wada pa'anib ne Farisee dim la ka bu'os ye, “Li dol suer ye ba ti'eb nidib vu'usum daar bee li pu dol suere?” ⁴ Ka ba lebi fon' a baanlim. Ka o ti'eb dau la ka ke ka o keŋ kul.

⁵ Ka o bu'osi ba ye, “Ano'one be ya ni ka o bun bee o lolug na lu bulugin vu'usum daar ka o ku zo to'oto n keŋ yaae o?” ⁶ Ka ba mak ye ba lebis o gu'uŋ.

Sumniŋir di'ema ni la yela

⁷ Ka on nye ka sieba gaŋ ninsoma zin'isa n zin'in la, ka o yel nidib bane dit la siiliŋ ye, ⁸ “So' ya'a more po'adiir di'ema ka buol uf, fun da paae n kpelim zin'inid ninsoma zin'isa nii, ka

daasi'ereee o me buol so' ka o gat fun. ⁹ Ka on kane buoli ya wusa la na kena yel ye, 'Duom ka nya'al zin'ikaŋa.' Saŋkan la ka fu yu'un due ne nyan n keŋ zin'in tadimnam zin'igin la. ¹⁰ Amaa so' ya'a buol uf, kem zin'in nya'aŋ ka one buol uf la ya'a kena nye uf, ka yel ye, 'M zua, zin'inim tuon.' Anina ka fu yu'un na nye zun'or ne na'asi, nimbane ka fu la'am zin'i la tuon. ¹¹ On mekama ye o du'osi o meŋ ba na sie o, ka on mekama sie o meŋ, ba na du'os o."

¹² Ka Yesu yel one buol o diibin la ye, "Fu ya'a maal nintaŋ diib be yu'uŋ diib, da buoni fu zuanam bee fu ba'abiis bee fu nidib bee fu kpan'a taab bane a fu kpi'ese, bozugo ba me na ti maal ala daar si'a ka me buoli ya n lebisi li sam. ¹³ Amaa ya ya'a maal di'ema, buolimi noŋ dim ne ponda ne wabis ne zunzoos, ¹⁴ ka ya na nye yelsum, bozugo ba ku nyaŋe yoo li sam nee. Ya sam yoob ane yelsida kum vu'ugir daar la."

Di'em tita'ar la siilin
(Mateo 22.1-10)

¹⁵ Ka ban la'ase zin'i diibin ne Yesu la, ba wum on yel si'el la, ka nid yinni yel o ye, "Yelsum bene one na di diib Wina'am so'olimin la."

¹⁶ Ka o lebis o ye, "Dau da be saŋsi'a ka maal diib bedego ka yel nidib bedego ye ba kena di. ¹⁷ Ka diib la diib saŋa paae ka o tumi o tumtum la ye o kem nimban ka o yel la ye, 'Kemi na ka m ti'eb diib guri ya.'

¹⁸ "Ka li wenne ba niŋne noor yinni ne, n yet lin paki ba si'em n sosid suer. Ka yiiga sob la yel o ye, 'M da'ane kariyaun ka sosid suer ye m keŋ gosi lin a si'em.'

19 “Ka yinni yel o ye, ‘M da'ane na'akuoda piiga ka bood ye m maki ba kuobo gos, dinzugo tisi m suer ka m kenj.’

20 “Ka nya'al ka onja la me ye, ‘M nye ne po'asaan, lin ka m ku nyaŋe kenaa.’

21 “Ka tumtum la lebi n nok ne'eŋa n tu'asi o zugsob la. Line a o sunf pelig ya hale ka o yeli o tumtum la ye, ‘Yim to'oto kenj tej poodin sueya ni ne pal yalima ni n dol noŋ dim ne ponda ne zunzoos ne wabis na.’

22 “Ka tumtum la yel ye, ‘M zugsoba, fun ye m ninjim si'em la m niŋeya, amaa ba pu zu'e n sia'alee.’

23 “Ka zugsob la yeli o tumtum la ye, ‘Yim kenj poodin sueya ni ne sueraadin n kpe'eni fu meŋ ka nidib la sia'al. 24 Ka asida ka m yeti ya ye, nimbane ka m deŋim yeli ba ka ba zan'as la, ba so'o so' kudun ku lem di m diib laa.’ ”

Nya'andol liebug la yela
(Mateo 10.37-38)

25 Ka on ken la ka nidib bedego dol o ka o gi'e yeli ba ye, 26 “So'o ya'a ye o doli man ka pu zan'as o meŋ saam ne o ma ne o po'a ne o ba'abiis ne o tanpa, hale ka pu zan'as o meŋ nyovur yelle, o ku nyaŋe liebi m nya'andol la. 27 Ka on mekama pu zee o meŋ kum dapuudir la, ka doli ma, o ku nyaŋe liebi m nya'andol la.”

28 “Ka ano'one bee ya soogin n bood ye o mee o yir line me' tugus agol ka ku deŋim zin'in yiiga n gelig o sami na a si'em ka ban ye o na nyaŋe mee li naae bee o ku nyaŋe? 29 Li ya'a ka'a alaa, o ya'a eenb eenbir ka pu nyaŋe naae lii, ban wusa

nyee li la na la'a o ³⁰ n yet ye, 'Dau kaŋa pin'il ne n mee o yiri gu'uj naar.'

³¹ "Bee na'ab kan be yaa ni n wa'ae ye o zab ne o na'ab tiraan, ka pu denim gban'e yiiga ye o na zaŋ nidib tusa piiga n keŋ zab ne on kane mor nidib tusa pisi la? ³² Ka o ya'a baŋ ka o ku nyaje, o denidne tum nu'ug ka ba nan lal hale la n bo laafe suer. ³³ Li ane ala men, ya so' ku nyaje liebi m nya'andol la, asee ka o bas lin wusa ka o mor."

Yaarum line ka' tuum la yela
(*Mateo 5.13; Maak 9.50*)

³⁴ "Yaarum a su'um, amaa li mimilim ya'a naae, li mimilim la ye li lem niŋ wala leb na ya'ase? ³⁵ Ka li kudun pu nar ne teŋa ka me ku kilim bugulum, ba lobigidne n basid.

"Ka one mor toba ka na wum, on wum."

15

Pe'og kane bodig la yela
(*Mateo 18.12-14*)

¹ Lampodi'esidib ne tuumbe'ed dim daa kenn Yesu sa'an na, ye ba kelis o pian'ad. ² Ka Farisee dim ne gbauŋmi'idib la nyon n yet ye, "Dau kaŋa di'esid tuumbe'ed dim, ka dit ne ba."

³ Ka o siilim ba siiliŋ nwa n bu'os ye, ⁴ "Dau kane be ya sisoogin mor pe'es kobuga ka arakon' ya'a bodig, ka o ku ke pe'es piiswai ne awai la moogin la, ka keŋ ia arakon' kane bodig la hale n ti nye o? ⁵ Ka o ya'a nye o, o na buk o ne sumalisim. ⁶ Ka o ya'a kul yin, o na buol o zuanam ne o kpi'es n yeli ba ye, 'Keli ka ti di'em

ne sumalisim, bozugo m nye m pe'og kane bodig la.' ⁷ Ala men ka m yeti ya ye, tuumbe'ed sob yinni ya'a tiak o suunr, sumalisim na be arazana ni gaad popielim dim piiswai ne awai bane pu boodi ba sunya tiakere."

La'af kane bodig la yela

⁸ Ka o lem bu'osi ba ye, "Po'a kane be ka o ya'a mor anzurifa ligidi piiga, ka arakon' bodig, ka o ku nyu'e fitla n piis yir la n ia la'af la su'uŋa, hale n ti nye lii? ⁹ O ya'a nye li, o na buol o zuanam ne o kpi'es n yeli ba ye, 'Keli ka ti di'em ne sumalisim, bozugo m nye m la'af kane bodig la.' ¹⁰ Ala men ka m yeti ya ye, tuumbe'ed daan yinni ya'a tiak o suunr, sumalisim na be Wina'am maleknam sa'an."

Biribiŋ one zo la yela

¹¹ Ka o yel ye, "Dau daa be, ka mor o biribis ayi. ¹² Ka pit la yel ye, 'M ba', pudugim fu faar n tisi man m din.' Ka o ba' pudug o la'ad wusa tisi ba.

¹³ "Li pu yuuge ka pit la la'as o la'ad wusa n yi keŋ teŋ lalle sa n sa'am o la'ad la yori yori. ¹⁴ Ka on sa'am la'ad la wusa naae la, ko'omtita'ar lu teŋ la ni, ka fara yu'un kpen' o. ¹⁵ Ka o keŋ kpen' teŋin biig yinni samkpan'asim. Ka o zaŋ o niŋ poogin ye o gur kukurnam. ¹⁶ Hale ka o kudum bood ye o poog pe'el ne kukurnam diib la. Amaa so' pu tis o si'ela.

¹⁷ "Ka o ya'am ti zulug leb na la, ka o yel o meŋ ye, 'M ba' mor tumtumnib ala ka ba dit n tigid ka nya'ali basid ka m be kpela kpiid ne ko'om!'

¹⁸ Ka o yel ye, 'M na due ken m ba' sa'an n yel

o ye, m tum tuumbe'ed po'og Wina'am ne fun,
¹⁹ ka pu lem su'um ye ba buol m ye fu biiga. Kel
 ka m lieb fu tumtum yinni.' ²⁰ Ka o due ken o ba'
 sa'an.

"Ka on nam be lalle la, ka o ba' nye o, n zo o
 nimbaanlig, ka zo bibug o, ka selim o.

²¹ "Ka biig la yel o saam ye, 'M tum tuumbe'ed
 n po'og Wina'am ne fun, ka m pu su'um ye ba
 lem buol m ye fu biiga.'

²² "Ka o ba' yel o tumtum nib ye, 'Kem to'oto
 n zan fusun la n mor na yeel o, ka pid ban o
 nu'ubilin, ka pid o ta'ada, ²³ ka gban'e na'arazol
 na n ku, ka ti onb, ka ti di'em di'ema. ²⁴ Bozugo
 m biig nwa da wenne o kpine, ka lem vu'ug. O
 da bodigne, ka ti lem nye o ya'as.' Ka ba pin'ili
 maan sumalisim.

²⁵ "Ka o bikpen la yi poogin n kun na. Ka on
 li'el yin na la o wum duudis n nwe'ed, ka ba
 wa'ad. ²⁶ Ka o buol o ba' tumtum arakon' n bu'os
 o ye, 'Bo yele maali?' ²⁷ Ka tumtum la lebis o ye,
 'Fu pitu kul na. Ka fu ba' ku na'arazol, on nye o
 ne laafe la zug.'

²⁸ "Ka kpeenm la suunr pelig hale. Ka o zan'as
 ye o ku kpen' yin laa. Ka o ba' yi na n belim o
 ye, o kpen'em na. ²⁹ Ka o lebis o ba' ye, 'Gosima,
 yuma bedego ka m tumne fu tuuma, ka pu zan'as
 fu noor baa daar yinni. Amaa baa daar yinni fu
 pu tis m boog ye m ku ka man ne m zuanam maal
 sumalisim. ³⁰ Amaa fu biig kane sa'am fu la'ad
 ne po'agoonda la, on kul la na, ka fu ku na'arazol
 n tis o.'

³¹ "Ka o ba' lebis o ye, 'M biiga, man ne fun
 la'am be sanja wusa. Ka man mor si'el wusa la

ane fu din. ³² Li su'um ye ti di'em di'ema, ka maal sumalisim, bozugo fu pitu la daa wenne o kpine, ka vu'ug. O daa bodigne. Ka ti lem nye o ya'as.' ”

16

Yir gur one a ya'am daan la yela

¹ Ka Yesu lem yeli o nya'andolib la ye, “Dau so' daa be a kpan'a, ka zaŋ dau so' ka o aa one gosidi o yir la'ad wusa. Ka ba kena yel kpan'a la ye dau la sa'amidi o la'ad la ne. ² Ka o buol o yel ye, ‘Ne'eŋa a bo ka m wumi fu yela nwa? Geligim pa'al m fun niŋ si'em ne m la'ad la. Fu ku lem gosidi m yir la ya'ase.’

³ “Ka dau la yeli o meŋ ye, ‘Ka m na niŋ wala, m zugsob la gban'e ye o kadi m tuuma ni la? Ka m me ka'a paŋ titu'aa ka na nyaŋe kuaa. Ka li me mor nyan ne mam na ginne n sosid. ⁴ M mi' mam na niŋ si'em, ka o ya'a kadi m, m na mor zuanam bane na di'e man ba yaan, ka diisi m.’

⁵ “Ka o buoli o zugsob samditib la yinni yinni, ka bu'os yiiga sob la ye, ‘M zugsob sam a wala doli fu?’

⁶ “Ka o lebis ye, ‘O sam ane kpaam garuwaa titada kobiga n dol man.’

“Ka o lebis o ye, ‘Zaŋimi fu gbaunjo geligi gos ka sob ye, piisnu.’

⁷ “Ka o bu'os oŋa la ye, ‘Ka fun sam a wala?’ Ka o lebis ye, ‘O sam ane mui botonam kobiga n dol man.’

“Ka o yel o ye, ‘Zaŋimi gbaunjo gelig ka sob ye piisnii.’

⁸ “Tumtum kan ka so' ku ban o poog nwa, o zugsob pian' o bozugo o tum ne ya'am golun. Ka dunia kaja nwa dim mor ya'am golun n tum gat bane dol Wina'am la.” ⁹ Ala zug man yeti ya, “Nokimi ya dunia araza'as line ka'a su'um la n maal zuanam, ka li ya'a naae ne, ba na di'e ya n kpen'es yikane ka' sa'uno.

¹⁰ “Ka one mekama a yelsida sob ne bun line a bi'ela me a sida sob ne bun line zu'e men. Ka one pu mor yelsida ne bun line a bi'ela me pu mor yelsida ne bun line zu'e. ¹¹ Ka ya ya'a pu niŋ sida ne dunia nwa kpan'am la, ano'one na gu'uli ya ne kpan'am line a su'um amena la? ¹² Ka ya ya'a pu niŋ sida dim ne so' morem, ano'one na noki ya meŋ bun n gu'uli ya.

¹³ “Tumtum kae' na tun'e tum tis zugsobnama ayi saŋa yinnii. O na ba'asi kisig yinni ka non yinni. Ya ku nyaŋe kpanbi n a Wina'am tumtum ka me a one lem bood araza'ase.”

Yesu pian'asieba
(Mateo 11.12-13)

¹⁴ Ka Farisee dimi n a bane non ligidi hale la wumi li la, ka pin'ilne po'ogid o n la'ad o. ¹⁵ Ka Yesu yeli ba ye, “Ya ane nimbane bood ye saalib ten'es ye ya a su'um. Amaa Wina'am mi' ya sunya ni a si'em. Bun lin ka saalibi gos ka li a bunsun hale la, li ane bunyaalis Wina'am sa'an.

¹⁶ “Wada ne Wina'am nodi'esidib da pun denim bene ti paae sanƙan ka Joon da moon Wina'am na'am labasun la, ka so' mekama zigid kpen'eb yela. ¹⁷ Arazana ne dunia gaadug pu

toe yaa, amaa Wada la bunbil baa yinni ku nin zaalim.

(Mateo 5.31-32; 19.1-12; Maak 10.1-12)

¹⁸ “Ka one mekama lebis o po'a ka toom di po'a, o daana nin po'asa'unj, ka one mekama di po'akan ka o sid lebis la me nin po'asa'unj.”

Arazak daan ne Lazarus yela

¹⁹ Ka Yesu yel ye, “Arazak daan daa be n yeed fuvenlis ban ligidi zu'e, ka dit disuma hale ne sumalisim daar wusa. ²⁰ Ka nonj daan yinni me daa be. Ka o yu'ur buon Lazarus. Ka o ningbina wusa a fen'ed. Ka ba yiti mor o keñ zin'il arazak daan la za'anoorin. ²¹ Ka o ten'esid ye o na di dizora bane lut arazak daan la tuon. Ka baas kenna n lien o fen'ed la.

²² “Ka o kpi. Ka Wina'am maleknam zanj o n keñ Abraham sa'an. Ka arazak daan la me daa kpi. Ka ba mum o. ²³ Ka arazak daan la n daa be bugum tenjin ka dit fara la, ka o godigi o nindaa, ka nye Abraham hale lalle sa, ka Lazarus zin'i o tuon. ²⁴ Ka arazak daan la buol Abraham ye, ‘M ba' Abraham zom m nimbaanlig, ka tum Lazarus ka o zanj o nu'ubil n tien' ku'om n ma'al m zilim, bozugo m bene bugum poogin n dit fara.’

²⁵ “Amaa ka Abraham yel o ye, ‘M biiga tienm ye fun daa be dunia ni sanjsi'a la fu daa mor bunsuma, ka Lazarus me daa mor bumb'e'dnam. Amaa nannanna o mor sumalisim kpela, ka fu me dit fara. ²⁶ Ka line paas la, bumbok zulunj be tinam ne fun sisoojin. Ka so' ya'a bood ye o yi kpela n keñe fu sa'an, o ku nyanjee. Ka so' me ku nyanj n yi fu sa'an la n kenn tinam sa'an naa.’

27 “Ka o yel ye, ‘M ba' Abraham, li ya'a aa ala, m sosid uf ye fu tum Lazarus m ba'a yin, 28 bozugo m mor ba'abiis anu, ye o kenj sa'ali ba. Ka li ya'a ka' alaa, ba me na ti kenn fara nwa zin'ig na.’

29 “Ka Abraham yel o ye, ‘Moses ne Wina'am nodi'esidib be ba sa'an. Kel ka ba di'e ban sa'alug la.’

30 “Ka o lebis yel ye, ‘Ayei m ba'. Amaa so' ya'a vu'ug kumin ka kenje ba ni, ba na tiake ba sunya.’

31 “Ka o yel o ye, ‘Ba ya'a ku siak Moses ne Wina'am nodi'esidib la noore, ba me ku tun'e n siak n di'e one vu'ug kumin la noore.’ ”

17

Tuumbe'ed la yela

(Mateo 18.6-7, 21-22; Maak 9.42)

1 Ka Yesu yeli o nya'andolib la ye, “Apan'as nidibi kpen'es tuumbe'edin dim na kena, ka li lee na toe hale n tis bane ke ka li kena la. 2 Li naani so'on ba ya'a nokin neertita'are loon kollin o ninjoonr ka zaŋ o lobi bas kolugin, n gati on na keen ka yadda ninjidib bama nwa tum tuumbe'ed. 3 Gu'usimini ya meŋ.

“Fu ba'abiig ya'a tum be'ed, fun sa'al o, ka o ya'a tiake o tuumbe'ed la, fun keli o taali n bas.

4 Ka o ya'a tum uf ne be'ed noora ayopoi daar yinni, ka yiti kenj ka leb na yel ye, ‘M tum taal, basi m taal m tuumbe'ed la zug,’ asee ka fu kee o taali n bas.”

Yadda ninjir la yela

⁵ Ka Tumtum nib la yel Zugsob la ye, “Kel ka ti yadda ninjir zu'e.”

⁶ Ka Zugsob la yeli ba ye, “Ya yadda ninjir ya'a zu'en n zemin so'od biilif, ya naani tun'e yelin tiig tita'akaṅa nwa ye, ‘Vuenm ne fu nya'a la wusa n keṅ lu mo'arin la sa,’ ka li naani siakini ya noor.

Tumtum n naani tum si'em la yela

⁷ “Ano'one be ya sa'an na mor tumtum ka o kuod bee guri o konbid ka tumtum la ya'a yiti naan poogin paae na o na yel o ye, kem na ka ti la'am di? ⁸ Ayei, o lee na yel o ne ye, ‘Maalimi m diib ka son' fuug kane a nyain ka mor na n tisi m, ka m ya'a di, ka nuu naae, ka li nya'aṅ, ka fu me kena di ka nu.’ Li ka' alaa? ⁹ O na pu'us tumtum la bareka on yel o ye o tum si'el ka o tum laa bee? ¹⁰ Li ane ala mene n tisi ya, ya ya'a ninj line ka ya Zugsob yeli ya ye ya ninjim, yelimi ye, ‘Ti ane tumtum bane pu nar yoode, bozugo li ane ti tuuma la ka ti tum.’ ”

Yesu n ti'eb kukoma piiga la yela

¹¹ Ka on da wa'ae Jerusalem la, o daa doli yit Samaria ne Galilee tenjuk. ¹² Ka paae tenkpen si'a ni ka kukoma piiga tu'os o ka zi'e lalle sa ¹³ n kaasidi n yet ye, “Yesu Zugsoba, zomi ti nimbaanlig.”

¹⁴ Ka on nyee ba la, ka yeli ba ye, “Kemi maalmaanib la sa'an n pa'ali ya meṅ.” Ka ban ken la ka wiim la basi ba, ka ba a nyain.

¹⁵ Ka ba yinni n nye ka o kukom la bas o la, o fendigne n zun'od Wina'am yu'ur ne kukotita'ar

¹⁶ n kena igin Yesu tuon n sunri n tisid o bareka pu'usug. O me da ane Samaria nid.

¹⁷ Ka Yesu yel ye, “Li daa ka'ane ba piiga nyee laafee? Ka awai la be yaani? ¹⁸ Bo ka one a saan la ma'aa n leb na ye o pu'us Wina'am bareka?”

¹⁹ Ka o yel o ye, “Duom gaadi fu gaadug, ka fu yadda ninjir n tis uf laafe.”

Wina'am na'am ken na la yela

(Mateo 24.23-28, 37-41)

²⁰ Ka Farisee dim bu'os Yesu saɲa kan ka Wina'am na'am la na kena. Ka o lebi ba ye, “Wina'am na'am la pu kena ne pa'al si'a ka nidib na baɲi. ²¹ Ka so' ku yel ye, ‘Gosima, line nwa kpela bee line be kpe'esa la.’ Baɲimi, ka Wina'am na'am la bene ya soogin.”

²² Ka Yesu yeli o nya'andolib la ye, “Dabisa kenna ka ya na bood hale ye ya nye Ninsaal Biig la dabisa la yinni, ka ku nyee lii. ²³ Ka ba na yeti ya ye, ‘Gosimi kpe'e sa, bee, gosimi kpela.’ Mit ka ya keɲ, bee ya doli ba. ²⁴ Wenne saa yiti iank saɲgbaunɲin ka li nie nyain si'em la, ala men ka Ninsaal Biig la na an', o lebug dabisir la na. ²⁵ Asee ka o lee deɲim namis namisug bedego yiiga hale ka zumaanɲ kaɲa nwa dim ki'is o.

²⁶ “Wuu Noa saɲa ka li da niɲ si'em la, ala men ka li na niɲ Ninsaal Biig la ken dabisa la. ²⁷ Ba da ditne, ka nuud, ka dit po'ab, ka ke ka po'ab kun sidib, n ti paae dabiskan ka Noa kpen' aaruɲin la, ka nya'al ka ku'om la kena di ba wusa.

²⁸ “Li me na ane ala wuu Lot dabisa da a si'em la, ba da ditne, ka nuud, ka da'ad, ka kuosid, ka but, ka meed, ²⁹ ka dabiskan ka Lot toom Sodom

teñin la ka bugum ne titan tuulug n naan saazug lu teñin na ku ba wusa.

³⁰ “Ala men ka li na ae Ninsaal Biig nier dabisa la. ³¹ Ka dabis ban ni, kel ka one be mopil zug ka o la'ad be yir poogin, o sob da sig na zañi o la'ade keñe. Ka ala men ya'as, one be o poogin da leb na mene. ³² Ten'esimi line niñ Lot po'a la. ³³ Ka one mekama ied ye o faaenn o nyovur, bodigidi li ne, ka one bodigidi o nyovur, faandi li. ³⁴ M yeti ya ye, yu'unñkan ni, dap ayi na la'ase gbisid soñ yinni zug, ka ba na nok yinni ka bas yinni la. ³⁵ Ka po'aba ayi na la'am be neerin ka ba na nok yinni ka bas yinni la. ³⁶ Dapa ayi na la'am be poogin ka ba na nok yinni ka bas yinni la.”

³⁷ Ka nya'andolib la bu'os Yesu ye, “Zugsoba, yaani?”

Ka o yeli ba ye, “Zin'ikan wusa ka ni'im pon'osir be la, zin'ikan la ka zuund me na la'as taaba.”

18

Pokoonr ne saria kat la yela

¹ Ka Yesu siilim ba siiliñ dine na pa'ali ba ye ba sosim Wina'am saña wusa, ka da genn basi. ² Ka o yeli ba ye, “Saria kat daa be teñ si'a, ka pu zot Wina'am ka pu na'asid nidibaa. ³ Ka pokoonr be teñ la ni n keñ o sa'an n sin'igid o saña wusa ye, ‘Sunim maali m yel la tisi m.’

⁴ “Ka pokoonr la kenn saña bedego na. Ka o pu bood ye o suñ oo. Amaa ka saria kat la ti yel o poten'erin ye, ‘Baa man pu zot Wina'am, ka pu

na'asid nidib la, ⁵ pokoonr kaŋa n sin'igi m si'em la zug m na due suŋ o. Ka li ya'a ka' alaa, o na giilim ka m meŋ ti genn.' "

⁶ Ka Zugsob la yel ye, "Ya wum saria kat be'ed la daana n yet si'em laa?" ⁷ Ka bu'osidi ba ye, "Wina'am ku suŋ o nidib bane sosid o yu'uŋ ne nintaŋ, ka di suguru ne baa? O na yuug ka suŋi ya bee? ⁸ M yeti ya ne ye, o na suŋi ya to'oto. Amaa Ninsaal Biig la ya'a ti leb dunia nwa na, o na nye nidib bane naŋ kpelim niŋid yaddaa?"

Farisee dim ne lampodi'es la siilin

⁹ Ka o siilim siilin kaŋa n tis nimbane yel ye, ban mi'i ba meŋ poos ka ba a popielnam ka ne'esid bane kpelim la sieba, ye, ¹⁰ "Dapa ayi'ina keŋ Wina'am pu'usum yir ye ba sos Wina'am, ka yinni a Farisee nid ka oŋa la me a lampodi'es. ¹¹ Ka Farisee nid la due zi'e ka pin'il sosidi o meŋ yela yet ye, 'Wina'am, m pu'us uf bareka, ne man pu wen wuu ninsieba bane a zamdim ne poosa ayi dim ne po'asa'uŋ dim, bee ka pu wen wuu lampodi'es kaŋaa. ¹² Daba ayopoi wusa puugin man lood noor daba ayi, ka tisid Wina'am line mekama ka m kua n nye, yinni, pudugir piiga puugin.'

¹³ "Amaa lampodi'es la, on zi'ene lalle sa, ka pu siaki godigi o nindaa kpa'a saazugo. O kudum nwe'edne o meŋ ka fabin ne yet ye, 'Wina'am, zomi m nimbaanlig; ka m ane tumbe'ed sob.' "

¹⁴ Ka Yesu ye, "M yeti ya ne ye, dau kaŋa nwa kul yin ne popielim, ka Farisee nid la kul neem, bozugo, one mekama du'osi o meŋ ba na sie o, ka one mekama sie o meŋ ba na du'os o."

Yesu n niŋ biis zut bareka la yela
(Mateo 19.13-15; Maak 10.13-16)

¹⁵ Ninsieba da more ba biise kena ye Yesu noke o nu'us pa'ali ba zutin. Ka o nya'andolib la nye la, ka kad nidib la. ¹⁶ Ka Yesu buoli ba n yet ye, “Keli ka biis la keenn m sa'an na ka da kadi baa, bozugo Wina'am so'olim la ane bamanam taaba din. ¹⁷ Asida ka m yeti ya ye, on mekama pu di'e Wina'am na'am la wuu biiga, o ku nyaŋe kpen' li nii.”

Kpan'a la yela
(Mateo 19.16-30; Maak 10.17-31)

¹⁸ Ka Jew dim kpeenm yinni bu'os ye, “Pa'an su'uŋo, ka m na niŋ wala ka na nye nyovur line ka' naare?”

¹⁹ Ka Yesu bu'os o ye, “Bo ka fu buoli m ye su'um soba? So'o kae' a su'um, asee Wina'am gullim. ²⁰ Fu mi' Wina'am noyelug line ye, ‘Da sa'am po'a, da ku nidaa, da zuuda, da di ziri kasete, na'asimi fu ba' ne fu ma.’ ”

²¹ Ka o lebis o ye, “Ne'enam wusa mam dolisi ba sueya m biilimin sa ne anwa.”

²² Ka Yesu n wumi li la, ka yel o ye, “Yel yinni ma'aa kpelim ka fu pu niŋe. Kuosim fun mor si'el wusa ka zaŋ ligidi la tod noŋ dim ka fu na mor kpan'am arazana ni, ka lem kena doli m.”

²³ Ka dau la wum ne'eŋa la ka o sunf sa'am, bozugo o da ane kpan'a hale. ²⁴ Ka Yesu gos o kii ka yel ye, “Li toe hale ne bane mor kpan'am n na kpen' Wina'am na'amin. ²⁵ Li pu toe ne yugumi na kpen' kparipiim voonrine n paae kpan'a na ye o kpen' Wina'am na'aminee.”

²⁶ Ka bane wumi li la yel ye, “Ka ano'one na nye faangir yu'use?”

²⁷ Ka o yeli ba ye, “Lin ka saalib ku nyan maal la ane na'ana Wina'am sa'an.”

²⁸ Ka Piita yel o ye, “Gosima, ti basi ti ya ka dol uf.”

²⁹ Ka Yesu lebisi ba ye, “Asida ka m yeti ya ye, one basi o yir, bee o po'a, bee o ba'abiis, bee o ba'ne o ma bee o biis, Wina'am na'am la yela, ³⁰ o na di'e ka li gaad bama zumaan kaŋa nwa ni, ka me lem di'e nyovur dine ka' naare, sanƙane ken la na.”

*Yesu n lem tu'as o ku'um la yela
(Mateo 20.17-19; Maak 10.32-34)*

³¹ Ka o doli o nya'andolib piiga ne ayi'ina la yi kpeni n yeli ba ye, “Kelisimi, ti kenne Jerusalem, ka line mekama ka Wina'am nodi'esidib da sob gbaujin Ninsaal Biig la yela la na niŋe amaŋa.

³² Ka ba na gban' o n tis bane ka' Jew dima, ka ba na la' o, ka yaal o, ka tubis nintoondi n mad o, ³³ ka na bu' o ka ku o, amaa li daba atan' daar o na vu'ug kumin.”

³⁴ Ka ba pu ban on yet si'el la gbin ne, o da pian' pian'ad la ka li pu kpen'e ba ya'amine ka ba pu bani li gbin ne.

*Yesu n ti'eb zunzoŋ la yela
(Mateo 20.29-34; Maak 10.46-52)*

³⁵ Ka Yesu n ti ponr Jeriko la ka nye zunzoŋ ka o zin'i suer kukpeni n sosid, ³⁶ ka on wum nidib la gat la ka bu'os ye, “Boo la?” ³⁷ Ka ba yel o ye, “Yesu one a Nazaret nid la gat.”

³⁸ Ka o tansid ye, “Yesu, David yaaŋa, zomi m nimbaanlig.”

³⁹ Ka nimbane be o tuon la tansid o, n yet o ye, “Kel vuud.” Ka o maligim tansidi agola gola ye, “David yaaŋa, zomi m nimbaanlig.”

⁴⁰ Ka Yesu zi'en ka yeli ba ye ba dol o kenn o sa'an na. Ka on ti li'el Yesu la ka Yesu bu'os o ye,
⁴¹ “Fu bood ye m niŋ bo n tisi fu?”

Ka o lebis o ye, “Zugsoba m boodne ye m nyet.”

⁴² Ka Yesu yel o ye, “Nyem ya'as, ka fu yadda niŋire tis uf laafe.” ⁴³ Ka o nini kpelim lak ka o dol Yesu n zun'od Wina'am yu'ur. Ka nidib la wusa nyee li la, ka me tisiid Wina'am na'asi.

19

Yesu ne Zakeyus yela

¹ Ka Yesu da ti yi Jeriko teŋin. ² Ka dau so' be anina, ka o yu'ur buon Zakeyus. O da ane lampodi'es kpeenm, ka mor ligidi bedego. ³ O daa bood ye o baŋ Yesu n a so', amaa ka ku nyaŋee, bozugo nidib la galisne, ka o me a niŋiŋ. ⁴ Dinzug ka o zo gaad tuon n keŋ du tiig ye o nye Yesu, bozugo o na ti yi zin'ikan.

⁵ Ka Yesu n ti paae zin'ikan la, ka o gos agola, ka nye o ka ye, “Zakeyus, sigim to'oto na, bozugo m ye m gbenne fu yin zina.” ⁶ Ka o sig to'oto na, ka di'e o ne sumalisim.

⁷ Ka ban nye li la, ba pin'ili nya'amidi nyon n tisiid taaba ye, “O keŋ ye o sig tuumbe'ed la sob yin.”

⁸ Ka Zakeyus zi'en, ka yel ye, "M Zugsoba, m na zaŋi m arazak pusuk n tis nonɗim. Ka m ya'a zamne so' si'el, m na lebis n tis o zin'isa anaasi."

⁹ Ka Yesu yel o ye, "Faangir la kpen' yikaŋa zina, bozugo Zakeyus me ane Abraham yaan.

¹⁰ Ka Ninsaal Biig la kena ye o ia bane bodig la, n faann ba."

Salima la'af la siilin

(Mateo 25.14-30)

¹¹ Ka ban daa nan kpen kelisid la, ka Yesu siilimi ba siilin. O da pu lal ne Jerusalem ka nidib la ten'esid ye Wina'am so'olim na nie sanɗan la.

¹² Dinzug ka o yel ye, "Na'abiig daa be, ka keŋ teŋ lalle ye o di na'am n leb na. ¹³ Ka on nam pu keŋ la, ka o buol o tumtumnib piiga n tisi ba salima la'af yinni yinni, n yeli ba ye, 'Nokim ligidi la n tolim, ka m keŋ ka leb na.'

¹⁴ "Amaa o so'olim nidib kis o, ka on gaad la ka ba tum tumtumnib ye ba yel o ye, 'Ti pu bood ye dau kaŋa a ti na'aba.'

¹⁵ "Ka on di na'am la, ka leb kul na ka ke ka ba buol tumtumnib ban ka o daa tis ligidi la, ka ba kena, ka o bu'osi ba ye o baŋ nid wusa tolim nye nyood si'em.

¹⁶ "Ka one kenn yiiga la yel o ye, 'M Zugsoba, fu la'af la nyood du'alne bu piiga.'

¹⁷ "Ka o yel o ye, 'Tumtumsun nwa! Fu maal yelmenɗir ne bunbi'ela, dinzugo fu na so'e teens piiga.'

¹⁸ "Ka one paas ayi la me kena n yel ye, 'M Zugsoba, fu la'af la nyood du'alne abu nu.'

¹⁹ "Ka o yel o men ye, 'Fun na so'e teens anu.'

20 “Ka one paas me kena n yel ye, ‘M Zugsoba, fu la'af la nwa, lin ka m vilig ne pien n sua' la, 21 bozugo m zot uf ne, fune a kpi'euŋ sob la zug. Fu nokidne bun lin ka fu pu digile, ka bun lin ka fu pu bude.’

22 “Ka o yel o ye, ‘Tumtumbe'ug nwa, fu noor pian'ad la gban' uf. Fu baŋ ye m ane kpi'euŋ sob, ka nokid bun lin ka m pu digile, ka bun lin ka m pu bude? 23 Bo yela ka fu pu zaŋ m ligidi la n niŋ banki ni, ka man leb na la m naan ku di'en m ligidi ne nyoode?’

24 “Ka o yel bane zi'e anina la ye, ‘Di'em o la'af yinni la n tis one mor ligidi piiga la.’

25 “Ka ba yel o ye, ‘Zugsoba, on pun mor ligidi piiga sa.’

26 “Ka o lebisi ba ye, ‘On mekama mor la, ba na lem tis o. Ka one pu mor la, hale on mor si'el la ba na di'e li. 27 Amaa m bi'emnam bane pu bood ye m so'e ba la, more ba na kuu ba m tuon.’ ”

*Yesu n daa kpen' Jerusalem tenjin la yela
(Mateo 21.1-11; Maak 11.1-11; Joon 12.12-19)*

28 Ka Yesu n daa pa'al nidib la naae la, o daa gaad tuon n ken Jerusalem. 29 Ka on daa paad Betfage ne Betani, teens bane kpi'e Olives zuer la, o daa tum o nya'andolib ayi 30 ye, “Kem tenj kane be suer kukpenj la. Ya ya'a paae, ya na nye bunjsia'asiŋ, ka ba lo zi'el, on zug ka so' nam pu ban'a. Yidigim o mor o na. 31 Ka so' ya'a bu'osi ya ye wala ka ya yidigid o, yanam lebisim ye, Zugsob la bood o.”

³² Ka bane ka o tum la, paae nye wuu on yeli ba si'em la. ³³ Ka ban yidigid bunjsia'asin la, li daan bu'osi ba ye, "Bo ka ya yidigid bun la?"

³⁴ Ka ba lebisi ba ye, "Zugsob la bood o."

³⁵ Ka ba mor o kenn Yesu sa'an na, ka zan ba fuud n pa'al bun la zug n ban'al Yesu. ³⁶ Ka on ken la, ba yadigi ba fuud suer la zug.

³⁷ Ka on daa li'el Olives zuer sigsirin la, o nya'andolib la wusa daa pin'il n maan sumalisim n du'osi ba kukoya n pian'ad Wina'am yu'ur ne o tuumtitada ban ka ba nye la zug, ³⁸ n yet ye, "Yelsum be ne na'ab kane kenna ne Zugsob Wina'am yu'ur la. Sumalisim be arazana ni, ka Wina'am yu'ur sun la nye du'osug."

³⁹ Ka Farisee dim sieba be nidib sisoogin anina, ka yel o ye, "Pa'ana, tansimi fu nya'andolib la, ka ba bas vuud."

⁴⁰ Ka o lebisi ba ye, "M yeti ya ye, bama ya'a ke vuud, kuga gba' na pian'a man."

Yesu n daa kum Jerusalem nidib la yela

⁴¹ Ka on daa li'el, ka nye Jerusalem ten la, o daa kumne ten la zug, ⁴² n yeti ba ye, "Ya ya'a mi'ine zina nwa, dine na tisi ya laafe, li naan aan su'um! Amaa li sua'ane, ka ya nini ku nyee li. ⁴³ Bozugo li saɲa na kena, ka ya bi'emnam na ti tu n maal zanguom n giligi ya ten, ka ya nidib ku tun'e yii. ⁴⁴ Ba na kuu ya, la'am ne nimbane ka ba giligi la, ka ku ke ka tandian'an baa yinni sun'ul li tiraan zugo, bozugo, ya pu ban faangir la ken la saɲa."

*Yesu n daa kpen' Wina'am pu'usum yin la yela
(Mateo 21.12-17; Maak 11.15-19; Joon 2.13-22)*

⁴⁵ Ka Yesu kpen' Wina'am pu'usum yin la n pin'il n kat bane kuosid kuosim la n yiisid, ⁴⁶ ka yeti ba ye, "Li sobne Wina'am gbaunjin ye, Wina'am ye, 'M yir na ane pu'usum yir.' Amaa yanam zaji li n maal na'ayiis yir."

⁴⁷ Ka daar wusa ka o be Wina'am pu'usum yin la n pa'an nidib. Ka Wina'am maalmaan kpeenmnam la ne gbaunmi'idib la ne ten la kpeenmnam daa ied sueya ye ba ku o. ⁴⁸ Amaa ba da gu'unne, bozugo nidib la wusa daa kelisid o pian'ad la su'unja.

20

Yesu paŋ nyeeb la yela

(Mateo 21.23-27; Maak 11.27-33)

¹ Daar yinni ka Yesu be Wina'am pu'usum yin n pa'an nidib ka moon labasun la n tisidi ba la, ka maalmaan kpeenmnam ne gbaunmi'idib ne kpeenmnam sieba ² kena n yel o ye, "Yelimi ti fun nye paŋ kaŋa zin'isi'a. Ka ano'one tis uf ka fu more niŋid ne'enam la?"

³ Ka o lebisi ba ye, "Mam me na bu'osi ya bu'osug yinni. Yelimini m. ⁴ Ka Joon ku'om suub la da yine Wina'am sa'an na bee saalib sa'ane?"

⁵ Ka ba pin'ile nwe'ed taaba suora n yet ye, "Ti ya'a ye li yine Wina'am sa'an na, o na yeli ti ye, ka bo ka ti pu siaki? ⁶ Ka ti me ya'a ye li yine saalibin na, nidib la wusa na lobi ti ne kuga, bozugo nidib la siak ye Joon da ane Wina'am nodi'es."

⁷ Ka ba gu'un ka lebis o ye, "Ti zi' lin yi zin'isi'a naa."

⁸ Ka Yesu me yeli ba ye, “Mam me ku yeli ya mam nye paŋ kan ka m more tum ne'enam la yi zin'isi'a naa.”

*Lombon'og sob tumtumnib la siilin
(Mateo 21.33-44; Maak 12.1-12)*

⁹ Ka Yesu yeli ba siilin kaŋa ye, “Dau so' da maali o lombon'ogo n se' tiis. Ka nwienn keŋ teŋ lalug sa n yuug ka noki o lombon'og la n niŋ pogu'udib nu'usin. ¹⁰ Ka bunib saŋa paae ka o tum tumtum ye o keŋ pogu'udib la sa'an n di'e o din na. Ka ba bu' o n lebis o ne nu'uzaalis. ¹¹ Ka o lem tum yinni ba sa'an na ka ba bu' o be'ed be'ede n kad o bas ne nu'uzaalis men. ¹² Ka o sin ka maligim tum yinni n pa'asi atan', ka ba poa'alim o ka yiis o lombon'ogin la n bas.

¹³ “Ka lombon'og sob la yel ye, ‘M yu'un na niŋ wala? M ya'a na zaŋne m meŋ biigi n tum ka li ya'a a one ba na na'as o.’

¹⁴ “Ka pogu'udib la nye o meŋ biig la, ba yel ye, ‘Eheenn! Oŋa so'e faar la, keli ka ti kuu o ka faar la liebi ti din.’ ¹⁵ Ka ba gban' o n ve'egi yi lombon'ogin la n kuu o.”

Ka Yesu bu'osi ba ye, “Ya ten'es ka lombon'og la sob na niŋ nimbama wala? ¹⁶ O na kena n ku nidib la ka toom nimpaala n ke ka ba gur lombon'og la.”

Ka nidib la wumi ala la, ka ye, “Ne'eŋa ku naam ba'a bi'elaa.”

¹⁷ Ka Yesu gosi ba ka yel ye, “Ka ne'eŋa gbin a bo ka ba sob Wina'am gbaunin la, ye, ‘Kugkan ka tanmeedib ne'es la lieb lodigin kugsuŋo.’

18 Ka one pansigi lu kugkan zug na benim benim, ka li ya'a lu diinl so' zug, li na medig o."

Lampo yoob la yela

(Mateo 21.45-46; 22.15-22; Maak 12.12-17)

19 Ka gbaun̄mi'idib ne maalmaan kpeenmnam ban̄ ye o siilim siilin̄ kaṅa ne ban la ka bood ye ba gban' o san̄kan, amaa ka zot nidib la dabiem.

20 Ka ba maligim bo ya'a n bo nimbi'es bane ma' ye ba ane sida dimi tumi ba ye ba maal ya'am ne ya'am gban' o ne o pian'adin, ka mor o keṅ nin̄ gomena nu'usin. 21 Line a ban bu'os o ye, "Pa'ana, ti mi' ye, fu pian'ad ka pa'ane line dol suer ka pu mor baragaṅaa, ka pa'ane Wina'am yela ne sida. 22 Li dol suer ye ti yo lampo n tis na'ab Kaisa bee li pu dol suere?"

23 Ka o baṅi ba zam la ka yeli ba ye, 24 "Mor la'af yinni na." Ka ba mor na. Ka o bu'osi ba ye, "Ano'on foto ne ano'on yu'ure n sobi tabili li ni?"

25 Ka ba lebis ye, "Li ane na'ab la din."

Ka Yesu yeli ba ye, "Tisimi na'ab Kaisa line aa o din ka me tisi Wina'am line aa o din."

26 Ka ban ye ba zam o ka gban' o nidibin la, ka mak o gu'uṅ ne on pian' si'em la, ka on lebisi ba si'em la paki ba ka ba lebi a baanlim.

Ku'um vu'ugir la yela

(Mateo 22.23-33; Maak 12.18-27)

27 Ka Sadiusii dim bane ye ku'um vu'ugir kae' la sieba kenn o sa'an na 28 n bu'os o ye, "Pa'ana, Moses da sob wada gbaun̄in digili ti ye, 'So' ba'abiig ya'a kpi ka mor po'a ka o ka'a biise, on dim o pookonr la n du'a biise n tis one kpi la.'

²⁹ Gosima, ba'abiisa ayopoi da be, ka yiigsob la di po'a ka o nam pu du'a ka o kpi, ³⁰ ka one tia'al la me di pokoonr la ka kpi men. ³¹ Ka one paas atan' la me niŋ ala. Ka ba di pokoonr la yinni yinni n kaligi ba wusa ka me kp̄ii ba bayopoi la wusa ka ba so' sa'an pu du'a biiga. ³² Ka li nya'aŋ la ka po'a la me kpi. ³³ Ba bayopoi la wusa di po'a la, ka ku'um vu'ugir daar ya'a paae ano'on na so'e po'a la?"

³⁴ Ka Yesu lebiŋ ba ye, "Zumaanŋ kaŋa dim sieba dit po'ab ka kun sidib, ³⁵ amaa bane ka Wina'am gban'e ka ba nar ye ba kpen' dunia kane ken la na ne ku'um vu'ugin la, pu dit po'ab bee kun sidiba. ³⁶ Ba ku nyaŋe lem kp̄ii, bozugo ban ne maleknam zemne ka a Wina'am biis ka a nimbane vu'ug kumin. ³⁷ Ka Moses pa'ali li nyain nyain ye, bane kpi la na vu'ug kumin, ne zin'ikan ka li sob tituug bugum diib yela la, ka o buol Zugsob la ye 'Abraham Wina'am ne Isaak Wina'am ne Jakob Wina'am la.' ³⁸ Dinzugo Zugsob la ane Wina'am one gur bane voe ka niŋ o yadda, bozugo o sa'an ka nidib wusa mor nyovur."

³⁹ Ka gbaun̄mi'idib la sieba lebiŋ o ye, "Pa'ana, fu pian' su'uŋa." ⁴⁰ Ba yu'un da zot ne ban na lem bu'os o si'el ya'as.

Kiristo la yela

(Mateo 22.41-46; Maak 12.35-37)

⁴¹ Ka Yesu yeli ba ye, "Wala ka ba yel ye, Kiristo ane David yaaŋa? ⁴² Ka David pun den̄im yel Wina'am yuuma gbaun̄in ye, 'Zugsob la yeli m Zugsob ye,

“Zin'inimi m datiuŋ,
⁴³ hale ka m ti maal fu bi'emnam la,
 ka ba be fu noba tejir.” ’

⁴⁴ Ka David meŋ sadigim buol o ye, ‘Zugsoba’ la,
 li niŋ wala ka o a David yaan̄a?”

Gbauŋmi'idib la yela

(Mateo 23.1-36; Maak 12.38-40)

⁴⁵ Ka nidib la wusa toba ni ka o yeli o nya'andolib la ye, ⁴⁶ “Gu'usimi ya meŋ ne gbauŋmi'idib bane bood ye ba giligid ne fubeda, ka bood ye nidib pu'usi ba da'an, ne zin'isuma la'asug doodin, ne zin'ibane a na'asi zin'is di'ema zin'isin, ⁴⁷ ka faand pokonya ya ka ma' sosid Wina'am ne pian'atoog. Ba na nye koosbe'ed bedego.”

21

Pokoonr piini la yela

(Maak 12.41-44)

¹ Ka o godigi gos ka nye kpan'amnam la more ba piini n suud pu'usum yir ligidi daka ni la, ² ka nye pokoonr noŋ daan ka o kena n su koba ayi'iŋa. ³ Ka o ye, “Asida ka m yeti ya ye, pokoonr noŋ daan kaŋa nwa su bedego gaadi ba wusa. ⁴ Ban wusa yiisne bun bedug kan ni ka ba more na n suud. Amaa on one a noŋ daan la, nok o zan'a zan'a n tis ka ke zaalim.”

(Mateo 24.1-2; Maak 13.1-2)

⁵ Ka sieba pian' pu'usum yir yela ban nok kugsuma n maali li la ka li venl hale la'am ne piini line ka ba tisid la. ⁶ Ka Yesu yeli ba ye, “Dabisir kenna ka bun ban ka ya nyet la, ba ku

ke ka kugir yinni kpelim li tiraan zuginee. Ba na lobi ba wusa bas tenjin.”

Daamug ne namisug la yela
(*Mateo 24.3-14; Maak 13.3-13*)

⁷ Ka ba bu'os ye, “Pa'ana, sanƙan ka li ye li naam? Ka lin n ti ye li naam sanƙsi'a la, nyalim bo na ti be ka ti nye?”

⁸ Ka Yesu yel ye, “Gu'usimi ka da ke ka ba ma'a ya ka ya yidige; ka nidib bedego na ti noki m yu'uri kena n yet ye, ‘Mane la,’ bee yet ye, ‘Sanja la li'eliya.’ Da doli nimbamanam taaba. ⁹ Ka ya ya'a wum tanp yela ne zaba yela, yanam da zoti dabiem, ka asee ka ne'enam naam yiiga, amaa naar la lee ku kpelim doli lii.”

¹⁰ Ka yeli ba ye, “Teens na zabid ne taaba, ka na'ab so'olim zabid ne na'ab so'olim men, ¹¹ ka teens mi'unƙ na be hale galis ka ko'om na lu zin'is bedego ka wibe'ednam line lomimid nidib la na be, ka ya na nye bunnyalima line mor dabiem saazug.

¹² “Ka ne'enjanami ti ye li naam la, ba na gban'e ya namisi ya n more ya keƙ la'asug doodin ne sareganamin, ka more ya kenn na'anam ne gomenanam tuon na mam yu'ur zug. ¹³ Sanja kan ka ya yu'un mor suere ye ya pian' m yela. ¹⁴ Li ya'a ti a ala, yanam gban'amini ya meƙ ka da ke ka yaname na lebis si'em la paki yaa. ¹⁵ Ka m na tisi pian'ad ne ya'amsunƙ line ka ya dataas la ku nyaƙe lebisi ya, bee ki'isi yaa. ¹⁶ Ya saamnam ne manam ne ya ba'abiis ne ya tenjin dim ne ya zuanam na gban'e ya n tis kpi'eunƙ dim ka ba na kuu ya sieba, ¹⁷ ka nidib wusa na kisi ya mam

yela. ¹⁸ Ka ya zuobid baa yinni ku bodige. ¹⁹ Ka ya modigir la zug ka ya na faaenn ya nyovur.

Yesu n tu'as Jerusalem sa'uŋ la yela
(*Mateo 24.15-21; Maak 13.14-19*)

²⁰ “Ya ya'a ti nye ka sogianam giligid Jerusalem, yanam banim ka li sa'uŋ li'eliya. ²¹ Keli ka bane be Juuda tenjin zoo du zueya, ka ke ka bane be tenpoodin la widig ka bas tenpood la, ka bane be tenj la tenkpemis da kena kpen'ee. ²² Ka ne'eŋa a tuumbe'ed namisug dabisir la, ye li ke ka line da sob Wina'am gbauŋin la ninj sida. ²³ Woo! Li na toe n tis bane mor poos ne bane mor bilies sanjan la. Namistita'ar na paae tenkan la ni ka Wina'am sunf na pelig ne nimbama. ²⁴ Ka ba na zaŋ zaba su'us n kuu ba, ka buudi bane ka' Jew dim na gban'e ba wuu sarega dim ne n more kenn ba teensin ka poligim Jerusalem n sa'ami li ka ba saŋa nyaan ti paae.

Ninsaal Biig la ken la na yela
(*Mateo 24.29-31; Maak 13.24-27*)

²⁵ “Nyalima na be winigin ne nwadigin ne nwadibibisin ka dunia ni ka buudi na nye yelpakir ka li na lidigi ba, ateuk ne ku'opila n na le'ed hale ka maan tukpeedug la zug. ²⁶ Ka dabiem na ke ka nidib lidig ne ban na nye yel kane na naam dunia ni la, Wina'am n na dam bunam line mor kpi'eun saazugin ka ba toom la zug. ²⁷ Sanjan la ka ba na nye ka Ninsaal Biig la be sanjbana ni kenna ne o paŋ wusa ne na'am pipilim. ²⁸ Ka ne'enam ya'a ti pin'ili naamid, duom zi'en, ka godigi gos agol; ka ya yolisim la pu lallaa.”

*Tiis la siilin**(Mateo 24.32-35; Maak 13.28-31)*

²⁹ Ka Yesu yeli ba siilin ye, “Gosim kekanj ne tiis wusa. ³⁰ Ya ya'a ti nye ka ba vaand soog, ya men mi' ye seeung ponri. ³¹ Ala men ya ya'a ti nye ka ne'enam naamid, ya nam banjim ka Wina'am na'am la ponri.

³² “Asida ka m yeti ya ye, ne'enam na naam ka zumaanj kaja nyaan gaad. ³³ Saazug ne dunia na gaad ka mam pian'uk la ku gaade.

Menj gu'usug la yela

³⁴ “Gu'usimi ne ya menj ka ya so' ya'am da pe'el ne di'ema ne danuur ne si'elnam yela line paki ya beilim laa, ka daakan la da ti libigi ya ³⁵ wuu banj gban'ad si'el si'em laa. Ala men li na ti libig nidib bane be dunia ni la wusa. ³⁶ Banjimi ka kpelim be su'unja ne Wina'am sosug ye ya ti nye panjan ka ya na ti nyanj luak line na ti naam, ka me nyane zi'en Ninsaal Biig la tuon.”

³⁷ Ka daar mekama ka o pa'ani ba Wina'am pu'usum yin, ka zaam yiti ma'ae ka o kenj gbenn so' sa'an zuekan ka ba buon ye Olives zuer la zug. ³⁸ Ka bekeeing asuba ka nidib wusa la'ased o sa'an Wina'am pu'usum yin la n kelisidi o pian'ad.

22*Judas n ye o zam Yesu la yela**(Mateo 26.1-5, 14-16; Maak 14.1-2, 10-11; Joon 11.45-53)*

¹ Malunj kane buon ye kum malek gaadug ka ba onbid bodobodo kane ka dabin pu gendig

la da ponre. ² Ka maalmaan kpeenmnam ne gbauṃmi'idib la makid ban na nye suesi'a n kuu Yesu ka lee zot nidib la dabiem.

(Mateo 26.14-16; Maak 14.10-11)

³ Ka Sutaana kpen' Judas one ka ba buon ye Iskariot la ka a Yesu nya'andolib la yinni sunfin. ⁴ Ka o kej maalmaan kpeenmnamin ne kpi'emnam bane gur Wina'am pu'usum yir la sa'an, n yeli ba on na niṃ si'em zam Yesu ka ba gban' o. ⁵ Ka ba sunya ma'ae hale ka ba ye ba na tis o ligidi. ⁶ Ka o siak ka bo ya'a saṃa kan ka nidib la kae' la ye o zam Yesu.

Yesu n ye o di malun tienr la yela

(Mateo 26.17-25; Maak 14.12-21; Joon 13.21-30)

⁷ Ka malun la dabisir paae, dabiskan ka ba na ku malek gaadug pe'og la, ⁸ ka o tum Piita ne Joon n yeli ba ye, “Kem ti'ebi malun la diib n digil ka ti kena di.”

⁹ Ka ba bu'os o ye, “Yaani ka ti na kej ti'ebi li n digile?”

¹⁰ Ka Yesu yeli ba ye, “Gosimi ya, yaname kpen'ed tenpoogin la, ya na nye dau ka o zeed yuur ne ku'om, yanam on dol o kpen' on kpen'ed yisi'a la, ¹¹ ka yel yisob la ye, ‘Pa'an la bu'osid ye, saam dokan ka o na di malun la diib ne o nya'andolib la be yaani?’ ¹² Ka o na pa'ali ya yir ka ba mee li tugis agol. Ti'ebimi anina n guri ti.”

¹³ Ka ba kej, ka on yeli ba si'em la, li sid niṃi ala, ka ba ti'eb malun la yela.

Zugsob diib la yela

(Mateo 26.26-30; Maak 14.22-26; 1 Kor. 11.23-25)

¹⁴ Ka li saɲa paae la ka Yesu zin'in ne o Tumtumnib la, ¹⁵ ka yeli ba ye, "M pun bood hale ye man ne yanam di malek gaadug dikaɲa ka m nyaan namis. ¹⁶ Ka m yeti ya ye, m ku lem dii li ya'ase, asee ka li niɲ sida Wina'am so'olimin la."

¹⁷ Ka o zaɲ nwam, ka on tis Wina'am bareka pu'usum naae la o yel ye, "Zaɲimi ne'eɲa n pudugi n tisi taaba; ¹⁸ ka m yeti ya ye nannanna kulim waae sa, m ku lem nu tiwela daam n ti paae Wina'am so'olim la ken saɲa."

¹⁹ Ka o nok bodobodo, ka on tis Wina'am bareka pu'usum naae la, ka gben'esi li n tisi ba n yet ye, "Ne'eɲa aa m niɲgbiɲ lin ka m zaɲi tisi ya. Niɲimi ne'eɲa ka tenri m yela."

²⁰ Ka ala men ban di diib la naae la, o zaɲ nwam la n yel ye, "Nwam kaɲa nwa daam la ane m ziim line maal nonaar paal ka na yi ya yela la.

²¹ Amaa gosimi ka one ye o zam man la nu'ug ne mam nu'ug la'am be diibin kpela. ²² Ka Ninsaal Biig la na kpi wuu Wina'am pun denim gban'e si'em la, ka one na zam o la, li na toe hale tis o."

²³ Ka ba yu'un pin'ili bu'osid taaba one na niɲ lina?

Ninvosuɲ nwa'asug la yela

²⁴ Ka nonɲban nwa'ar due ba soogin hale, one na a ba ninvosuɲ yela. ²⁵ Ka o yeli ba ye, "Dunia kaɲa na'anam pa'an nidibi ba paɲ, ka kpi'eunɲ dim la ke ka nidib buoni ba ye, 'Nidib la zuanam.'

²⁶ Da ke ka li ane ala ya nii, amaa keli ka ya kpi'eunɲ dim lee liebi wuu bunbil ka ya kpeenm

lieb one tumi tisidi ya. ²⁷ Ka ano'one a kpi'eun soba, one zin'i dit diib bee one tumi tisid o? Li ka'a bi'esugo, li ane one zin'i dit la. Amaa mam be ya soogin nwaa n wen wuu one tumi tisidi ya.

²⁸ “Yaname a bane modig ka la'am be ne m saɲa kan ka m be makir poogin la. ²⁹ M Ba' Wina'am tisi m so'olim suer la, ala men ka m tisidi ya so'olim suer. ³⁰ Ya na dit ka nuud ne man, ka zin'in na'am gbana zutin n kat Israel dim buudi piiga ne ayi la saria.”

Yesu n yel Piita na ki'is o la yela

(Mateo 26.31-35; Maak 14.27-31; Joon 13.36-38)

³¹ Ka Yesu yel ye, “Simon, Simon, gu'usim ka Sutaana sosid suer ye o dami ya gaans wuu ki ne, ³² amaa m sos Wina'am tisid uf ye fu yadda niɲir da gu'uɲe. Ka fu ya'a ti tiake lem doli m ya'ase, fun on kpe'enji fu ba'abiis la.”

³³ Ka Piita lebis yel o ye, “Zugsoba, mam ti'ebne ye m dol uf, hale baa ba ya'a kpen'esidi uf sarega bee kuub zin'igin gba.” ³⁴ Ka o yel ye, “Piita, m yet uf ne ye, yu'uɲa nwa noraug ku kaase ka fu na ki'is noora atan' ye fu zi'i ma.”

Buorig ne kolug ne zaba su'ug la yela

³⁵ Ka o bu'osi ba ye, “Mam tumi ya ka ya pu mor buoris ne kon ka pu pit ta'ada la, si'el po'ogi yaa?”

Ka ba lebis ye, “Ayei.”

³⁶ Ka o yeli ba ye, “Amaa nannanna, kel ka one mor buorig zaɲi li ka one me mor kolug me zaɲi li. Ka ke ka one ka'a zaba su'ug la kuosi o kparib n da'. ³⁷ Ka m yeti ya ne'eɲa ye, line

sob Wina'am gbaunjin ye, 'Ba la'am kaal o pe'es tuumbe'ed dimin la' ane man yela ka li me sid na niŋ asida. Ka line da sobi m yela la saŋa pun paae."

³⁸ Ka ba yel ye, "Zugsoba, gosima zaba su'us ayi'inja nwa."

Ka o yeli ba ye, "Li sia'aleya."

*Yesu n sos Wina'am Olives zuerin la yela
(Mateo 26.36-46; Maak 14.32-42)*

³⁹ Ka o yi doogin la n toom wuu on yiti niŋid si'em la n ken Olives zuer zug ka o nya'andolib dol o. ⁴⁰ Ka o paae zin'igin la ka yeli ba ye, "Sosimi Wina'am ka ya da kpen' maksia nii."

⁴¹ Ka o vurigi ba sa'an bi'ela n igin n sosid Wina'am ye, ⁴² "M Ba'a, li ya'a ane fu boodim, nokim nwam kaŋa line a namisug la m sa'an sa. Amaa ka'ane ye m sunf boodim, amaa kel ka fu boodim maal." ⁴³ Ka Wina'am malek yi arazana ni na n kpe'enjid o. ⁴⁴ Ka o be anina namisid ka maligim sosid hale ka onsir yu'un wen wuu ziim tu'adi lut teŋ kora, kora.

⁴⁵ Ka on due o Wina'am sosugin la n lebi o nya'andolibin la, o paae ka ba gbidne ba susa'aŋ zug, ⁴⁶ ka o bu'osi ba ye, "Bo ka ya gbidida? Niemi n sosi Wina'am ka ya da kpen' makirine."

*Ba n gban'e Yesu si'em la yela
(Mateo 26.47-56; Maak 14.43-50; Joon 18.3-11)*

⁴⁷ Ka on daa nam be anina pian'ad la, ka nidib bedego kpelim kena ka o nya'andolib yinni one yu'ur buon Judas la be ba tuon. Ka o denjim mir

Yesu sa'an n pu'us o. ⁴⁸ Ka Yesu yel o ye, “Judas, fu ye fu zam Ninsaal Biig la ne pu'usugo?”

⁴⁹ Ka o nya'andolib bane la'am zi'e ne o ka nye line naamid la yel ye, “Zugsoba, ti zaji ti su'us la zab bee?” ⁵⁰ Ka yinni kia maalmaan kpeenm yamug datiuŋ tobiri fi'ig.

⁵¹ Ka Yesu yel ye, “Ayei, da lem niŋ ne' ya'ase.” Ka si'is dau la tobir ka li lebi tug.

⁵² Ka Yesu yel maalmaan kpeenm ne Wina'am pu'usum yir kpi'emnam ne kpeenmnam sieba bane ye ba gban' o la ye, “Ya ken ne su'uraad ne balaya ye ya gban' m wuu m ane na'ayiig bee?”

⁵³ Mam daa yiti be ne ya daar mekama pu'usum yin la, ya pu gban'e ma. Amaa saŋa kane ka Sutaana one so'e lik paŋ be la ka ya mor ya'a.”

Piita n ki'is Yesu la yela

(Mateo 26.57-58, 69-75; Maak 14.53-54, 66-72; Joon 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Ka ba gban'e Yesu n mor o keŋ maalmaan kpeenm yin, ka Piita be nya'aŋi labisidi dol bi'el bi'el lale sa. ⁵⁵ Ka ba nyu'e bugum zak la tenŋuk ka la'ase zin'i ka Piita me zin'i ne ba. ⁵⁶ Ka Piita la'am zin'i ne ba ka bugum la nie ka po'asad bil yinni one a tumtum nye o ka yel ye, “Dau kaŋa me dol Yesu.”

⁵⁷ Ka Piita ki'is nyain n yet ye, “Po'aa, man kulim zi' o.”

⁵⁸ Ka li lem niŋ bi'ela ya'as ka ninso' nye o ka yel ye, “Fu me ane ba yinni.” Ka Piita yel ye, “Dauu, mam ka'a ba yinnii.”

⁵⁹ Ka li lem niŋ bi'ela pe'es ya'as ka yinni lem mudigid yet ye, “Bi'esug ka'asige ka dau kaŋa yiti la'am be ne o, bozugo o ane Galilee nid.”

⁶⁰ Ka Piita yel ye, “Dauu, mam pu ban fun pian'ad si'el la gbin ne.” Ka on nam kpelim be anina pian'ad la ka noraug kpelim kaas. ⁶¹ Ka Zugsob la gi'e gos Piita. Ka Piita ten'es Zugsob la pian'uk la, on pa'a yel o si'em ye, “Noraug ku ti kaas zina nwaa, ka fu na ki'isi m noora atan'.” ⁶² Ka o yi yiin n kaas hale.

*Ban n la' Yesu ka fi'eb o la yela
(Mateo 26.67-68; Maak 14.65)*

⁶³ Ka dap bane gur Yesu la la' o ka bu' o, ⁶⁴ ka zan fuugu viligi o nindaa ka yiti nwe' o ka yel o ye, “Kel ka Wina'am yel uf one nwe' uf la.” ⁶⁵ Ka tu'o hale n yaal yaal.

*Yesu n be koto ni la yela
(Mateo 26.59-66; Maak 14.55-64; Joon 18.19-24)*

⁶⁶ Ka beog nie ka maalmaan kpeenmnam ne gbaujmi'idib ne kpeenmnam wusa la'as na ka ba mor Yesu kenj ba koto ni, ka yel o ye, ⁶⁷ “Yelimi ti, fun a Kiristo laa?”

Ka o yeli ba ye, “M ya'a yeli ya, ya ku siake, ⁶⁸ ka m ya'a bu'osi ya, ya me ku lebise. ⁶⁹ Amaa nannanna nwa kulim wa'ae sa, Ninsaal Biig la na zin'in Wina'am one a panjita'ar sob la datiuj.”

⁷⁰ Ka ba wusa bu'os o ye, “Fu sid ane Wina'am Biigaa?”

Ka o lebisi ba ye, “Yaname yel ye mane la.”

⁷¹ Ka ba yel ye, “Ti lem bood kasetib ye ti nin bo? Ti menj wumi li o menj noorin.”

23

Yesu n be Pilate tuon la yela

(Mateo 27.1-2, 11-14; Maak 15.1-5; Joon 18.28-38)

¹ Ka nidib la wusa mor o kenn Pilate tuon na
² n yet on ninj si'em ye, "Ti nye dau kaɲa ne ka o pa'ane nidib la ne suer line ka' su'um, ka kati ti ye ti da yood lampo n tisi na'ab Kaisa, ka ye, on a Kiristo ka one a na'ab la."

³ Ka Pilate bu'os o ye, "Fune a Jew dim na'ab laa?"

Ka o lebis ye, "Fune yeli ala."

⁴ Ka Pilate yel maalmaanib ne nidib la ye, "M pu nye gba'asi'a dau nwa nii."

⁵ Ka ba kpelim mudigid ye, "O pa'an nidib Juuda tenjin wusa ye o ke ka tenj dam, ka li pin'il Galilee n ti paae kpela na."

Yesu n be Herod tuon la yela

⁶ Ka Pilate wumi li ka bu'os ye, "Dau kaɲa ane Galilee nidaa?" ⁷ Ka Pilate n wum ye o bene na'ab Herod so'olimin la, ka ke ka ba mor o keɲ tis na'ab Herod; ka sanƙan la ka o da be Jerusalem.

⁸ Ka Herod n nye Yesu la, ka o sunf ma'ae hale bozugo o wumi o yela ka li yuug ka o mor poten'er ye o ya'a nyee Yesu o na tum tuumnyaluɲ si'a. ⁹ Ka Herod bu'os o bu'osa bedego amaa o pu lebise. ¹⁰ Ka maalmaanib ne gbaunɲmi'idib due zi'en o tuon ka pian'ad ne kpi'eunɲ ye o tum be'ed. ¹¹ Ka Herod ne o sogianam la' o ka tum o tuum yalis, ka bo fuvenlinji n yeel o n mor o lebis Pilate sa'an. ¹² Ka

daakan la ka Herod ne Pilate lem maal taaba zuod, ka ne'ena da nam pu nin la ba da ane dataas ne taaba.

Pilate n koos Yesu ye o kpi la yela

(Mateo 27.15-26; Maak 15.6-15; Joon 18.39-19.16)

¹³ Ka Pilate buol maalmaan kpeenmnam ne tenin kpeenmnam ne nidib gbiliga ¹⁴ n yeli ba ye, “Ya mor dau kaɲa na tisi m, ka yel ye o sa'am nidib la on pa'ale ba line ka' suer la zug. Ka m mak o ya soogin kpela nii gos ka yaname pian'a o yela si'em la wusa m pu nye gba'are o sa'ane. ¹⁵ Ka Herod me pu nye o gba'asi'a ka lem lebis o n tisi ti na. Dau nwa pu tum taal kane ka ba na ku o. ¹⁶ M na ke ka ba bu' o su'uɲa ka bas o ka o keɲ.” ¹⁷ Ka ku'um malek gaadug malun di'ema saɲa, asee ka Pilate yiis sarega dim yinni bas.

¹⁸ Ka ba wusa kpelim tansid hale ye, “Kuumi dau kaɲa ka yiisi Barabbas n tisi ti.” ¹⁹ Barabbas da zabid ne ten la gomona ka me ku nid ka ba kpen'es o sarega.

²⁰ Ka Pilate lem pian'a ba ya'as ka mor poten'er ye o bas Yesu. ²¹ Ka ba kpelim zan'as ka tansid buɲ buɲ ye, “Kpa'am o dapuudir zug n ku, kpa'am o.”

²² Ka o lem bu'osi ba n paasi abuta'aɲa ye, “Dau kaɲa tum taal bo? M pu nye gba'arkan ka o tum ka li siak kuubo. M na ke ka ba bu' o su'uɲa ka zaɲ o bas.”

²³ Ka ba kpelim mudigid tansid agola gola ye ba kpa'am o. Ka Pilate gu'uɲi siak. ²⁴ Ka Pilate koos ye ba ninim o ban bood ye ba nin o si'em.

²⁵ Ka o yiis dau kane daam gomena ka ku nid la sarega ni n zan o bas, on ka nidib ye ba zan o bas la, ka nok Yesu n tisi ba ye ba niñimi ba ya'am boodim.

Ba n wa'ae ye ba kpa' Yesu la yela

(Mateo 27.32-44; Maak 15.21-32; Joon 19.17-27)

²⁶ Ka ban gban' o more ken la, ba tu'os dau so' ka o yu'ur buon Simon ka o a Sairene nid ka yi tenpoogin la na, ka ba mugus o ka o ze dapuudir la n dol Yesu nya'an. ²⁷ Ka nidib bedego dol o, ka po'ab la'am gendigi n kaasid ka kum o yela. ²⁸ Ka Yesu fendigi ba baba ka yeli ba ye, "Jerusalem po'aba, da kummi tisidi mane, amaa lee kummi tis ne ya meñ ne ya biis. ²⁹ Gu'usimi ka dabisa la kenna ka ba na yel ye, 'Yelsum be ne bane a kundu'ada, ne bane bin'isa ka biis ku mu'a.' ³⁰ Ka nidib na pin'ili yu'un yet zueya ne zuebibis ye, 'Lum diinli ti ka su'a ti.' " ³¹ Ka o siilim ye, "Ba ya'a niñ nwanam n tis daug line voe la, ba na niñ line kudug wala?"

Ba n kpa' Yesu dapuudir zug la yela.

³² Ka ba mor tuumbe'ed dima ayi'inja ye ba la'am ku o ne ba. ³³ Ka ban paae zin'ikan ka ba buon ye, "Zugwauñ la," ba kpa' Yesu n tabil dapuudir zug anina ne tuumbe'ed dim la, ka yinni bee o datiuñ ka yinni bee o dagobug.

³⁴ Ka Yesu yel ye, "M Ba'a, yiisimi ba tuumbe'ed bas ka ba zi' ban niñid si'ela." Ka ba vaae o fuud la ka maal bugulum bugulum n zan o fuud la pudug taaba.

³⁵ Ka nidib bane zi'e kpi'e la gosid o, ka kpeenmnam la la'a o n yet ye, "O faaenn sieba, o faanmi o meŋ, o ya'a sid ane Kiristo one ka Wina'am gaŋ la."

³⁶ Ka sogianam la me la'a o, ka zaŋ danmi'isug tis o ³⁷ n yet ye, "Fu ya'a ane Jew dim na'ab fun faanmi fu meŋ."

³⁸ Ka ba sob sobir n tabili o zug baba ye,
"ONA NWA A JEW DIM NA'AB LA."

³⁹ Ka tuumbe'ed dim bane ka ba kpa'a kpi'el Yesu la yinni n tu'ud o yet ye, "Ka'a fune a Kiristo laa? ⁴⁰ Faanmi fu meŋ ne tinam."

Ka oŋa la tans o tiraan la n yet ye, "Fu pu zot Wina'am, tiname wusa la'am bene ku'umkan ni laa? ⁴¹ Li ya'a a yelsida puuginee, tinam namisug la ane sam yi'er, ka dau kaŋa kudum pu tum tuumbe'esi'aa." ⁴² Ka yel Yesu ye, "Fu na'am ya'a ti nie, fun on tenri m yela."

⁴³ Ka Yesu yel o ye, "Asida ka m yet uf ye, zina nwa fu na be ne m arazana ni."

Yesu ku'um la yela

(Mateo 27.45-56; Maak 15.33-41; Joon 19.28-30)

⁴⁴ Li da ane wuu nintaŋ soog ka teŋ la wusa lieb lik biridi n ti paae zaamnoor karefa atan', ⁴⁵ hale ka nintaŋ nam pu nie. Ka fugobug line beŋ gon Wina'am pu'usum doog la aaenn buak zin'isa ayi. ⁴⁶ Ka Yesu tansi agola gola n yet ye, "M Ba'a, fu nu'usin ka m niŋi m siig." Ka on yel ne'eŋa naae la ka kpelim bas o meŋ.

⁴⁷ Ka Room sogia kpeenm la nye line naam la wusa, o zun'e Wina'am yu'ur, ka ye, "Asida, dau

nwa pu tum tuumbe'esi'aa.” ⁴⁸ Ka nidib la wusa bane la'as ye ba gos line na niŋ la, nye line naam la, ka lebidi kun ka li paki ba ka ba mor susa'an bedego. ⁴⁹ Ka o nimmi'idib la wusa ne po'a sieba bane dol o Galilee la na n zi'e kukpenj ka gosid line naam la.

Ban mum Yesu la yela

(Mateo 27.57-61; Maak 15.42-47; Joon 19.38-42)

⁵⁰ Dau da be ka o yu'ur buon Josef. O da ane Arimatea tenj nid, ka a Jew dim koto la nid yinni, ka a ninsunj ne popielim daan hale, ⁵¹ ka pu doli ba tuma ne ba gban'are, ka gurine Wina'am na'am la. ⁵² Ka dau kaŋa kenj Pilate sa'an n sos Yesu niŋbiŋ la, ⁵³ ka noki o niŋbiŋ la sigis na n bobigi li ne kasiŋ n su'a o yaug kane a tampiing ka ba tu ka me nam pu mum nid anina laa. ⁵⁴ Li da ane Arazumdaar zaam ka vu'usum daar la na pin'il.

⁵⁵ Ka po'a bane dol Yesu yi Galilee la na dol Josef n kenj nye yaug la ne ban digil Yesu niŋbiŋ la si'em, ⁵⁶ ka lebi kuli ti'eb bo bun nyubus suma ne tudaare. Ka vu'usum daar la ka ba vu'us wuu wada la zi'el si'em la.

24

Yesu ku'um vu'ugir la yela

(Mateo 28.1-10; Maak 16.1-8; Joon 20.1-10)

¹ Ka Alasidaar line a bakoi la pin'ilug daar la, bekenkeung asuba ni, ka ba isigi kenj yaugin la ka more ba bun nyubusa line ka ba ti'eb la. ² Ban paae la ba nye ka kugir la biligi dig losi'a sa ka

bas yang la, ³ ka ba kpen' poogin n gos ka pu nye Yesu ningbin la. ⁴ Ka lin nam paki ba la yim, ba nyene ka nidiba ayi zi'e kpi'e ba ka ye fuud ka li nyeen hale. ⁵ Ka dabiem gban'e po'ab la hale, ka ba zanj ba zuti kpa' tej. Ka dap la bu'osi ba ye, "Bo ka ya ied one voe la bane kpi la zin'igne? ⁶ O ka' kpela. O vu'ug kumin. Tenri on daa nam be Galilee ka yeli ya si'em la ye, ⁷ 'Ba na gban'e Ninsaal Biig la ne n tis tuumbe'ed dim, ka ba kpa' o dapuudir zug, ka li daba atan' daar la, o na vu'ug kumin.' "

⁸ Ka ba tienn o pian'uk la, ⁹ ka naam yaugin la lebidi kun ka zanj line naam la wusa n yeli o nya'andolib piiga ne yinni la ne nidib bane kpelim la wusa.

¹⁰ Li da ane Meeri Magdalene ne Joanna ne Jemes ma Meeri ne po'a sieba la da la'am zanj ne'nja n yel Tumtumnib la. ¹¹ Ka ba ten'es ye po'ab la yeli ba si'el la ka' sida ka pu siake. ¹² Ka Piita due zoo kenj yaugin la kuni gosi nye kasiņ la ma'aa, ka o lebi kul n ten'esid line naam la gbin.

Nya'andolib ayi ban daa kenj Emaus tenjin la yela

(Maak 16.12-13)

¹³ Daakan la ka Yesu nidib ayi daa ken tej kan ka li yu'ur buon Emaus la. Li ane wuu maila ayopoi ne Jerusalem. ¹⁴ Ka ba pian'ad ne taaba bun lin wusa n maal la. ¹⁵ Ka ban nam kpelim pian'ad ka tu'asid ne taaba la, ka Yesu menj li'eli ba, ka ba la'am ken. ¹⁶ Ka li ligil ba ya'am, ka ba pu banj oo.

¹⁷ Ka o bu'osi ba ye, “Bo sonsig ka ya sonsid ne taaba?”

Ka ba zi'e baanlim ne susa'an. ¹⁸ Ka nid yinni on yu'ur buon Kleopas la, bu'os o ye, “Fun gullim a saan n kenn Jerusalem na, ka pu ban bun lin maal dabisa nwa la bee?”

¹⁹ Ka o bu'osi ba ye, “Bo maali?”

Ka ba yel o ye, “Li ane Yesu one yi Nazaret na la, one daa a Wina'am nodi'es la, ka tum tuum nyalima, ka pian'ad ne paŋ, Wina'am ne nidib sa'an la yela. ²⁰ Ka ti maalmaan kpeenmnam ne na'anam daa ke ka ba kad o saria, ka koos ye asee ba kpa' o n tabil dapuudir zug n ku o. ²¹ Ka ti daa mor poten'er ye one na faaenn Israel dim la. Amaa li ane daba atan' zina, ka yelkaŋa nwa maal. ²² Ka po'a sieba ban be ti sa'an la, ke ka ti lidig hale. Ba isig n keŋ yaugin la, ²³ ka pu nye ningbiŋ laa, ka leb na n yel ye, ba nye maleknam bane yeli ba ye, o vu'ugiya. ²⁴ Ka ti ninsieba me keŋ yaugin la, ka nye ka li ane wuu po'ab la yel si'em la. Ka ba me pu nye oo.”

²⁵ Ka Yesu yeli ba ye, “Zon ne ya'am poodum dima, bo ka ya pu niŋ Wina'am nodi'esidib la n da yel si'el la wusa yadda! ²⁶ Li pu nar ye Kiristo namis ne buna nwa wusa, ka naan yu'un di o na'am laa?” ²⁷ Ka o pin'il n pa'ani ba o meŋ yela, wuu Moses ne Wina'am nodi'esidib wusa n da sob Wina'am gbauŋ poogin si'em la.

²⁸ Ka ban daa ti li'el teŋ kan ka ba wa'ae la, o daa maal wuu o bood ye o gaadne. ²⁹ Ka ba sos o ye, “Doli ti n ken n gbenn, bozugo zaam ma'ene ka yu'uŋ bood sob.” Ka o siak, ka doli ba.

³⁰ Ka ban daa zin'in ye ba di la, o daa zan bodobodo n pu'us Wina'am bareka, ka gben'es n tisi ba. ³¹ Ka ba ya'am yu'un nie, ka ba ban on a so'. Ka o kpen melim ba tuon. ³² Ka ba bu'os taaba ye, "On pa'a pian'ad ne ti ka tu'asid line be Wina'am gbaun la sueren la, li pu nin ti sunya malisim halee?"

³³ Ka ba due san'kan la n leb Jerusalem n nye o nya'andolib piiga ne yinni ne bane bee ba sa'an la, ka ba pun la'as taaba sa, ³⁴ ka yet ye, "Ameja, Zugsob la vu'ugiya, ka nie o men n pa'al Simon." ³⁵ Ka ba nidib ayi me tu'asi ba bun line maal sueren la ne on gben'es bodobodo la si'em, ka ba ban o la.

*Yesu n nie o men o nya'andolib sa'an la yela
(Mateo 28.16-20; Maak 16.14-18; Joon 20.19-23; Tuuma 1.6-8)*

³⁶ Ka ban nam be anina pian'ad ne'ena la, ka Yesu men zi'eni ba soogin ka yeli ba ye, "Sumalisim be ne ya"

³⁷ Ka ba yirig hale ka li lidigi ba ka ba ten'es ye, ba nyene silinsiug. ³⁸ Ka o yeli ba ye, "Bo ka li paki ya ka ya more bi'esug potenda ya sunya ni? ³⁹ Gosimini m nu'us ne m nobpanpana, li ane m men la. Babilimini m n goseya, silinsiug mor ningbin ne konbaa wuu yaname nyee m ka m a si'em laa?"

⁴⁰ Ka on pian' ne'ena naae la ka noki o nu'us ne o nobpanpana pa'ale ba. ⁴¹ Ka ban nam bi'esid bun nyalima line ka ba nye ka li lidigi ba ka me ma'ae ba sunya la zug, ka o bu'osi ba ye, "Ya mor

si'eli na dii?" ⁴² Ka ba zaŋ zinjɔgida n tis o, ⁴³ ka o noki li n onbi ba nini ni.

⁴⁴ Ka o yeli ba ye, "Pian'abama nwa a m pian'uk ka m daa pian'a tisi ya mam daa nam be ne ya la ye, lin wusa sobi m yela, ka li be Moses wada gbana ni ne Wina'am nodi'esidib gbana ni ne yuuma gbana ni la niŋ sida."

⁴⁵ Ka o ke ka ba potenda yo'og ye ba baŋ line be Wina'am gbaunjin la gbin, ⁴⁶ n yeli ba ye, "Ala ka li sob ye, Kiristo la na namis ka daba atan' daar ka o vu'ug kumin. ⁴⁷ Ka ye o yu'urin ka moonmoonib na mool n tis buudi wusa ye ba tiak ba tuumbe'edin ka Wina'am na yiisi li bas, ye ka lin na pin'ilne Jerusalem. ⁴⁸ Ka yanam nye ne'enam ka na yeli li. ⁴⁹ Ka gosima, m na tumi m Ba' zi'el noor so' yela la n tisi ya, amaa bei tenpoogin la n ti paae saŋa kan ka ya na pe'el ne one be saazug la paŋ."

*Yesu n kpen' arazana ni la yela
(Maak 16.19-20; Tuuma 1.9-11)*

⁵⁰ Ka o doli ba laligi paae wuu Betani, ka uki o nu'us agola ka tisi ba yelsum. ⁵¹ Ka on tisi ba yelsum la ka kpelim dut arazana ni ka basi ba. ⁵² Ka ba leb Jerusalem ne sumalisim bedego, ⁵³ ka kpelim be Wina'am pu'usum yir la daar wusa n tisid Wina'am bareka pu'usug.

Wina'am Gbaun (Ghana)
The New Testament the Kusaal language (Ghana)

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kusaal)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

c688c8bf-38ac-5c00-90bd-6e4eaa165a20